

Kommunestyrets vedtak
(K-sak 75/17)
31.10.2017

Innhold

Innledning	3
Om økonomiplanen	4
Økonomiplanen i kommunens plansystem	4
Arbeidet med økonomiplanen	4
Status kommuneøkonomi og tjenestetilbud	5
De siste års regnskapsresultat	5
Prognose inneværende år	5
Tjenestetilbudet	5
Rammebetingelser og økonomisk handlingsrom.....	6
Demografi – befolkningsprognose.....	6
Kommuneproposisjonen	6
Avvikling av asylmottak	7
Vurdering av inntektssiden.....	7
Handlingsregler	7
Lånegjeld	8
Årlig driftsresultat.....	8
Handlingsregelen er innarbeidet i økonomiplanen.	9
Lønns- og prisvekst.....	9
Pensjonskostnader	9
Renteutvikling.....	9
Utfordringer synliggjort i siste årsberetning.....	9
Kommuneplanens samfunnsdel.....	10
Klima og miljø	10
Investeringer	12
Tildeling av budsjetttrammer til tjenesteenhetene.....	19
Folkevalgte og Rådmannen	20
Fellesposter	24
Fellestjenesten	26
Kultur	30
Barnehagene	36
Skolesektoren	39
Ringebu skole	41
Fåvang skole	44
Ringebu ungdomsskole	47
Helse- og omsorgsektoren.....	50
Helse og mestring.....	53
Hjemmebaserte tjenester	57
Linåkertunet HDO.....	61
NAV	64
Plan og teknisk	67
MGRS (internregnskap)	72
MGBV (internregnskap).....	75
Vedlegg 1 - Endringslogg.....	79

Innledning

Økonomiplan for 2018-2021 bygger på gjeldende økonomiplan og årsbudsjett.

Kommunestyret har gjennom forrige økonomiplan og nye vedtak gjennom 2017 besluttet igangsetting av flere store og viktige investeringer som får betydning for kommunens tjenestetilbud. Dette gjelder særlig:

- Bygging av nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne, som også innebærer utvidelse av antall boenheter og i tillegg en avlastningsbolig.
- Fullføring av omkjøringsveg som flomvoll rundt industriområdet i Fåvang.
- Etablering av beredskapssenter med samlokalisering av ulike beredskapstjenester.
- Tilrettelegging for boligbygging, bl.a. ved etablering av jernbaneundergang.
- Forskuttering av utbedringer i Brekkebakkene, for å få fortgang i utbedringer av fylkesvegen.

I driftsbudsjettet er det, i tillegg til drift av nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne, lagt inn en betydelig satsing på digitalisering:

- Digitalisering i barne- og ungdomsskolen, alle klassetrinn.
- 3-årig satsing innen hele tjenestespekteret på digitaliseringstiltak og velferdsteknologi.

Økonomiplanen har dermed en tydelig satsing innen oppvekst, omsorg, næringsliv og samfunnssikkerhet og beredskap.

Det nye bofellesskapet for mennesker med nedsatt funksjonsevne er utvilsomt den største satsingen i økonomiplanperioden. Bofellesskapet representerer et stort løft for denne brukergruppen og tilsvarende et stort løft økonomisk. Satsingen innebærer betydelige investeringer (37 mill. kr) og vil i tillegg medføre økt behov for bemanning som må fases inn fra andre kvartal 2019, med årlige driftsutgifter på ca. 4,1 mill. kr (inkl. avlastningsbolig). Denne innfasingen vil bli krevende økonomisk.

Bygging av omkjøringsveg som flomvoll rundt industriområdet i Fåvang er langt på veg fullført i 2017 og sluttføres i 2018. Dette er en viktig premiss for næringslivet og et stort og viktig tiltak sett i forhold til samfunnssikkerhet og beredskap.

Etablering av beredskapssenter har svært høy prioritet. Beredskapssenter vil legge til rette for flere offentlige arbeidsplasser i kommunen, i tråd med målene i Kommuneplanens samfunnsdel, og åpne for nye muligheter ved samlokalisering av

ulike beredskapstjenester. I et samfunnssikkerhets- og beredskapsperspektiv er det viktig å sikre god infrastruktur for beredskapstjenestene i en helhetlig løsning der adkomst til fremtidig vegnett er godt sikret.

Etablering av jernbaneundergang i Ringebu (i samarbeid med andre parter) vil åpne for nye utbygginger for næring og boliger i Tollmoen. Dette, sammen med andre boligtiltak, vil styrke det sentrumsnære boligtilbudet.

Satsingen på digitale ferdigheter og ressurser i hele skoleløpet vurderes som et løft i forhold til å holde tritt med samfunnsutviklingen og gi elevene godt grunnlag for å mestre framtidig voksen- og yrkesliv. Samfunnet er i stadig utvikling. Hva framtida vil bringe er vanskelig å forutsi, men en kan med sikkerhet si at både arbeidslivet og livet som samfunnsborger stiller, og vil stille, stadig høyere krav til det å mestre digitale ferdigheter på alle nivå.

På samme måte må kommunen som organisasjon og tjenesteyter ta i bruk de muligheter som digitalisering gir. Forventningene blant innbyggerne, tilreisende, næringsliv og offentlige myndigheter blir stadig større og kommunen skal tilstrebe en så effektiv tjenesteproduksjon som mulig. Digitalisering generelt og innføring av velferdsteknologi åpner nye muligheter for både tjenesteutvikling og bedre ressursutnyttelse.

Økonomiske rammer fra staten strammes inn og gir ikke rom for videreføring av dagens driftsnivå. For kommunen innebærer det at aktivitet og tjenestenivå må tilpasses de økonomiske rammene. Tjenesteenhetene ble i økonomiplanprosessen utfordret på å synliggjøre konsekvenser av 3,5-4,5 % reduksjon i rammene. Etter at alle tiltak er vurdert reduseres rammene for de fleste tjenesteenheter med 1-3 %.

Tilpasning til strammere økonomiske rammer er utfordrende og vil måtte få noen merkbare konsekvenser, men generelt opprettholdes et godt tjenestetilbud til kommunens innbyggere.

Bruk av handlingsregler for kommunens økonomi er videreført for å sikre at kommunen har tilstrekkelige reserver, at lånegjeld holdes på et forsvarlig nivå og at driftsnivået ligger på et nivå som ikke forringer kommunens verdier over tid. Fra 2018 er det innført en fjerde handlingsregel som omhandler egenfinansiering (ikke lånefinansiering) av investeringer med kort levetid. I perioden 2018-2021 fravikes to av handlingsreglene midlertidig. I 2018 påløper en del utgifter som ikke er av varig art og som derfor er finansiert ved bruk av oppsparte fondsmidler. Dette gjelder bl.a. retaksering eiendomsskatt (3 mill. kr), kompetanseløft digitalisering lærere (0,5 mill. kr) og vedlikehold innen vann og

avløp. Utgifter som finansieres ved bruk av fond virker negativt for netto driftsresultat og medfører at dette måltallet ikke oppfyller handlingsregelen for 2018. Fra 2019 skal nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne fases inn. Dette er et stort løft og det vil måtte ta noe tid å innpasse dette i driftsrammene. Dette anses som akseptabelt, så lenge fondsbeholdningen er svært god (bedre enn anbefalt nivå). Når det gjelder handlingsregeln for lånegjeld fravikes også denne i perioden. Kommunen har god økonomi og har gjennom mange år opparbeidet en viss handlefrihet. Det gjør det mulig for kommunen å prioritere inn store og viktige tiltak som beredskapssenter, bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne og jernbaneundergang. Investeringene i 2018 og 2019 er på et ekstraordinært høyt nivå og det langsiktige målet for investeringsnivå og lånegjeld opprettholdes.

For å kunne opprettholde tjenestetilbudet i størst mulig grad, må kommunen også vurdere inntektssiden i budsjettet nøye.

Om økonomiplanen

Kommuneloven § 44 inneholder bestemmelser om økonomiplan:

1. Kommunestyret og fylkestinget skal en gang i året vedta en rullerende økonomiplan.
2. Økonomiplanen skal omfatte minst de fire neste budsjettår.
3. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Planen skal være satt opp på en oversiktlig måte.
4. I økonomiplanen skal det for hvert enkelt år økonomiplanen omfatter anvises dekning for de utgifter og oppgaver som er ført opp, jf. § 46 nr. 6.
5. Planer som omfatter avgrensede deler av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, skal integreres i økonomiplanleggingen og bruken av midler innarbeides i planen.
6. Kommunestyret og fylkestinget vedtar selv økonomiplanen og endringer i denne. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet eller fylkesutvalget. Ved parlamentarisk styreform skal rådet avgis innstilling som nevnt.
7. Innstillingen til økonomiplan, med de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret eller fylkestinget. Dette gjelder likevel ikke ved innstilling som gjelder endringer i

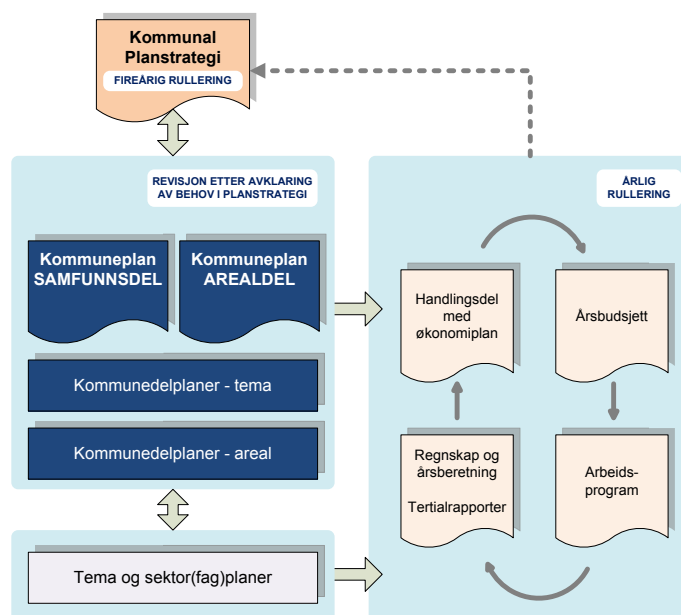
økonomiplanen.

8. Økonomiplanen og endringer i denne oversendes departementet til orientering.

Økonomiplanen i kommunens plansystem

Kommuneplanens langsiktige del består av en samfunnsdel og en arealdel.

Kommuneplanens kortsiktige del består av økonomiplan (handlingsdel) og årsbudsjett.



Arbeidet med økonomiplanen

Formannskapet ga i sitt møte 18.05.2017 (F-sak 49/17) styringssignaler for økonomiplan 2018-2021:

«Adm må legge opp prosessen slik at handlingsreglene overholdes, og at formannskapet får handlingsrom til å prioritere mellom sektorer / tjenester.»

Med bakgrunn i innspill fra tjenesteenhetene (administrativ innspillsfase), kommuneproposisjonen og styringssignalene fra formannskapet, ble det beregnet et innsparingsbehov på 3,1 % i 2018, stigende til 4,2 % i 2021. Tjenesteenhetene har fått i oppdrag å synliggjøre innsparinger tilsvarende 3,5 % i 2018, stigende til 4,5 % i 2021. Dette for å gi handlingsrom for formannskapet i tråd med styringssignalene.

Det ble gjennomført dialogkonferanse 13.06.2017, der kommunestyret, medlemmer i faste utvalg, rådmannsledelsen, tjenesteledere og økonomirådgivere

deltok. Her ble også innspill fra brukerrådene gjennomgått. Digitalisering var særskilt tema på dialogkonferansen og følges opp med eget digitaliseringsprosjekt. Det er avsatt egne satsingsmidler til digitaliseringstiltak i økonomiplanen.

Formannskapet ga i sitt møte 31.08.2017 (F-sak 78/17) følgende bestilling til utvalgene:

”Prioriter de foreslåtte salderingstiltakene - Er det andre salderingstiltak / omstillinger utvalget ønsker utredet?”

De faste utvalgene hadde økonomiplanen til behandling i sine møter 19.-20. september.

I årshjulet for styringssystem økonomi (vedlagt F-sak 49/17) var det forutsatt orienteringer og drøftinger i formannskapet, knyttet til økonomiplan for 2018-2021, i heldags møte 13. september. Videre bearbeiding og oppdateringer i møter 21. og 28. september. Endelig innstilling fra formannskapet ble vedtatt 11. oktober. Dokumentet ble lagt ut til offentlig ettersyn og behandlet i rådene før kommunestyrets sluttbehandling 31.10.2017. Under kommunestyrets behandling ble det foretatt 3 endringer:

a. kr 1 000 000 avsettes årlig i økonomiplanperioden til øremerket disposisjonsfond til bredbånd og fiberutbygging. Tiltaket finansieres ved at kr 500 000 belastes utviklingsfondet og kr 500 000 belastes disposisjonsfondet.

b. Det bevilges kr 150 000 i 2018 til installasjon av varmepumper i leiligheter i Gruva, Fåvang. Lånefinansiering økes med kr 150 000.

c. Bevilgning til vedlikehold av veier økes med kr 1 000 000 årlig. Overskudd som avsettes til disposisjonsfond reduseres tilsvarende.

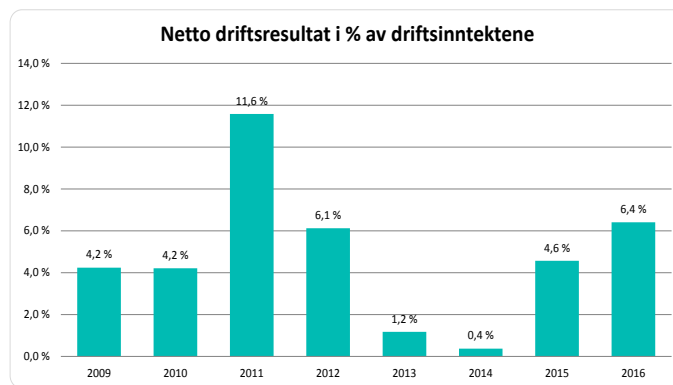
Levekårsutvalget gis i oppdrag å gjennomføre en prosess for å se på hvordan kommunen kan styrke og sikre god ernæring for eldre og omsorgstrengende i kommunen, herunder tidspunkt for måltider på Ringebu eldrecenter og Linåkertunet.

Status kommuneøkonomi og tjenestetilbud

For utfyllende informasjon om kommunens økonomiske status og tjenestetilbud henvises til årsberetningen, som i tråd med plansystemet gir en årlig statusbeskrivelse.

De siste års regnskapsresultat

Siden 2009 har kommunen jevnt over hatt økonomisk resultat langt over landssnittet. Lavere resultat i 2013 og 2014 skyldtes i stor grad engangskostnader.



Alt i alt har kommunen hatt positivt netto driftsresultat i åtte år på rad, seks av disse bedre enn landssnittet og anbefalt minstenivå. Det innebærer at kommunen har styrket sin likviditet og oppsparte midler (fond) betydelig. Ca. 40 % av den frie fondsbeholdningen skal imidlertid utgiftsføres over de kommende sju år, knyttet til utjevningsordning pensjon. Kommunen har dessuten inngått flere større utbyggingsavtaler knyttet til utvidelse av hytteområder i Kvittfjell (Kvittfjell Vest og Varden). Disse innebærer at kommunen skal overta en rekke vann- og avløpsanlegg når disse ferdigstilles av utbyggerne. Kommunen vil da måtte utbetale store momsbeløp som så skal inntektsføres igjen fordelt over 10 år. Dette vil kreve at kommunen har en god likviditetsmessig buffer.

Prognose inneværende år

Tjenesteeenhetenes prognoser etter første tertial tilsier et merforbruk på 4,3 mill. kr. Noe ble tatt inn i revidert budsjett, mens andre forhold avventes for å se an situasjonen etter andre tertial. Ved budsjettgjennomgangen er det avdekket en svakhet ved lønnsbudsjetteringen, ved at variable tillegg innen helse- og omsorgssektoren bare delvis blir budsjettet. Dette har heller ikke vært tilstrekkelig fanget opp i tidligere år, men nå har det vært mulig å beregne hva dette vil utgjøre beløpsmessig. Dermed blir rapportert avvik langt høyere enn normalt. Det forventes imidlertid at en stor del av dette kan dekkes innenfor den samlede budsjetttrammen til tjenesteeenheter i sektoren. Forholdet må tas med inn i økonomiplanarbeidet og løses permanent.

Rapportering etter andre tertial viser at prognose for merforbruk nå er 1,5 mill. kr, som forventes å kunne dekkes inn mot slutten av året. Det forventes dermed å kunne holde budsjettet også i 2017.

Tjenestetilbudet

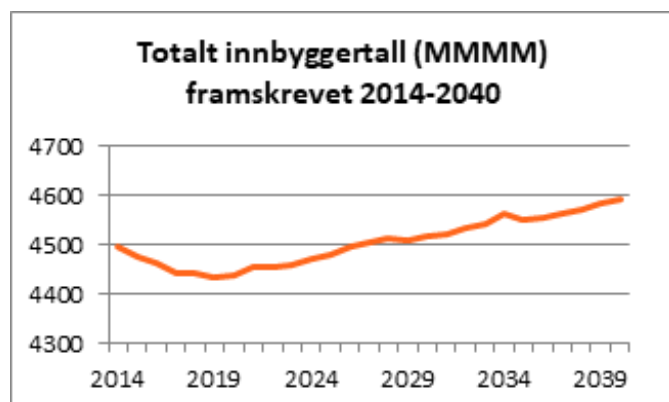
I det store og hele videreføres det eksisterende tjenestetilbudet i økonomiplanperioden. Etablering av nytt bofellesskap for funksjonshemmede og en

boenhet for avlastning vil være en klar styrking av tjenestetilbudet i perioden. Etablering av beredskapssenter vil legge til rette for flere offentlige arbeidsplasser i kommunen og åpne for nye muligheter ved samlokalisering av ulike beredskapstjenester. Satsing på digitalisering og velferdsteknologi forventes å gi god effekt og ruste kommunen enda bedre for å takle fremtidens utfordringer. Det er lagt inn midler til digitalisering av barne- og ungdomsskolen (alle klassetrinn).

Rammebetingelser og økonomisk handlingsrom

Demografi – befolkningsprognose

Prognose for befolkningsutvikling kan gi en pekepinn på tjenestetilbudet kommunen må legge til rette for. Statistisk sentralbyrå (SSB) oppdaterte sine befolkningsprognoser i 2014. Her vises utdrag for Ringebu kommune basert på prognosen middels nasjonal vekst (MMMM):



Det totale innbyggertallet for Ringebu faller fra 4.495 innbyggere i 2014 til 4.435 på det laveste i 2019. Deretter stiger innbyggertallet relativt jevnt opp mot 4.600 innbyggere i 2040.

Aldersgruppen 0-5 år er på sitt høyeste i 2014, med 259 barn. Barnetallet faller til ca. 240 barn i 2017 og ligger deretter relativt jevnt rundt 240-245. Barnetallet er på sitt laveste i slutten av perioden med 232 barn.

Aldersgruppen 6-15 år er også på sitt høyeste i 2014 med 483 personer. Dette faller til 464 personer i 2017 og ligger deretter i intervallet 470-480 personer videre i hele perioden.

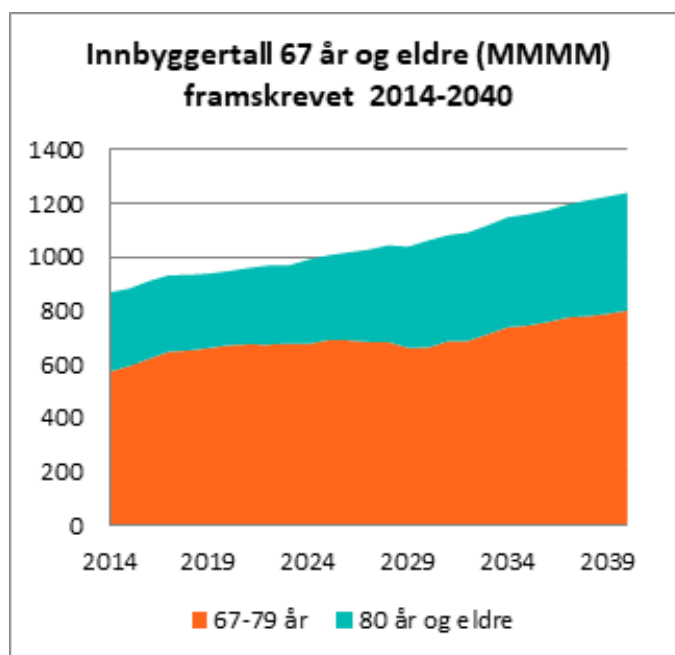
Aldersgruppen 16-24 år er også på sitt høyeste i 2014 med 483 personer. Antallet faller til 413 i år 2025 og ligger deretter relativt stabilt rundt 420 personer.

Aldersgruppen 25-66 år er også på sitt høyeste i 2014

med 2.402 personer. Dette faller til ca. 2.340 rundt 2017 og ligger relativt stabilt fram til år 2030. Deretter faller antallet ned til 2.220 personer i år 2040.

Aldersgruppen 67-79 år er på sitt laveste i 2014 med 573 personer og stiger til snaut 700 personer i 2025. Deretter ligger antallet i underkant av 700 fram til år 2033. Derfra stiger antallet til 800 personer i år 2040.

Aldersgruppen 80 år og eldre viser en nedgang fra 295 personer i 2014 til 276 personer i år 2020. Deretter stiger antallet raskt til 400 personer i år 2030 og videre til 440 personer i år 2040.



Samlet vokser antallet personer i alderen 67 år og eldre med 43 % i perioden 2014-2040, mens de yngre aldersgruppene samlet reduseres med 7,5 %.

Det må presiseres at disse tallene er basert på prognoser/framskrivningsmodeller og at det er til dels betydelig usikkerhet knyttet til prognosene. Kommunens attraktivitet vil kunne ha stor betydning for utvikling i folketallet.

Kommuneproposisjonen

Kommuneproposisjonen 2018 ble publisert i mai 2017. Som ventet gir det nye inntektssystemet, som er innført fra 2017, reduserte rammer. Inntektsgarantiordningen INGAR trappes raskt ned og gir et inntektstap på ca 3 mill. kr for Ringebu fra 2017 til 2018, ytterligere 2 mill. kr i 2019 og enda 1 mill. kr i 2020. Det er flere forhold i det nye inntektssystemet som gir denne effekten. En del av dette bildet er at kommunen valgte å stå alene etter utredning av kommunereformen.

Ut over dette er det lite i Kommuneproposisjonen som gir økonomisk effekt på kort sikt for Ringebu. De største usikkerhetene ligger innenfor barnehageområdet, der ny bemanningsnorm (på høring), utvidelse av rett til barnehageplass for barn født i november, forskrift om foreldrebetaling og implementering av ny rammeplan kan gi økte utgifter for kommunen, uten at det er mulig å tallfeste nå.

Avvikling av asylmottak

Ringebu statlige asylmottak (ca. 100 plasser) ble avviklet fra 01.12.2016. Dette innebærer et netto økonomisk tap for kommunen, beregnet til drøyt 1 mill. kr netto (etter nedbemanning i tjenesteenhetene) i 2017. Det knyttes fortsatt noe usikkerhet til om tap av inntekter kan bli enda større og det er også usikkerhet knyttet til flyktingetilstrømmingen og bosettingsbehov framover.

Vurdering av inntektssiden

Kommunens inntekter danner grunnlaget for de tjenestene kommunen kan yte.

Brukerbetalinger

Rene brukerbetalinger for kommunale tjenester utgjør ca. 2,5 % av de samlede driftsinntektene. De satsene kommunen selv kan fastsette er forutsatt økt med 2,5 % fra 2017 til 2018. Noen satser er gitt en særskilt vurdering og noen fastsettes av staten.

Andre salgs- og leieinntekter

Disse utgjør ca. 15 % av de samlede driftsinntektene og kommer hovedsakelig fra selvkostområder som for eksempel vann og avløp. Disse inntektene skal dekke utgifter kommunen har og gir derfor ikke noe bidrag til finansiering av øvrig kommunal drift. Kommunale avgifter til vann og avløp forutsettes økt med inntil 5 % årlig i perioden. Investeringer innen sektoren påvirker avgiftsgrunnlaget. Renovasjonsavgift til husholdninger var midlertidig vært satt ned med inntil 20 % i perioden 2014-2016. Bakgrunnen for dette er enighet mellom midtdalskommunene å innføre felles avgiftsområde fra 2016. Kommunenes opparbeidede selvkostfond innen husholdningsrenovasjon måtte derfor brukes opp. Det er forutsatt at alle selvkostområder skal ha full inndekning (alle utgiftene dekkes av inntektene, evt. ved bruk av tidligere innkrevde midler som er plassert på bundne fond). Husleieinntekter er økt i tråd med forventet økning i konsumprisindeks.

Overføringer med krav til motytelse

Disse utgjør ca. 9 % av de samlede driftsinntektene og dreier seg i stor grad om refusjoner for tjenester som kommunen yter (kostnadsdekning).

Rammetilskudd

Rammetilskudd fra staten utgjør ca. 36 % av driftsinntektene og blir tildelt gjennom inntektssystemet. Tilskuddsanslaget for økonomiplanperioden er hentet fra prognosemodell utarbeidet av KS og baserer seg på kommuneproposisjonen.

Andre statlige overføringer

Disse utgjør 6 % av de samlede driftsinntektene. En stor del av disse inntektene er knyttet til mottak av flyktninger og asylmottaket og vil dermed bli noe redusert i forhold til tidligere.

Skatt på inntekt og formue

Disse utgjør ca. 24 % av de samlede driftsinntektene. Både i 2013 og 2014 opplevde kommunene svikt i skatteinngang i forhold til statens prognoser. Når skattesvikten (i forhold til statens prognoser) gjelder hele landet, vil ikke kommunene få kompensert dette med mindre staten tilleggsbevilger penger til kommunene. Dersom skattesvikt bare gjelder kommunen lokalt, vil svikt bli kompensert gjennom inntektsutjevning i inntektssystemet. Administrasjonen har lagt prognosemodell fra KS til grunn for inntektsanslaget. De siste årene har prognosen vært justert ned med 1 mill. kr (egenvurdering) med bakgrunn i erfaringene fra 2013 og 2014. I Økonomiplanen for 2018-2021 er det ikke lagt inn slik sikkerhetsmargin.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten utgjør 6 % av de samlede driftsinntektene. Det ligger et betydelig inntekspotensiale i eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer som i budsjettet for 2017 har en skattesats på 3,7 % og et bunnfradrag på kr 100.000. Samlet utgjør eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer ca. 25 mill. kr i budsjettet for 2017 (maksimal sats er 7 %, kan økes med maksimalt 2 % pr. år). Eiendomsskatt for næringseiendommer ligger på maksimal sats med 7 %.

Renteinntekter, utbytte og eieruttak

Årlig utbytte fra energiselskaper utgjør ca. 8,2 mill. kr i starten av økonomiplanperioden, men vil gradvis bli redusert med snaut 0,4 mill. kr (lavere utbytte fra Eidsiva energi). 13 % av utbytte fra kraftselskaper avsettes til utviklingsfond og 7 % til fond for kulturbasert næringsutvikling. Renteinntekter på utlån til energiselskaper utgjør ca. 1,3 mill. kr og er relatert til eierskapet i Eidsiva energi. Renteinntekter av bankinnskudd er i underkant av 2,8 mill. kr.

Handlingsregler

I forbindelse med budsjettarbeidet for 2010 ble det

innført handlingsregler for budsjettarbeidet som skal bidra til at kommunens økonomiske situasjon styrkes og handlingsrommet økes. Handlingsreglene fokuserer på tre sentrale elementer:

- Frie økonomiske reserver (disposisjonsfond)
- Lånegjeld
- Årlig driftsresultat (netto driftsresultat)

I denne økonomiplanen er det innarbeidet ytterligere en handlingsregel:

- Egenfinansiering av investeringer

Frie økonomiske reserver

Kommunens økonomiske soliditet og evne til å takle uforutsette hendelser vil i stor grad avhenge av de frie økonomiske reserver som kommunen har til rådighet. Slike reserver er i hovedsak definert som disposisjonsfond.

Disposisjonsfond er midler som kommunen fritt kan disponere både til drifts- og investeringsformål.

I løpet av perioden 2009-2013 ble disposisjonsfondet styrket med 40,7 mill. kr. Ved utgangen av 2016 utgjør disposisjonsfondet 15,8 % av driftsinntektene, som må karakteriseres som bra. Et nivå på rundt 10 % av driftsinntektene har vært et viktig mål for kommunen. Anbefaling/norm som fylkesmannen opererer med er 10 % for å ha en "brukbar" fondsbeholdning.

En stor del av disposisjonsfondet er øremerket fremtidige pensjonsforpliktelser (akkumulert premieavvik) og vil komme til fradrag fordelt over 7 år. Disposisjonsfondet må fortsatt tilføres årlige midler for å tilfredsstille målet om 10 % av driftsinntektene over tid.

Kommunen har forpliktet seg i forhold til forskuttering av utbedring av Brekkebakkene (ca. 20 mill. kr). I tillegg er det inngått en rekke utbyggingsavtaler i Kvittfjell som innebærer at kommunen skal overta vann- og avløpsanlegg ved ferdigstilling og de refundere momsutgifter som kommunen vil få tilbake fra staten fordelt over 10 år. Begge disse forholdene tilsier at kommunen må ha god likviditet og dermed en god fondsbeholdning for å møte fremtidige forpliktelser.

Handlingsregel nr. 1:

Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 % av brutto driftsinntekter.

Handlingsregelen er overholdt i økonomiplanen.

Lånegjeld

Høy lånegjeld vil gjøre kommunen sårbar for renteøkninger. Selv om det brukes virkemidler som rentebinding for å redusere renterisiko vil betjening av lånegjeld legge beslag på betydelige midler i driftsbudsjettet og dermed redusere kommunens handlingsrom.

Samlet lånegjeld utgjør 423,6 mill. kr ved utgangen av 2016. Kommunen har satt som mål at lånegjeld, korrigert for lån til selvkostformål og videreutlån til andre, maksimalt skal utgjøre 70 % av driftsinntektene. Ved utgangen av 2016 utgjør korrigert lånegjeld 72 % av driftsinntektene.

Fylkesmannen opererer med et måltall på maksimalt 70 % av driftsinntektene (ikke korrigert for selvkost og utlån), men sier samtidig at dette er avhengig av hvor mye av lånegjelden som betjenes av andre.

Handlingsregel nr 2:

Korrigert lånegjeld, brutto lånegjeld fratrukket selvkostområder og videreutlån, skal utgjøre maksimalt 70 % av brutto driftsinntekter.

Investeringsnivået i de to første år i økonomiplanperioden er svært høyt og medfører at handlingsregelen fravikes i hele økonomiplanperioden. Korrigert lånegjeld vil i perioden utgjøre 78-88 % av driftsinntektene. Fra år 2020 er imidlertid investeringsnivået nede igjen på et nivå som sakte men sikkert vil kunne bringe lånegjelden ned igjen. Etablering av beredskapssenter, tilrettelegging for boligbygging samt bygging av nytt bofellesskap for funksjonshemmede har høy prioritet. Sett i lys av kommunens solide økonomi er det vurdert som fullt forsvarlig å fravike handlingsregelen om lånegjeld i en periode. Det langsiktige målet om 70 % står fortsatt ved lag. Det vil imidlertid være utfordrende å holde investeringsnivået nede ved senere rulleringer av økonomiplanen og kommunen vil i en periode være mer utsatt dersom lånerentene skulle stige raskt.

Årlig driftsresultat

Økonomisk handlingsrom skapes først og fremst gjennom årlige driftsoverskudd. Disse kan avsettes som reserve, inngå som egenfinansiering av investeringer eller brukes til nye tiltak.

Kommunen har flere år med gode overskudd (netto driftsresultat bedre enn 4 %) bak seg i perioden 2009-2012. I 2013 og 2014 har netto driftsresultat vært fallende og utgjorde 0,4 % av driftsinntektene i 2014. I 2015 ble netto driftsresultat 4,6 % og i 2016 6,4 %.

Positivt netto driftsresultat har gjort det mulig å bygge opp igjen disposisjonsfond på tilfredsstillende nivå. Det er allikevel en stor utfordring å holde driftsutgiftene nede på et nivå som står i forhold til de inntektene kommunen har. Alternativt kan kommunen vurdere å utnytte mulighetene for økte inntekter.

Etter at flere systemendringer trådte i kraft fra 2015 har teknisk beregningsutvalg justert ned norm/anbefaling for netto driftsresultat fra 3 % til 1,75 % årlig. Det er vurdert som hensiktsmessig å ha anbefalt nivå som målsetting.

i økonomiplanperioden 2017-2020 ble ambisjonsnivået for netto driftsresultat senket til 1 % av driftsinntektene. I arbeidet med økonomiplanen for 2018-2021 har rådmannens oppdrag vært å lage en skisse med netto driftsresultat på 1,75 % av driftsinntektene.

Handlingsregel nr. 3:

Netto driftsresultat skal utgjøre minimum 1,75 % av brutto driftsinntekter årlig.

Handlingsregel fravikes i økonomiplanen for 2018-2021 av flere årsaker. Engangsutgifter i 2018 til retaksering av eiendomsskatt (3 mill. kr) og kompetanseutvikling for lærere innen digitalisering (0,5 mill. kr) dekkes av tidligere oppsparte fondsmidler. Utgifter som ikke dekkes av årets driftsinntekter er med å trekke netto driftsresultat ned. Fra 2019 skal nytt bofellesskap for funksjonshemmede og avlastningsbolig settes i drift som ny tjeneste. Denne satsingen (4,3 mill. kr årlig driftskostnad) trekker netto driftsresultat betydelig ned og tilpasning av driftsnivå til handlingsregelen må skje over tid. Netto driftsresultat varierer fra 0,1 % til 0,7 % i økonomiplanperioden, men det langsiktige målet om 1,75 % står ved lag.

Egenfinansiering av investeringer

Investeringer har historisk vært lånefinansiert i stor grad. Lån til investeringer tas opp som samlelån, de senere år med avdragstid på 40 år. Det finnes egne bestemmelser om minimums avdragstid på lån, regnet på basis av anleggsmidlenes levetid. Kommunen ligger godt innenfor minimumsbestemmelsene. Det er allikevel et mål å øke egenfinansieringsgrad for investeringer og samtidig unngå at anleggsmidler med kort levetid (som f.eks. IKT-investeringer) lånefinansieres med lang avdragstid. Det innføres derfor en ny handlingsregel fra 2018.

Handlingsregel nr. 4:

Et beløp tilsvarende 0,5 % av brutto driftsinntekter overføres til investeringsregnskapet som

egenfinansiering av investeringer med kort (5 års) levetid. Eventuelt ubrukte midler av overføringsbeløpet avsettes til eget ubundet investeringsfond for bruk til samme formål i senere år.

Handlingsregelen er innarbeidet i økonomiplanen.

Lønns- og prisvekst

Økonomiplanen opererer med faste 2018-kroner i hele 4-års perioden. Lønns- og prisvekst vil derfor være begrenset til en oppjustering til 2018-nivå.

For 2018-oppgjøret er prognose fra SSB lagt til grunn med 3,1 %.

For utgiftspostene i budsjettet er prognose for vekst i konsumprisindeksen (KPI) fra SSB lagt til grunn. Denne prognosen tilsier en prisvekst på 2,1 % fra 2017-nivå.

Pensjonskostnader

Sats for KLP (arbeidsgivers andel) er videreført med 17,0 % etter signaler fra KLP. Endelig kostnad avhenger både av lønnsoppgjør og selskapets avkastning i finansmarkedet. Sats for SPK har tidligere vært forhåndsmeldt og forutsigbar. Nå er reglene rundt SPK endret til samme ordning som for KLP. Det er lagt til grunn en sats på 10,64 %.

Renteutvikling

Det er foreløpig lagt til grunn samme renteprognose som i forrige økonomiplan, med en pengemarkedsrente på 1,1 % i 2018 med et påslag på 0,6 %. Påslaget var i forrige økonomiplan vurdert høyere enn tidligere år, basert på at kommunens långivere tar større margin overfor kommunene enn tidligere. Noen mer nøyaktig beregning av renter og avdrag vil ikke være mulig før formannskapetets forslag til investeringsbudsjett foreligger.

Utfordringer synliggjort i siste årsberetning

I kommuneplanens samfunnsdel er det synliggjort satsingsområder og strategier som vil innvirke på prioriteringer i kommende års budsjetter.

Regnskapsresultatene for 2016 er svært godt, men det er lite av innsparingene utover budsjetterte tiltak som vil gi varig effekt i budsjettsammenheng.

Innen flere tjenesteenheter budsjetteres det med refusjon sykelønn, men ikke tilsvarende lønn til vikarer. Dette er en praksis som gradvis har gått seg til over mange år og som det er ønskelig å endre. Fra 2016 startet en flerårig nedtrapping.

Effektiv utnyttelse av samarbeidsordningene i Helseregion Sør-Gudbrandsdal må fortsatt ha stort fokus.

Stort etterslep knyttet til investeringer innen Plan og teknisk gjør det naturlig å prioritere nye tiltak nå. Kommunen har i flere år utsatt låneopptak til investeringer med bakgrunn i forsinket framdrift og har generelt lav gjennomføringsgrad, selv om mye også avhenger av eksterne (slik som avklaring/oppstart ny E6 Ringebu-Frya).

Det ble i 2016 gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt som omhandlet investeringer. Her ble det gitt fire anbefaler om endring i praksis når det gjelder budsjettering og oppfølging av investeringsprosjekter. Dette vil bli fulgt opp i 2017.

Det historisk lave rentenivået aktualiserer ekstraordinær nedbetaling av lån og/eller økt egenfinansiering av investeringer.

Fond for premieavvik pensjon vil trolig tappes med 2-3 mill. kr årlig framover. For å kunne opprettholde nivået på disposisjonsfond må det fortsatt avsettes nye fondsmidler årlig. Forventet framtidig investering i skolebygg tilsier også at det bygges opp kapital til egenfinansiering.

Nytt inntektssystem fra 2017 gir endringer i kommunens rammebetingelser. Disse er innarbeidet i økonomiplan 2017-2020 og årsbudsjett 2017. Relle virkning må følges nøye, slik at effekt/avvik fanges opp for framtidige år.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 17.06.2014 (Ksak 40/14). Denne inneholder viktige verdier (raus, solid, spenstig), samt mål og strategier for prioriterte satsingsområder (bo, leve, arbeide) fram mot år 2026.

Samfunnsdelen inneholder strategiske veivalg i utviklingen av lokalsamfunnet og kommunale tjenester og er førende for økonomiplanen (handlingsplanen).

I en situasjon med reduserte økonomiske rammer vil prioritering av tiltak være spesielt viktig. Skjerming av tjenester er en måte å prioritere på. Samtidig må det foretas reduksjoner i en eller flere tjenester for å finne rom til ønsket ny satsing på andre. Samfunnsdelen inneholder mange mål og strategier. Under er gjengitt noen av de satsingene som er mest tydelig prioritert i denne økonomiplanen:

- legge til rette for varierte tomter for boligbygging, i første rekke sentralt i begge tettstedene. Herunder jernbaneundergang til Tollmoen og en rekke ulike

boligprosjekter i investeringsplanen.

- legge til rette for at elevene skal få målrettet og tilpasset opplæring av profesjonelle lærere som kan sitt fag. Herunder digitalisering i hele grunnskolen og kompetanseløft digitalisering blant lærere.
- tilrettelegge arenaer og aktivitetsområder. Herunder tilgang for rullestolbrukere til tribuneanlegg i Ringebuhallen.
- ha tilbud som dekker individuelle behov. Herunder etablering av nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne, inkl. avlastningsbolig.
- ha funksjonelle og trygge bygg/utearealer for kommunalt tjenestetilbud. Herunder en rekke investeringer i kommunale tjenestebygg, infrastrukturtiltak IKT m.m.
- være en utviklingsorientert og innovativ organisasjon. Herunder 3-årig satsing på digitalisering.

Klima og miljø

Ringebu kommune har miljøsertifisert alle sine kommunale tjenestebygg. Midler til jevnlig re-setifisering er innarbeidet i økonomiplanen. Det er inngått et samarbeid mellom Oppland fylkeskommune og Ringebu kommune, der partene gjensidig sertifiserer bygg. Det prøves også ut en ordning med at kommunen bistår næringsdrivende som ønsker miljøsertifisering.

I økonomiplanen ligger det innarbeidet klimatiltak, bl.a. med tilskudd til utskifting av vedovner (søknadsordning for private). Det tilrettelegges for utvidet bruk av el-biler i kommunal tjenesteyting (lading og carporter). Det pågående ECP-prosjektet (energisparekontrakt) innebærer en omfattende liste av energisparetiltak i kommunale bygg og vil, sammen med økt bruk av el-biler, være et svært viktig bidrag i å redusere kommunens CO² fotavtrykk.

Hovedoversikt drift

	R-2016	B-2017	ØP-2018	ØP-2019	ØP-2020	ØP-2021
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	10 578 625	11 150 500	11 750 600	11 620 600	11 540 600	11 540 600
Andre salgs- og leieinntekter	63 379 924	58 253 800	61 170 900	62 015 500	62 296 600	62 296 600
Overføringer med krav til motytelse	38 814 630	21 830 900	24 750 500	24 650 500	24 200 500	23 700 500
Rammetilskudd	152 527 221	153 253 000	157 858 000	157 858 000	157 858 000	157 858 000
Andre statlige overføringer	25 617 195	16 369 700	27 328 500	27 328 500	27 328 500	27 328 500
Andre overføringer	6 677 557	4 282 300	4 531 000	4 552 700	4 530 800	4 283 300
Skatt på inntekt og formue	103 552 880	106 073 000	106 691 000	106 691 000	106 691 000	106 691 000
Eiendomsskatt	23 747 276	28 886 100	29 286 100	34 686 100	35 086 100	35 486 100
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	424 895 309	400 099 300	423 366 600	429 402 900	429 532 100	429 184 600
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	199 705 901	205 591 800	219 888 800	223 141 600	223 563 600	223 230 700
Sosiale utgifter	46 898 069	52 834 600	56 366 200	57 108 700	57 265 300	57 157 600
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	65 570 205	61 439 900	65 952 000	62 707 100	62 594 100	61 702 600
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	43 506 722	43 794 500	41 088 200	41 164 800	41 190 300	41 190 300
Overføringer	50 355 816	43 742 600	42 200 100	42 271 100	41 686 500	41 686 500
Avskrivninger	19 986 010	15 678 300	15 678 300	15 678 300	15 678 300	15 678 300
Fordelte utgifter	-20 241 636	-18 280 800	-18 601 000	-18 514 500	-18 533 300	-18 533 300
Sum driftsutgifter	405 781 087	404 800 900	422 572 600	423 557 100	423 444 800	422 112 700
Brutto driftsresultat	19 114 221	-4 701 600	794 000	5 845 800	6 087 300	7 071 900
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	11 426 165	18 117 400	18 393 800	19 366 700	20 461 700	21 437 500
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	36 373	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Sum eksterne finansinntekter	11 462 538	18 167 400	18 443 800	19 416 700	20 511 700	21 487 500
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	8 619 778	16 185 800	15 766 400	17 512 100	19 140 400	19 772 500
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	14 667 500	13 259 800	18 240 500	20 036 000	21 643 100	22 080 600
Utlån	37 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Sum eksterne finansutgifter	23 324 278	29 495 600	34 056 900	37 598 100	40 833 500	41 903 100
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-11 861 740	-11 328 200	-15 613 100	-18 181 400	-20 321 800	-20 415 600
Motpost avskrivninger	19 986 010	15 398 000	15 398 000	15 398 000	15 398 000	15 398 000
Netto driftsresultat	27 238 491	-631 800	578 900	3 062 400	1 163 500	2 054 300
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter			0,1 %	0,7 %	0,3 %	0,5 %
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	11 773 489	10 057 831	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	2 850 015	4 966 700	7 083 600	4 192 400	4 218 700	3 971 200
Bruk av bundne fond	3 925 079	4 374 700	2 019 100	2 220 700	3 187 600	3 811 700
Sum bruk av avsetninger	18 548 583	19 399 231	9 102 700	6 413 100	7 406 300	7 782 900
Overført til investeringsregnskapet	2 000 000	1 219 500	2 112 700	2 143 200	2 144 000	2 142 200
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	23 459 111	17 097 931	3 018 200	2 923 900	2 045 500	3 666 400
Avsatt til bundne fond	10 270 131	450 000	4 550 700	4 408 400	4 380 300	4 028 600
Sum avsetninger	35 729 242	18 767 431	9 681 600	9 475 500	8 569 800	9 837 200
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	10 057 831	0	0	0	0	0

Investeringer

		Vedtatt K-sak 2017	INVESTERINGSPLAN 2018-2029						SUM 2017-2029	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	2026-2029		
	IKT	2 558 995	2 167 000	1 035 000	925 000	0	1 300 000	1 300 000	9 285 995	
H103	GEODATA INTERKOMMUNALT SAMARBEID	73 700							73 700	Utføres 2017.
H104	EGENEID DATAFIBER FÅVANG RA - FÅVANG BARNEHAGE				400 000				400 000	Forskjøvet fra 2018 til 2020. Avhenger av at trekkerør Fåvang renseanlegg-Moheimsflata etableres i samband med andre prosjekter først.
H105	NYE SERVERE I DATANETTVERK	181 675							181 675	Utføres 2017, fases deretter over i driftsbudsjettet som vedlikehold serverpark.
H107	RINGEBU BARNEHAGE - EGENEID FIBER		160 000						160 000	Nytt prosjekt. Selvfinansierende.
H108	FÅVANG BARNEHAGE - EIDSIVA FIBER		150 000						150 000	Nytt prosjekt. Det vil ta for lang tid å vente på at kommunal fiber kan etableres. Dagens kommunikasjonsløsning er ikke dekkende for behovet.
H109	TRÅDLØS NETTVERK INFRASTRUKTUR		500 000						500 000	Nytt prosjekt.
H110	E-ROMSLØSNING HELSE/OMSORG		557 000	535 000	525 000				1 617 000	Infrastruktur i 2018, innføring i 2 trinn i hhv. 2019 og 2020. Trinn 1: 52 rom Linåkertunet HDO + korttids/rehab Trinn 2: 51 rom Omsorgsboliger Linåkert. + RES
H129	NETTBRETT POLITIKERE			500 000			500 000	500 000	1 500 000	Nytt sett for hver 4-års periode.
H142	NY BACKUPLØSNING IKT	383 620							383 620	Utføres i 2017.
H149	NYE OFFICE- OG EXCHANGELISENSER (2017)	800 000	800 000				800 000	800 000	3 200 000	Planlagt oppgradering i 2017 omprioriteres fra Office-lisenser til oppgradering av Exchange (må tas i den rekkefølge). Office legges inn på nytt i 2018. Deretter hvert 4. år.
H150	NY IKT-PLATTFORM BRUKERE	1 000 000							1 000 000	Utføres i 2017.
H303	IKT-SYSTEM INDIVIDUELL PLAN	120 000							120 000	Utføres 2017.
	KOMMUNAL TJENESTEYTING	65 298 072	84 537 600	60 500 000	6 450 000	100 000	6 400 000	134 400 000	357 685 672	
H112	INVESTERINGER KIRKELIG FELLESRÅD	0			150 000				150 000	Engangstilskudd utstyr 2020.
H202	BIBLIOTEK, INVENTAR OG UTSTYR	1 500 000							1 500 000	Utføres 2017.
H304	UTKJØP LEASINGBILER HELSE OG OMSORG	1 370 000							1 370 000	Utføres 2017.
H406	RINGEBU KIRKEGÅRD, UTVIDELSE (2013)	972 915	500 000						1 472 915	Noe arbeider gjenstår. Noe vil utstå til 2018.
H413	RADONTILTAK	100 000							100 000	Tiltak blir utført etter hvert som kartlegging er klar. Nye behov meldes når disse er kjent.
H415	FÅVANG BARNEHAGE - UTEOMRÅDE		200 000						200 000	
H419	NYE KJØKKEN ELDRESENTERET (2015)	12 000	422 600						434 600	Tiltak blir utført etter hvert som leilighetene er ledige. Har skiftet på 10 stk, står igjen 12 stk.
H420	RINGEBUHALLEN VANNTILFØRSEL DUSJER (2015)	100 000							100 000	Utføres 2017.
H421	OMBYGGING OG BRANNSIKRING OMSORGBOLIGER OG ELDRESENTER (2016)	70 000	2 930 000	4 000 000					7 000 000	Ombygging på Ringebu eldresenter er i gang og vil bli ferdig i 2017. Sprinkling av omsorgen på Linåkertunet vil bli samkjørt med EPC prosjektet.

		Vedtatt K-sak	INVESTERINGSPLAN 2018-2029						SUM	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
		2017	2018	2019	2020	2021	2022-2025	2026-2029	2017-2029	
H422	TROMSVANG, BYGNINGSMESSIGE ARBEIDER	209 371							209 371	Storsal er renoveret og det er bygd nytt inngangsparti. Kjøkken er pusset opp. Mindre etterarbeid gjenstår. Utføres 2017.
H425	JERNBANEGATA 4, I STANDSETTING	22 773 332	1 000 000						23 773 332	Bygget skal være ferdig og tatt i bruk i 2017. Trapp leveres i 2018.
H429	DRIFTSBYGNING RINGEBU PRESTEGARD	1 000 000	1 000 000						2 000 000	Oppstart i 2017. Fjøset er støvsuget med "supersuger" og utstillingslokalene er tatt i bruk, det gjenstår fortsatt noe elektroarbeider inne i utstillingslokalene. Videre er bygget tettet og det er utført alminnelig vedlikehold med maling og noe utskifting av panel og lignende. Hele bygget er skannet innvendig og utvendig for å lage grunnlag for videre prosjektering av bygget.
H430	SIKKERHETSTILTAK RINGEBU HELSESENTER	500 000	500 000						1 000 000	Er under bestilling. Utføres 2017 og 2018.
H435	RINGEBU UNGDOMSSKOLE - TAK, SV. HALL, BYGN. MESSIGE ARB	0	4 000 000	4 000 000					8 000 000	Takarbeider på Ringebu ungdomsskole, Linåkertunet og Raudhallen samles i ett anbud. Oppstart 2018.
H437	TILTAK FÅVANG OG RINGEBU SKOLER	750 000	1 250 000						2 000 000	Det er innhentet priser på heis som vil bli bestilt mai 2017 og skal stå klar til høsten.
H438	NYTT BOFELLESSKAP FUNKSJONSHEMMEDE HAGESKOGEN	1 000 000	14 000 000	22 000 000					37 000 000	Anbud skal ut i løpet av året.
H439	UTKJØP LEASINGBILER - VAKTMESTERE	300 000							300 000	Utført.
H440	RINGEBUHALLEN - HEIS TRIBUNE MED TILPASNINGER	0	800 000						800 000	Rullestolheis tribune.
H441	RINGEBU BRANNSTASJON - GARASJE OG ANDRE UTBEDRINGER	300 000							300 000	Kun helt nødvendige arbeider utføres. Vente med carporter.
H443	FÅVANG SKOLE - SOLSKJERMING	300 000							300 000	Utføres 2017
H444	RINGEBU SKOLE - GJERDE NYTT OMRÅDE	200 000							200 000	Utføres 2017
H445	LINÅKERTUNET - TAK BYGG A OG B		5 000 000						5 000 000	Takarbeider på Ringebu ungdomsskole, Linåkertunet og Raudhallen samles i ett anbud. Oppstart 2018.
H446	JØBA - TILRETTELÆGGING PRODUKSJONSLOKALER			2 000 000	2 000 000				4 000 000	Utsettes til 2019.
H447	RAUDHALLEN - SERVICEBYGG VAKTM., RENH., UTESEKSJ.				3 000 000				3 000 000	Prosjektet kommer ikke i gang før i 2020 (opprinnelig planlagt 2013).
H448	KAUPANGER - BYGNINGSMESSIGE ARBEIDER						6 000 000		6 000 000	Oppstart 2020
H449	HELSESTASJON FOR UNGDOM		3 000 000						3 000 000	Lokalisering ikke avklart. Sees i sammenheng med prosjekt H435
H450	NY BARNESKOLE							91 000 000	91 000 000	
H451	RINGEBU SKOLE - REHABILITERING/OMBYGGING							43 000 000	43 000 000	

		Vedtatt K-sak	INVESTERINGSPLAN 2018-2029						SUM	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
		2017	2018	2019	2020	2021	2022-2025	2026-2029	2017-2029	
H452	RÅDHUSET - REHABILITERING/OMBYGGING KANTINE		500 000						500 000	Under kommunestyrebehandlingen av budsjettet høsten 2016 ble investeringen forskjøvet fra 2017 til 2018 og redusert fra kr 1.000.000 til kr 500.000.
H454	Ringebu skole - Utbedringer gymsalbygget/garderobe		1 400 000						1 400 000	Nytt prosjekt. Se også innspill fra brukerrådet ved skolen til Dialogkonferanse 13.06.2017.
H455	Helsenteret og Linåkertunet - Carporter og ladepunkt		500 000						500 000	Nytt prosjekt.
H456	Linåkertunet - Klimaanlegg på kjøkkenet		200 000						200 000	Nytt prosjekt.
H457	Fåvang barnehage - Utbedre temperatur i rom og på golv			2 000 000					2 000 000	
H459	Ringebu Eldresenter - Låssystem, adgangskontroll		500 000						500 000	
H460	Kaupanger - Lydisolering kulturskole				200 000				200 000	
H461	Hageskogen boliger 12-25 - Fukt i bad, nedslitte kjøkken, bytte vinduer		1 000 000	1 400 000					2 400 000	
H462	Omsorgsleiligheter - Trådløse komfyrvakter i 100 enheter		500 000						500 000	
H463	Raudhallen - utbedring tak			3 000 000					3 000 000	Takarbeider på Ringebu ungdomsskole, Linåkertunet og Raudhallen samles i ett anbud. Oppstart 2018.
H464	Beredskapssenter (grov kostnadsramme)		40 000 000	20 000 000					60 000 000	
H467	OMSORGSBOLIGER GRUVA - VARMEPUMPER		150 000						150 000	Forslag fremmet i Kommunestyret 31.10.2017 under behandling av økonomiplanen (K-sak 75/17).
H492	BOLIG MINDREÅRIGE FLYKNINGER	1 705 452							1 705 452	Ferdig, står igjen litt avregning og utomhus arbeider.
H612	OPPRUSTING AV KARTVERKET	250 000							250 000	Fases inn i driftsbudsjettet fra 2018.
H679	VEGER	1 026 591		1 000 000					2 026 591	Ny bevilgning i 2019, jfr. Økonomiplan. Midlene benyttes innværende år i hovedsak til opprusting av veger og utskifting av stikkrenner Slettingvegen Thujordsvegen. Det blir startet på arbeidene med Hovedplan veg i løpet høsten 2017, i denne blir det laget en tiltaksplan med prioriterte tiltak.
H687	GATELYS I NYE OMRÅDER	200 000							200 000	Benyttes i Fåvang.
H729	TRAFIKKSIKKERHETSPLAN - TILTAK (kommunal andel)	0	535 000	100 000	100 000	100 000	400 000	400 000	1 635 000	Det ble ikke innvilget midler til omsøkte prosjekter innværende år fra SVV. Benyttes til å etablere krysningsfelt for fotgjengere mellom ny gangbru og bussholdeplass på Vålejordet dersom SVV tillater dette.
H731	VEG FORBI FÅVANG RENSEANLEGG (2012)	30 308 412	3 000 000						33 308 412	Pågår. Flomvoll og pumpestasjon etableres i løpet av 2017, asfaltering og ferdigstilling våren 2018. Ny bevilgning i 2018 i økonomiplanen. Bruttotall. Det er lagt inn et merbehov på 4,5 mill. kr i 2017. Forutsatt kr 15 mill i tilskudd i 2017 og 5 mill i 2018.

		Vedtatt K-sak 2017	INVESTERINGSPLAN 2018-2029						SUM 2017-2029	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	2026-2029		
H753	HOVEDPLAN VEG	100 000	400 000						500 000	Hovedplan utarbeides vinteren 2017/2018.
H754	GATEBELYSNING	250 000	1 250 000	1 000 000					2 500 000	Oppstart av prosjektering høsten 2017 og utførelse 2018-2019.
H764	Ringebu og Fåvang - Gruslager				1 000 000				1 000 000	Det er sett på lokaliteter for hensiktsmessig plassering av lager for strøgrus. Det vil i løpet av 2018 bli prosjektert i egenregi for etablering før vintersesongen 2019-2020
	TETTSTEDSUTVIKLING	1 326 631	2 600 000	14 700 000	13 500 000	5 000 000	4 000 000	0	41 126 631	
H465	OFFENTLIG TOALETT I SENTRUM			1 200 000					1 200 000	
H484	SENTRUMSUTVIKLING FÅVANG	668 138							668 138	Ferdigstilles juni 2017.
H684	SENTRUMSUTVIKLING RINGEBU					5 000 000	4 000 000		9 000 000	
H730	FORSKJØNNING VÅLA ELV	383 494	200 000						583 494	Arbeidene er i avsluttende fase, forventes ferdigstilt sommeren 2018.
H747	KUNST SOM STEDSUTVIKLING								0	Tilskuddsfinansiert.
H755	SENTRUMSFORSKJØNNELSE FÅVANG - TAKOVERBYGG	175 000	500 000						675 000	Prosjektering våren 2017 utførelse høst 2017.
H756	SENTRUMSFORSKJØNNELSE FÅVANG - PARKERING	100 000	1 900 000						2 000 000	Oppstart av prosjektering høsten 2017 og utførelse vår/sommer 2018.
H765	JERNBANEUNDERGANG GANG/SYKKEL RINGEBU (CA RAMME)			13 500 000	13 500 000				27 000 000	
	SELVFINANSIERENDE TILTAK	27 000 000	12 000 000	0	0	0	0	0	39 000 000	
H491	ENØK-TILTAK	27 000 000	12 000 000	0					39 000 000	EPC-prosjekt. Pågår. K-SAK 66/16. Kr 7 mill. framskyndet til 2017.
	BOLIG OG NÆRINGSAREAL	10 944 894	14 300 000	17 700 000	18 300 000	26 700 000	36 400 000	36 200 000	160 544 894	
H432	FLYKTNINGBOLIGER ULBERG (2016)	3 991 483							3 991 483	Bygget skal være ferdig og tatt i bruk i 2017.
H433	FLYKTNINGBOLIGER GUDBRANDSDALSVEGEN (2016)	500 000	7 000 000						7 500 000	Anbud er under utarbeidelse og skal ut til prising mai 2017.
H442	SENTRUMSNÆRE LIVSLØPSBOLIGER FÅVANG	0	500 000	5 000 000	9 500 000				15 000 000	Oppstart 2019.
H453	SENTRUMSNÆRE LIVSLØPSBOLIGER RINGEBU					15 000 000			15 000 000	Oppstart 2021.
H466	GJENNOMGANGSBOLIGER		5 000 000	8 700 000	5 000 000	8 700 000	27 400 000	27 400 000	82 200 000	Nytt prosjekt. Oppstart 2018.
H694	BOLIGTOMTER FÅVANG	5 203 411							5 203 411	Arbeidene er godt i gang, tomteområdene ferdigstilles i løpet av sommeren 2017 og det forventes at tomtene er klare for salg tidlig på høsten 2017
H722	BOLIGFELT ULBERG INFRASTRUKTUR 18 TOMTER (2009)	50 000							50 000	Gjenstår mindre arbeider og rydding. Tomtene forventes klare for salg etter sommeren 2017

		Vedtatt K-sak	INVESTERINGSPLAN 2018-2029						SUM	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
		2017	2018	2019	2020	2021	2022-2025	2026-2029	2017-2029	
H750	BOLIGOMRÅDE KOLSTADROA	0			2 800 000				2 800 000	Utsettes til 2020.
H757	GRUNNERVERV OG INFRASTRUKTUR FRYA	1 200 000		1 000 000	1 000 000		3 000 000	2 800 000	9 000 000	2017: Jfr egen sak Rudivollen. Kr 1.000.000 framskyndet fra 2018, kr 200.000 fra disposisjonsfond. Nye bevilgninger over flere år i gjeldende økonomiplan.
H762	BOLIGTOMTER RINGEBU		1 000 000	3 000 000		3 000 000	6 000 000	6 000 000	19 000 000	Oppstart Kvislen i 2018.
H763	GRUNNERVERV FÅVANG		800 000						800 000	Avventer sak om ekspropriasjon
	SELVKOSTOMRÅDER (VANN/AVLØP M.M.)	2 763 158	20 344 600	22 470 600	28 241 900	11 400 000	20 000 000	6 000 000	111 220 258	
H602	(RA2 501B) DRIFTSOVERVÅKING	500 000	655 000						1 155 000	Oppgradering av driftsovervåking/styring (PLS). Inneværende år oppgraderes PLS på flere pumpestasjoner og trykkøkere både i Kvittfjell og på Venabygdsfjellet.
H624	VANNFORSYNING VENABYGDSFJELLET	800 000	9 389 600	10 000 000					20 189 600	Prosjektering igangsatt. Oppstart høsten 2017.
H630	VA-LEDNINGSNETT ETAPPE 4 OG 5 KVITFJELLTOPPEN AS (justeringsavtale)								0	
H727	V/A-LØSNING RINGEBU - FRYA	263 158							263 158	Prosjektering av løsning over Kjønnsås er igangsatt.
H737	RINGEBU RA, NEDLEGGELSE (2013)	0			11 400 000	11 400 000	14 000 000		36 800 000	Utsettes inntil videre pga E6, men må påregne oppstart i egenregi 2020.
H738	NYTT VANVERK RINGEBU (2013)	0			4 841 900				4 841 900	Utsettes inntil videre pga E6, men må påregne oppstart i egenregi 2020.
H740	KOMMUNEDELPLAN VA (2013)	200 000	800 000						1 000 000	Igangsatt.
H741	STANDARDHEVING/RINGNETT VA (2013)	500 000	1 500 000	2 470 600	2 000 000		6 000 000	6 000 000	18 470 600	På grunn av høyt tempo på investeringsprosjekter mangler det personellressurser for vedlikeholdsprosjekter med standardheving. Det blir utført noe arbeider på avløppspumpestasjoner på Venabygdsfjellet inneværende år. Utover dette så har vi et stort etterslep på vedlikehold av vann og avløp på samme måte som de fleste andre kommuner i Norge. En kommunedelplan med prioritert tiltaksliste vil derfor bli et viktig verktøy i årene som kommer.
H751	SAMMENBINDING V/A-NETT KVITFJELL ØST/VEST	500 000	4 500 000						5 000 000	
H759	Vannledning Kjønnsås -			10 000 000	10 000 000				20 000 000	Det er igangsatt prosjektering av arbeidene der midler fra H727 benyttes til innledende prosjektering. Detaljprosjektering er planlagt igangsatt våren 2019.
H760	Sør-Fåvang - Etablering av felles avløpsløsning		2 500 000						2 500 000	Prosjekteringen ferdigstilles sommeren 2017.

		Vedtatt K-sak	INVESTERINGSPLAN 2018-2029						SUM	KOMMENTAR TIL FRAMDRIFT OG PRIORITERING
		2017	2018	2019	2020	2021	2022-2025	2026-2029	2017-2029	
H761	Venabygdsfjellet - V/A-anlegg Trabelivegen og Friskevegen		1 000 000						1 000 000	Det blir satt i gang en grovprosjektering og kostnadsvurdering høsten 2017. Dialog med hytteeiere i området er avgjørende for at prosjektet skal kunne realiseres.
									0	
	TOTALT	109 891 751	135 949 200	116 405 600	67 416 900	43 200 000	68 100 000	177 900 000	718 863 451	

		Vedtatt K-sak	INVESTERINGSPLAN 2018-2029						SUM
		2017	2018	2019	2020	2021	2022-2025	2026-2029	2017-2029
OPPSUMMERING									
IKT		2 558 995	2 167 000	1 035 000	925 000	0	1 300 000	1 300 000	9 285 995
KOMMUNAL TJENESTEYTING		65 298 072	84 537 600	60 500 000	6 450 000	100 000	6 400 000	134 400 000	357 685 672
TETTSTEDSUTVIKLING		1 326 631	2 600 000	14 700 000	13 500 000	5 000 000	4 000 000	0	41 126 631
SELVFINANSIERENDE TILTAK		27 000 000	12 000 000	0	0	0	0	0	39 000 000
BOLIG OG NÆRINGSAREAL		10 944 894	14 300 000	17 700 000	18 300 000	26 700 000	36 400 000	36 200 000	160 544 894
SELVKOSTOMRÅDER (VANN/AVLØP M.M.)		2 763 158	20 344 600	22 470 600	28 241 900	11 400 000	20 000 000	6 000 000	111 220 258
SUM TOTALT		109 891 751	135 949 200	116 405 600	67 416 900	43 200 000	68 100 000	177 900 000	718 863 451
Andel selvfinansierende		-40 708 052	-46 644 600	-40 170 600	-46 541 900	-38 100 000	-56 400 000	-42 200 000	
Beredskapssenter selvfin. 1/3-del			-13 333 300	-6 666 700					
Sum gjeldsbelastning kommunen			75 971 300	69 568 300	20 875 000	5 100 000	11 700 000	135 700 000	
FINANSIERING									
H438 TILRETTELAGTE BOLIGER HAGESKOGEN		0	-16 500 000						-16 500 000
H442/H45 TILSKUDD LIVSLØPSBOLIGER		0			-7 500 000	-6 000 000			-13 500 000
H433 TILSKUDD BØEN/GUDBRANDSDALSVEGEN				-2 339 000					-2 339 000
H731 TILSKUDD OMKJØRINGSVEG/FLOMSIKRING FÅVANG		-17 000 000	-3 000 000						-20 000 000
H751 EKSTERN FINANSIERING H751		-500 000	-4 500 000						-5 000 000
H765 EKSTERN FINANSIERING JERNB.UNDERG.				-6 750 000	-6 750 000				-13 500 000
H738 EKSTERN FINANSIERING VANNVERK		0			-4 841 900				-4 841 900
SUM EKSTERNE MIDLER		-17 500 000	-24 000 000	-9 089 000	-19 091 900	-6 000 000	0	0	-75 680 900
BRUK AV DISPOSISJONSFOND		-200 000							-200 000
EGENFINANSIERING (HANDL.REGEL 4)			-2 167 000	-1 035 000	-925 000	0	-1 300 000	-1 300 000	-6 727 000
LÅNEFINANSIERING		-92 191 751	-109 782 200	-106 281 600	-47 400 000	-37 200 000	-66 800 000	-176 600 000	-636 255 551
SUM FINANSIERING		-109 891 751	-135 949 200	-116 405 600	-67 416 900	-43 200 000	-68 100 000	-177 900 000	-718 863 451
Andel selvfinansierende		-40 708 052	-59 977 900	-46 837 300	-46 541 900	-38 100 000	-56 400 000	-42 200 000	
Sum gjeldsbelastning kommunen		-69 183 698	-75 971 300	-69 568 300	-20 875 000	-5 100 000	-11 700 000	-135 700 000	

Tildeling av budsjettrammer til tjenesteenhetene

	B-2017 (rev.)	ØP-2018	ØP-2019	ØP-2020	ØP-2021
Rådmannen og folkevalgte	13 469 000	13 015 600	13 353 700	12 963 900	13 147 800
Fellesposter	6 771 400	8 240 200	8 740 200	9 240 200	8 719 200
Fellestjenesten	9 422 400	10 053 000	9 845 800	9 845 800	9 845 800
Kultur	10 467 200	11 181 500	11 387 100	11 086 000	11 086 000
Barnehagene	23 114 200	22 927 400	22 474 000	22 285 700	22 285 700
Ringebu skole	12 809 500	13 224 100	13 141 800	13 074 500	13 074 500
Fåvang skole	14 856 100	15 497 000	15 433 600	15 355 000	15 355 000
Ringebu ungdomsskole	13 978 800	14 539 900	14 542 700	14 542 700	14 542 700
Helse og mestring	35 222 800	36 413 500	36 207 800	36 207 800	36 207 800
Linåkertunet	18 960 200	23 356 900	23 647 500	23 647 500	23 647 500
Hjemmebaserte tjenester	61 846 400	59 627 900	63 152 500	63 977 100	63 977 100
NAV	5 111 500	4 862 600	4 836 300	4 810 000	4 810 000
Plan og teknisk	27 528 600	26 627 300	26 649 700	26 608 500	26 608 500
Sum rammer tjenesteenhetene	253 558 100	259 566 900	263 412 700	263 644 700	263 307 600
Selvkostområder	0	0	0	0	0
Interkommunale samarbeid	20 167 000	20 703 700	20 647 500	20 647 500	20 647 500
Skatt, rammetilsk., finans	-280 980 400	-283 753 300	-287 478 900	-286 833 500	-288 115 500
SUM (negativt tall = overskudd)	-7 255 300	-3 482 700	-3 418 700	-2 541 300	-4 160 400
Netto driftsresultat (jfr hovedoversikt)		0,1 %	0,7 %	0,3 %	0,5 %
<u>Disponering av mindreforbruk:</u>					
Overføring til investeringsbudsjettet (handlingsregel)		2 112 700	2 143 200	2 144 000	2 142 200
Avsetning til disposisjonsfond	7 255 300	1 370 000	1 275 500	397 300	2 018 200
Sum disponert mindreforbruk	7 255 300	3 482 700	3 418 700	2 541 300	4 160 400

Folkevalgte og Rådmannen

Administrativ og politisk ledelse, Strategi og utvikling (SU) og fellesposter for hele organisasjonen inngår i budsjettområdet.

En kommune er en folkevalgt styrt organisasjon og en lokaldemokratisk arena. Kommunestyret er øverste styringsorgan, og delegerer myndighet til andre organ. Kommunestyret er kommunens øverste arbeidsgiver. Rådmannens rolle er å forberede saker til politisk beslutning, og iverksette vedtak som blir fattet. Rådmannen er ansvarlig for hele kommunens virksomhet overfor kommunestyret, i henhold til myndighet i lov og etter myndighet delegert fra kommunestyret.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Politisk og administrativ ledelse
- Strategisk plan- og utviklingsarbeid
- Budsjett og økonomistyring
- Innkjøp
- Næringsarbeid
- Skolefaglig ansvar
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Utfordringsbildet

Kommunestyrets vedtak om Styring og ledelse og tildeling av KS sin utmerkelse for godt styresett i 2013 vil være retningsgivende for kommunalt fornyingsarbeid. Europarådets strategi for innovasjon og godt styresett på lokalt nivå setter fokus på de grunnleggende verdiene i europeisk demokrati og presiserer 12 prinsipper for godt demokratisk styresett, som for eksempel deltakelse, effektivitet, åpenhet og ansvarlighet.

Implementering av kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel vil være den sentrale oppgaven for folkevalgte og administrasjonen i økonomiplanperioden.

Rådmannens ledergruppe og SU har en sentral oppgave i forhold til å ta initiativ til, koordinere og være pådriverne til faglig utviklingsarbeid på tvers av, og opp mot de enkelte, tjenesteområder og utviklingsprosjekt med fokus på å realisere mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel.

Tettstedsutvikling og å skape en forståelse for Ringebu som «det attraktive midtpunkt i Gudbrandsdalen» er prioritert område. Det 3-årige bolystprosjektet er avsluttet i 2017 og arbeidet må følges opp og videreutvikles innenfor ordinær organisering.



Det brukes ressurser til å delta i nettverk og på andre arenaer utenfor kommunen. Effekten av dette er at kommunen får positiv oppmerksomhet også utenfor egen region og har vist seg å være i god posisjon når det skal søkes om deltakelse i andre prosjekt.

Ny næringsplan ble vedtatt i 2015. Næringsfond og utviklingsfond er viktige virkemidler i kommunens satsing mot næringsliv og næringsetablering. Nytt innovasjonssenter er satt i drift i 2017. Her har kommunen en viktig rolle som pådriver for innovasjon, slik at dette blir noe mer enn et ordinært kontorfellesskap.

Arbeidet med miljøsertifisering handler om å re-sertifisere alle kommunale bygg i 3-års intervall, samt å bistå private som ønsker sertifisering.

Deltakelse i innkjøpssamarbeidet INNOFF med Oppland fylkeskommune og 5 andre nabokommuner fungerer fint og bidrar sterkt til flere og gode innkjøpsavtaler. Innkjøpsarbeidet er omfattende legger beslag på stadig større ressurser og det er besluttet at innkjøpsarbeid skal legges til MGRS som interkommunal oppgave for Ringebu og Sør-Fron kommuner.

Digitalisering er satt på agendaen av sentrale myndigheter og vil ha stort fokus i kommunen i økonomiplanperioden. Det utarbeides en digitaliseringsstrategi i 2017 som skal følges opp med egen handlingsplan for perioden fram til 2021.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2014 og er et godt grunnlag for prioriteringer framover. Arbeidet med kommuneplanens arealdel pågår for fullt og vil trolig fortsette inn i 2018 før den kan sluttbehandles. Næringsplanen ble vedtatt i 2015. Etablering av innovasjonssenter er et viktig bidrag i næringsarbeidet. Kommunen har økonomiske virkemidler til støtte for

næringslivet i form av næringsfond og utviklingsfond. Utover dette er det ikke funnet rom for nye tiltak i tråd med handlingsplanen.

I økonomiplanperioden etableres ny omkjøringsveg i Fåvang, som flomvoll for å sikre viktige industriarbeidsplasser og økonomiske verdier.

Dette er et prioritert tiltak i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse. I løpet av økonomiplanperioden skal både risiko- og sårbarhetsanalyser (interkommunale og kommunale) og beredskapsplaner revideres.

Energi- og klimaplan ble vedtatt i 2015. Kommunen satser på energibesparende tiltak i egen drift, gjennom energisparekontrakter (EPC).

Administrative kostnader er lave i Ringeby kommune, sammenlignet med landet. Kommunebarometeret rangerer kommunen som nr 23 (av 428), målt på administrative kostnader. Med små administrative ressurser er det en utfordring å holde tilstrekkelig fokus på strategisk arbeid, utvikling, prosjektstyring og koordinering, fordi den samme personellressursen i stor grad må ivareta driftsoppgaver.

Beskrivelse av tiltak

Driftstilskudd MGN

I formannskapssak 143/16 ble det bevilget tilskudd til Midt-Gudbrandsdal næringsforening for to år (2016-2017). Tilskuddet utgår dermed fra 2018. Tilskuddet er finansiert ved bruk av Utviklingsfond.

Stortingsvalg i 2017 og 2021

Erfaringstall for kostnader knyttet til gjennomføring av stortingsvalg.

Kommunevalg 2019

Erfaringstall for kostnader knyttet til gjennomføring av kommunevalg.

Valg: elektronisk stemmetelling og avkryssing manntall

Ta i bruk nye IKT-verktøy knyttet til avvikling av valg (elektronisk manntall og maskinell stemmetelling). Reduserer bemanningsbehov/tellekorps og forenkler det administrative arbeidet med gjennomføring av valg.

Reduksjon næring (25% næringskonsulent fra 2017)

Ringeby og Sør-Fron kommuner har i en årrekke samarbeidet om en 50 % stilling som næringskonsulent (25 % fra hver kommune). Dette er avviklet og stillingen er overført til Sør-Fron kommune.

Klimatiltak

I økonomiplanen for 2017-2020 ligger det inne kr 80.000 til klimatiltak er for iverksettelse av disse tiltak i Energi- og klimaplanen i tre år (2017-2019):

- 50.000 utskifting vedovner (årlig)
- 30.000 tilskudd skogplanting (årlig)

Midler til klimatiltak vil kunne sette kommunen i posisjon til å få tildelt tilskudd fra andre, f.eks. Klimasatsmidler.

Kutt tilskudd skogplanting:

Del av klimatiltak over. Det har ikke vært etterspørsel etter tilskudd til skogplanting så langt i 2017 og tilskuddet foreslås avviklet som innsparingstiltak.

KLP og arbeidsgiveravgift folkevalgte:

Pensjon og arbeidsgiveravgift beregnes i budsjettssystemet ved hjelp av formler. En feil i formel har ført til at det er beregnet for mye pensjon og arbeidsgiveravgift på ansvaret for folkevalgte i 2017-budsjettet. Beløpet tas ut fra 2018.

Tilskudd til private (SU):

I budsjettet for Strategi og utvikling (SU) ligger det inne midler til egenkapital i prosjekter som gir uttelling i tilskudd fra andre. Ofte må kommunen vise til en viss egenkapital i prosjekter for å kunne utløse f.eks. statstilskudd. Posten kan reduseres med kr. 130.000. Konsekvensen er at SU ikke lengre har egenkapital for å søke tilskuddsmidler til prosjekter og må fremme enkeltsaker når det er aktuelt. I budsjettet er det er forutsatt at SU skal skaffe kr 200.000 årlig i ulike tilskudd til prosjekter. Slike prosjekter gjennomføres sjelden i regi av SU, slik at gevinsten ved tilskudd som regel tilfaller andre tjenesteområder og uansett betinge en budsjettendring.

Tilskudd til Lillehammer kunnskapspark (Skåppå):

I formannskapssak 44/15 ble det bevilget tilskudd til Lillehammer kunnskapspark (Skåppå) for tre år (2015-2017). Tilskuddet utgår dermed fra 2018. Tilskuddet er finansiert ved bruk av Utviklingsfond.

Miljøfyrtårn - bistand til sertifisering av private bedrifter:

Formannskapet behandlet i juni 2017 (F-sak 73/17) sak om forsøksprosjekt om kommunal bistand til miljøsertifisering av private virksomheter. Tiltaket er kostnadsberegnet til kr 150.000, hvorav kr 100.000 er finansiert ved bruk av næringsfond og kr 50.000 ved

tilskudd fra private.

Overføring lisensbudsjett kvalitetssystem til

Fellestjenesten:

Ansvar for kommunens kvalitetssystem er overført fra Strategi og utvikling til Fellestjenesten. Lisensmidler til IKT-systemet overføres tilsvarende.

Fiber/bredbånd:

Under kommunestyrets behandling av økonomiplanen ble kr 1 000 000 avsatt årlig i økonomiplanperioden til øremerket disposisjonsfond til bredbånd og fiberutbygging. Tiltaket finansieres ved at kr 500 000 belastes utviklingsfondet og kr 500 000 belastes disposisjonsfondet.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021		Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)			13 469 000	13 469 000	13 469 000	13 469 000
Korreksjon for budsjettendringer 2017						
Driftstilskudd MGN (utgår fra 2018, fondsfinansiert)	18Ø-00-063		0	0	0	0
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)						
Stortingsvalg i 2017 og 2021	18Ø-00-001		-112 900	-112 900	-112 900	0
Kommunevalg 2019	18Ø-00-002			263 500		
Valg: elektronisk stemmetelling og avkryssing manntall	18Ø-00-003		-66 700		-66 700	
Reduksjon næring (25% næringskonsulent fra 2017)	18Ø-00-004		-149 000	-149 000	-149 000	-149 000
Klimatiltak	18Ø-00-005				-80 000	-80 000
Administrativ innspillsfase						
Ingen						
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelbereg.		-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2		313 000	315 900	313 000	314 600
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	Pristabell 3		80 700	85 700	79 000	81 700
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)			13 531 600	13 869 700	13 449 900	13 633 800
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring			3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør			(473 600)	(554 800)	(605 200)	(613 500)
Tiltak som innarbeides i budsjettramme:			3,8 %	3,7 %	3,6 %	3,6 %
Kutt tilskudd skogplanting	18Ø-00-064		-30 000	-30 000		
KLP og arbeidsgiveravgift folkevalgte (budsjettet for høy	18Ø-00-065		-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Tilskudd private SU	18Ø-00-066		-130 000	-130 000	-130 000	-130 000
Tilskudd Lhmr kunnskapspark, Skåppå, utgår fra 2018 (fin.	18Ø-00-067		0	0	0	0
Miljøfyrtårn: Bistand til sertifisering av private bedrifter i	18Ø-00-068		0	0		
Overføring lisensbudsjett kvalitetssystem til Fellestjenes	18Ø-00-069		-56 000	-56 000	-56 000	-56 000
Fiber/bredbånd (Kst behandling)	18Ø-00-095		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Fiber finansiert ved utviklingsfond (Kst behandling)	18Ø-00-095		-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Fiber finansiert ved disp.fond (Kst behandling)	18Ø-00-095		-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sum ny ramme for økonomiplanperioden			13 015 600	13 353 700	12 963 900	13 147 800

Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:

Adm. innspillsfase:

Nye innmeldte behov:

Fellesposter

Innen budsjettområdet fellesposter ligger utgiftsposter som er felles for flere tjenesteenheter, samt tidsbegrensede sektorovergrepene prosjekter.

I budsjettområdet inngår blant annet

- Frikjøp hovedtillitsvalgte
- Logoped
- Kontingent KS
- Skoleskyss
- Spesialundervisning private skoler
- Refusjoner knyttet til elever i fosterhjems plassering andre kommuner
- Prosjektet Bolyst og Landsbyutvikling

Utfordringsbildet

De største variablene innen budsjettområdet er utgifter til skoleskyss, spesialundervisning private skoler og refusjoner knyttet til elever i fosterhjems plassering i andre kommuner. Det føres løpende dialog med private skoler om tilrettelegging av undervisning, vurdert opp mot behovet for spesialundervisning.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

De variable utgiftene er konsekvens av lovpålagte tiltak hjemlet i opplæringsloven og lov om friskoler.

Beskrivelse av tiltak

Reduksjon budsjettert refusjon sykkelønn (til fordeling)

Nedtrapping av tidligere praksis med budsjettering av refusjon sykkelønn. Målet er å få satt denne budsjettposten i null, slik at budsjettet blir mest mulig realistisk, ettersom det ikke budsjetteres med utgifter til vikar tilsvarende. Beløpet fordeles administrativt på de tjenesteenhetene som dette gjelder.



Bolystprosjekt (nedtrapping, kommunal andel)

Det 3-årige prosjektet knyttet til bolyst og landsbyutvikling fullføres i 2017. Tas ut med halvårs virkning fra 2017 og helårs virkning fra 2018.

Pott til Digitalisering 2020 - handlingsplan

I tråd med satsing på digitalisering er det avsatt 1 mill. kr årlig i tre år (2018-2020) til digitaliseringstiltak i henhold til egen handlingsplan.

Endringslogg økonomiplan 2018-2021		Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)			6 771 400	6 771 400	6 771 400	6 771 400
Korreksjon for budsjettendringer 2017						
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)						
Reduksjon budsjettetert refusjon sykelønn (til fordeling)	18Ø-00-006		500 000	1 000 000	1 500 000	2 000 000
Bolystprosjekt (nedtrapping, kommunal andel)	18Ø-00-008		-270 000	-270 000	-270 000	-270 000
Administrativ innspillsfase						
Pott til Digitalisering 2020 - handlingsplan	18Ø-00-009		1 000 000	1 000 000	1 000 000	
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegn.		-1 900	-1 900	-1 900	-1 900
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	▼ Pristabell 2		95 700	95 700	95 700	95 700
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	▼ Pristabell 3		125 000	125 000	125 000	104 000
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)			8 220 200	8 720 200	9 220 200	8 699 200
Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:						
LEAN som eget ansvarsområde i budsjettet	18Ø-00-070		20 000	20 000	20 000	20 000
Sum ny ramme for økonomiplanperioden			8 240 200	8 740 200	9 240 200	8 719 200

Skoleskyss er vurdert særskilt etter at utgifter for nytt skoleår (2017/2018) er kjent. Anslag tilsvarende 2017-nivå.

Fellestjenesten

Fellestjenesten skal være en kompetent stabs- og støttefunksjon og yte service for innbyggere, politikere, rådmann, tjenesteenheter og ansatte i kommunen.

Fellestjenesten skal spille tjenesteenhetene gode ved rasjonell og kompetent løsning av støttefunksjoner og bidra til at de kan fokusere på sine primæroppgaver.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Lønn og personal
- Økonomi og kontrollerfunksjon
- Salg, skjenke- og serveringsbevillinger
- IKT drift og brukerstøtte
- Politisk sekretariat
- Sentralbord og ekspedisjon
- Arkiv
- Skoleskyss
- Tilfeldig fakturering
- Kantine

Utfordringsbildet

Digitalisering av tjenester og en mer tilgjengelig og døgndåpen forvaltning er et viktig satsningsområde.

Suksesskriterier for å lykkes med dette er mer fokus på digital kompetanse, tilgjengelige tjenester, oppdatert informasjon, elektroniske skjema, «oppetid», enkel pålogging, faglandets eierskap til web-tjenester, forståelse av forholdet mellom elektroniske tjenester og et fysisk mottak/sentralbord. Innbyggerne skal få løst sine oppgaver så raskt og effektivt som mulig og helst i første møtet med kommunen.

Det blir større fokus på mobilitet og fleksibilitet, noe som preger måten man må bygge IKT-infrastruktur på. Gårsdagens løsninger er ikke gode nok til å dekke morgendagens behov.

Støttefunksjoner, råd og veiledning innen personalarbeidet er prioritert.

I tillegg har tjenesteenheten en viktig funksjon i forhold til arkiv. Det må settes av midler til avlevering av elektronisk arkiv til fylkesarkivet i Oppland (IKA) i årene fremover.



Personvernforordningen (Forordning 2016/679) skal styrke og harmonisere personvernet ved behandling av personopplysninger i EU. Det omhandler også i noen grad behandling som skjer utenfor EU eller overføring av personopplysninger ut av EU. Forordningen trer i kraft 25. mai 2018. Den avløser da personverndirektivet. Fra 2018 vil alle EØS-land – inkludert Norge – ha samme personopplysningslov, GDPR (General Data Protection Regulation). Dette vil stille nye krav til tjenesteenheten bl.a. vedrørende opprettelse av et personvernombud.

Et første skritt mot overholdelse av personvernforordningen er å ha kontroll og oversikt over hvilke data organisasjonen har og hvor de befinner seg. Mulig vil det bli nødvendig å gå til innkjøp av system som kan hjelpe oss å ha kontroll og oversikt over dette. Dette må vurderes i 2018.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Mange av tjenesteenhetens oppgaver er styrt av lov og avtaleverk, blant annet forvaltningslov, offentleglova, arkivlova, arbeidsmiljøloven, personopplysningsloven, tariffavtaler osv. Endringer i lov eller forskrift vil ha betydning for tjenesteenheten.

Arkivets tre hovedmålsettinger: støtte i den daglige saksbehandling, enkeltmenneskers og organisasjoner/institusjoners rettigheter og plikter, framtidig forskning og historieskriving.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021		Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)			9 422 400	9 422 400	9 422 400	9 422 400
Korreksjon for budsjettendringer 2017						
Driftsutgifter WIFI Prestegarden/Ringebu stavkirke	18Ø-00-010		46 800	46 800	46 800	46 800
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)						
Redusert bemanning publikumsmottak/sentralbord	18Ø-00-011		-388 200	-388 200	-388 200	-388 200
Visma Travel / Xpense	18Ø-00-012		-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Administrativ innspillsfase						
Deponering saksarkiv	18Ø-00-013		150 000			
Oppgradering til ACOS Websak7	18Ø-00-014		35 000			
IKT Dataservere (overført fra investering)	18Ø-00-057		130 000	130 000	130 000	130 000
IKT Trådløse nettverk i alle kommunale tjenestebygg inkl	18Ø-00-058		281 200	281 200	281 200	281 200
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegn.		0	0	0	0
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	▼ Pristabell 2		208 600	208 600	208 600	208 600
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	▼ Pristabell 3		94 900	91 000	91 000	91 000
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)			9 960 700	9 771 800	9 771 800	9 771 800
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring			3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør			(348 600)	(390 900)	(439 700)	(439 700)
Tiltak som innarbeides i budsjettramme:			-0,9 %	-0,8 %	-0,8 %	-0,8 %
Modul Visma timelønn på web	18Ø-00-071		36 300	18 000	18 000	18 000
Overføring lisensbudsjett kvalitetssystem fra SU	18Ø-00-069		56 000	56 000	56 000	56 000
Sum ny ramme for økonomiplanperioden			10 053 000	9 845 800	9 845 800	9 845 800

Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:

Reduksjon årsverk	Endringslogg 13	-388 200	-388 200	-452 900	-452 900
-------------------	-----------------	----------	----------	----------	----------

Adm. innspillsfase:

Nye innmeldte behov:

Økt stillingsressurs pga nye oppgaver og digitaliseringstrategi

Beskrivelse av tiltak

Driftsutgifter WIFI Prestegarden/Ringebu stavkirke

Kommunestyret vedtok i K-sak 53/17 etablering av Wifi-løsning i Prestegardsområdet. Årlige driftsutgifter legges inn i budsjettet.

Redusert bemanning publikumsmottak/sentralbord

I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en forutsetning om redusert bemanning i Fellestjenesten.

Visma Travel / Xpense

Ansvar 114 IKT: Innkjøp av modul Visma Expanse - fagsystem / integrasjon til lønssystem HRM som gir brukere elektronisk reiseregning, som i neste omgang leveres direkte i lønssystem, og fjerner behovet for manuell registrering av slike lønnsbilag. Systemet kan også brukes på møtegodtgjørelse / utlegg for politikere, og vil være arbeidsbesparende for både møtesekretær og lønningsavdeling.

Deponering saksarkiv

Ringebu kommune tok i bruk ACOS WebSak 1.1.2008. Saksarkivet ble fullelektronisk i 2008 og personalmappene ble fullelektroniske i 2014. Det har ikke vært gjennomført periodisering av saksarkivet i denne perioden. Slik det framgår av Veilederen for offentlige arkiver er 4-5 år en alminnelig arkivperiode som følger valgperioden. Det står også at man kan ha lengre perioder. Både i forhold til lovverket og til å ha et ryddig og oversiktlig arkiv er det på tide at det blir gjennomført en periodisering med deponering til IKA Opplandene (et interkommunalt arkivdepot for kommuner i Hedmark og Oppland).

Oppgradering til Acos Websak 7

Ringebu kommune bruker Acos WebSak som sak/arkivsystem. Kommunen følger utviklingen og holder systemet oppdatert med siste tilgjengelige versjoner. Nå er ny versjon WebSak7 tilgjengelig og utrulling er i full gang. Dette er en større oppgradering som forutsetter ekstern konsulenthjelp for å gjennomføre. Det blir også behov for opplæring/kursing. WebSak7 har et nytt og moderne brukergrensesnitt basert på framtidens teknologi, noe som gir bedre oversikt og kontroll i praksis, og vil bli et mer effektivt system for arkivmedarbeiderne.

IKT Dataservere

Helt siden midten av 1990-tallet har det årlig vært

budsjettert med midler til supplering av dataservere i investeringsbudsjettet. Dette fases nå over til driftsbudsjettet, ettersom det nå handler om ordinær rulling/utskifting av utstyr. Dette må klassifiseres som vedlikehold og skal derfor føres i driftsregnskapet. Økt bruk av IKT i all kommunal tjenesteproduksjon medfører økt bruk av lagringsplass, større krav til datakraft og større krav til driftssikkerhet. Det må påregnes et årlig utskiftingsbehov i denne størrelsesorden.

IKT Trådløse nettverk i alle kommunale tjenestebygg inkl AV-utstyr møterom

Kommunen har totalt 25 møterom (inklusive storsaler som Kaupanger og Tromsvang, samt møterom i det nye Innovasjonssenteret) som benyttes som møte- og kurslokaler. Hittil har det vært tjenesteenhetenes eget ansvar å utstyre disse med audio-visuelt utstyr. Dette har blitt noe tilfeldig prioritert ut fra når det har vært budsjettmessig dekning for det. Det har ført til at disse har svært ulik standard og funksjonalitet. Konsekvensen er at det er en utfordring for tjenesteenhetene og IKT-avdelingen å holde alt i full drift og gi brukerstøtte når problemer oppstår. Det legges nå opp til at ansvar for anskaffelse og drift av audio-visuelt utstyr på møterommene ivaretas av IKT-avdelingen, slik at de kan legge en felles plan for utskifting og standardisering. Funksjonelle møterom er en forutsetning for å få god utnyttelse av de ressursene som legges ned i møtetid, både internt i kommunen og med eksterne.

Modul Visma timelønn på web:

Innstallere modulen Visma timelønn på web – nettbaseret løsning for registrering av lønnsbilag.

Overføring lisensbudsjett kvalitetssystem til Fellestjenesten:

Ansvar for kommunens kvalitetssystem er overført fra Strategi og utvikling til Fellestjenesten. Lisensmidler til IKT-systemet overføres tilsvarende.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Reduksjon årsverk (se endringslogg 13)

Reduksjon i ramme må tas med reduksjon i faste stillinger. Fellestjenesten foreslår å kutte i fastlønn med kr 388 200 for 2018, fordelt på både ansvar 113 og ansvar 114. Dette tilsvarer om lag 70 % stilling.

Konsekvensene vil være at oppgaver som ligger innenfor stab- og støttefunksjonene må legges ut til tjenestelinja. Fellestjenesten har oppgaver som er relatert til

servicefunksjoner som påvirker og berører andre. Det være seg åpningstid på rådhuset, sentralbord og kantina, samt oppgaver som skal være med å avlaste den enkelte tjenesteenhet på personalarbeid, lønn, økonomi, IKT og arkiv. Et kutt vil kunne medføre redusert åpningstid på sentralbord og rådhuset og en mindre tilgjengelig administrasjon. Tilgjengeligheten kan i noe grad dekkes inn gjennom innføring av flere digitale tjenester, en godt utviklet nettside og bruk av digitale skjema. Dersom kantina legges ned vil konsekvensen bli at man ved politiske møter og andre administrative møter må bestille kaffe og møte-mat hos andre leverandører, med de logistiske utfordringer, merarbeidet og økte kostnader som dette vil måtte medføre. Her er det også viktig å peke på at de ansatte på rådhuset mister en viktig sosial møteplass, noe som kan forringe et godt arbeidsmiljø.

IKT avdelingen håndterer drift av alle kommunes IKT-systemer og har ansvaret for brukerstøtte. De siste årene ser man at utviklingen innen digitalisering og kravet til elektroniske tjenester øker. Dette krever mer strategisk planlegging, samt kompetanse på nye digitale løsninger. En reduksjon i lønnsramme vil medføre at alle tjenesteenheter i større grad må klare seg selv innen drift, vedlikehold og brukerstøtte. Dette vil kunne medføre at tjenesteenhetene eventuelt velger å kjøpe tjenester fra ekstern leverandør. Totalt sett vil dette bli en dyrere løsning enn at kommunen tar hånd om dette selv. Utviklingsarbeid på IKT området, vil bli vanskelig å ivareta. Dette er allerede på et minimum med dagens bemanning. Omfanget av arbeid på IKT området øker, som eksempel nevnes innføring av ipad 1-1 på ungdomstrinnet, velferdsteknologi, andre digitale tjenester, nye rutinebeskrivelser ved innføring av ny personvernforordning (GDPR), veiledningstilbud til innbyggere i bruk av digitale tjenester osv.

Fellestjenesten har fått nye oppgaver, både innen utleie av kommunale bygg, kvalitetssystem (administrasjon, opplæring og utsending av interne undersøkelser), samt ansvaret for ny fakturaavdeling. Det kartlegges om det vil være hensiktsmessig å overføre andre merkantile oppgaver til fellestjenesten, slik at oppgaver løses nærmere innbygger enn i dag.

Tjenesteenheten vil også få nye oppgaver i 2018. I forbindelse med ny personvernforordningen, skal det utnevnes personvernombud. Oppgaver, funksjon og ansvar er ikke kjent, da de første kursene starter opp senhøsten 2017. Det er obligatorisk for en virksomhet med over 250 ansatte å oppnevne personvernombud. Krav til utnevning av ombudets og rammer for oppgaveutførelsen fremgår av forordningens artikler

35-37. Det legges opp til et strengt vern, og brudd kan medføre strenge straffer og sanksjoner.

Stortinget har besluttet å overføre vigselsmyndigheten fra Sorenskriveren til kommunene, allerede fra 1.1.2018. Ordfører og varaordfører får i loven myndighet til å foreta vigsler, men kommunestyret kan også gi myndighet til kommunalt ansatte eller folkevalgte.

Totalt sett har fellestjenesten mange fagområder å dekke og det er sårbarhet ved fravær. Ved ferieavvikling, sykdom og velferdspermisjoner kan det til tider være vanskelig å levere de tjenestene man skal. Det er utredet og kartlagt muligheter for utvidet interkommunalt samarbeid på lønn, fakturering og innkjøpsarbeid. Så langt er det innkjøpsarbeidet som er lagt til MGRS. Innenfor lønn og fakturering vil tjenesteenheten ikke kunne hente ut noen effektiviseringsgevinst på grunn av sårbarhet ved fravær på fagområdet.

Økt stillingsressurs nye oppgaver og digitalisering

Det er ikke tatt stilling til om det faktisk kan være aktuelt å øke stillingsressursene på tjenesteenheten med bakgrunn i nye oppgaver og den kommende digitaliseringsstrategien.

Kultur

Tjenesteenheten har som mål å bidra til et godt og aktivt kulturtilbud i samsvar med økonomiske rammer og kommuneplanens samfunnsdel. Gi stabile, kvalitative og gode tjenester som er tilpassa brukernes behov og yte god service til brukerne.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Ringebu kulturskole
- Ringebu folkebibliotek
- Kultur og kirke, kulturkonsulent
- Ungdom og idrett, inkludert ungdomshus
- Ringebu skystasjon
- Utviklingsprosjekt Ringebu prestegard/stavkirke

Utfordringsbildet

Tjenesteenheten har et høyt aktivitetsnivå med mange egne aktiviteter og arrangement. Gjennom sekretariatfunksjonen tilsvarende 30% stillingsressurs til Ringebu markedsforening har tjenesteenheten hovedansvar for Fårikålfestivalen, Ringebudager og er delaktig i sommerens torghandel og småarrangement. Kulturenheten i Ringebu har en betydelig større andel av «egne» arrangement enn mange av de øvrige kommunene i Midt- og Sør- Gudbrandsdal. Dette er bra. Arrangement og aktiviteter er Ringebu kommunes spydspiss og bygger opp under målene i kommuneplanens samfunnsdel (Leve); Ungdom og Kultur for folket. Med et høyt aktivitetsnivå har tjenesteenheten utfordring med å utvikle og fornye arrangementene. Det er viktig å ha fokus på utvikling av Fyrtårnarrangementene i stedet for å opprette flere nye arrangement i framtida.

Kulturskolen har et godt læringstilbud med stabile lærere. Elevtall er i dag på ca. 180. Det har vært noe nedgang de siste 2 årene, som i hovedsak skyldes lavere elevtall i undervisningsgrener der man har gruppeundervisning. Man har behov for like stor personalressurs uavhengig om det er 5 eller 15 elever i klassen. Kulturskolen har personalansvar for dirigenter til voksenkor og korps og dekker 30 % av personalkostnadene. Ringebu og Fåvang skolemusikk betaler kr 50.000 årlig for dirigent og aspirantopplæring. Det har vært en nedgang i skolekorpsets medlemmer og derav dekkes undervisningstilbudet av dagens stillingsressurs. Redusert stillingsprosent i gjeldende ØP2017-2020 tilsvarende ca. 5% stilling er gjennomført.



Bibliotekene har på landsbasis nedgang i ordinært bokutlån, noe som til nå ikke har gitt stort utslag i Ringebu. Det er mange roller som skal fylles og bibliotekene er i endring. Det blir større fokus på biblioteket som en mer aktuell møteplass i samfunnet. Ringebu bibliotek flyttet inn i nye lokaler høsten 2017 og har tilbud om meråpent bibliotek. Det er behov for økt personalressurs og aktivitetsmidler for å utvide åpningstidene med betjent ekspedisjon. Meråpent bibliotek er en tilleggstjeneste til brukere som har inngått avtale om bruk av biblioteket utenom betjente åpningstider. Det er behov for å ha betjent bibliotek alle hverdager og om sommeren i det nye og moderne biblioteket, samt tilby flere arrangement for både barn, unge og voksne.

Skystasjonen har en vertskapsfunksjon til besøkende og innbyggere. Produksjon av RingebuPosten tre ganger årlig er en god informasjonskilde til innbyggere og hytteinnbyggere.

Det er et godt fungerende ungdomsarbeid med tilbud om åpent ungdomshus og mekkesenter, samt et godt samarbeid med Ung i Midtdalen. Stillingsressursen på 35 % til ungdomsarbeid benyttes på åpent ungdomshus. Det er for lite ressurser til forebyggende arbeid.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Innen kulturområdet er det kun bibliotekstjeneste og kulturskole som er lovpålagt. Tjenestene på disse områdene ligger innenfor lovpålagt nivå.

Tjenestene på kulturområdet og til ungdom er «gode nok», men det er alltid mer som kan utføres. Høy aktivitet på arrangement har satt Ringebu på kartet. En stor del av positivt omdømme kan relateres til høy arrangementsaktivitet og ikke minst som følge av

samarbeidsavtale med Ringebu markedsforening og stabilitet ved skysstasjonen.

Måloppnåelse i forhold til kommuneplanens samfunnsdel:

Satsningsområde bo - attraktive sentra:

Kulturs utøvelse av sekretærfunksjon for Ringebu markedsforening (RMF) gjør at RMF har kontinuerlig utvikling av aktiviteter og arrangement i sentrum.

Nytt bibliotek i nye spennende lokaler vil forsterke møteplassene i sentrum.

Satsningsområde bo - turstier og nettverk:

Arbeidet med tilrettelegging for nærturer ut fra tettstedene er godt i gang og merking av de første nærturene vil fullføres i løpet av 2018.

Det er ikke godt nok tilrettelagte turstier og anlegg med universell utforming i naturen.

Satsningsområde bo - arenavutvikling:

Ringebu har gode arenaer for kulturproduksjoner og arenaer til idrett, samt at mange av arrangementene skjer utendørs og skaper aktivitet i sentrumsområdene.

Satsningsområde leve - ungdom:

Ungdom sikres innflytelse i lokalsamfunnet gjennom et godt fungerende ungdomsråd.

Ringebu har et variert og godt fritidstilbud og MOT verdier utøves.

Satsningsområde leve - kultur for folket:

Kulturskolen har et bredt tilbud

Frivillige lag og organisasjoner får kulturstøtte. Det må tas med at alle lag og foreninger har gratis leie av lokaler til øvelser og møter. Ringebu ligger under nabokommunenes overføring til lag og organisasjoner og derav dårlig score på kommunebarometeret. Hvis forslag til kutt til lag og foreninger, som er beskrevet under kutttiltak, blir gjennomført fra 2018 vil situasjonen forverres. Kultur er alltid på tilbudssiden til lag og foreninger, som igjen medfører stor deltakelse fra disse under f. eks fyrtårnarrangementene.

Det er god variasjon på kulturarrangementene og kvaliteten på fyrtårnarrangementene har kontinuerlig utvikling, som følge av støtte til disse arrangementene fra Fond for kulturbasert næringsutvikling.

Kultur er sterkt involvert i utviklingsarbeidet som foregår i området Ringebu prestegard og Ringebu stavkirke.

Kulturminnearbeidet fortsetter i 2018 med ferdigstilling av første del av kommunens kulturminneplan. Nye Ringebu bibliotek gir en enda bedre møteplass og får flere aktiviteter som støtter opp om sentrumsfunksjonene.

Leve- Folkehelse

Kultur har et utstrakt samarbeid med helse på folkehelsearbeid, HSA og SLT arbeid. Kultur er sekretær for politirådet.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021	Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)		10 467 200	10 467 200	10 467 200	10 467 200
Korreksjon for budsjettendringer 2017					
Minnestøtte F-sak 015/17	18Ø-00-015	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)					
Redusert volum elevtall kulturskole	18Ø-00-016	-28 700	-28 700	-28 700	-28 700
Kirkelig fellesråd - ekstra tilskudd til utstyr	18Ø-00-017		250 000		
Administrativ innspillsfase					
Kirkelig fellesråd-merbehov	Endringslogg 1	400 000	400 000	400 000	400 000
Overføring til andre trossamfunn	18Ø-00-019	40 000	40 000	40 000	40 000
Kulturelle skolesekk og kulturelle spaserstokk	18Ø-00-020	40 000	40 000	40 000	40 000
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegn.	0	0	0	0
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	194 900	194 900	194 900	194 900
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	Pristabell 3	171 100	176 400	171 100	171 100
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		11 239 500	11 494 800	11 239 500	11 239 500
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(393 400)	(459 800)	(505 800)	(505 800)
Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:		0,5 %	0,9 %	1,4 %	1,4 %
Prosjektstilling Prestegardsområdet	18Ø-00-072	(finansiering utvikl.fond og tilskudd, k-sak 54/17)			
Økte inntekter Ringebuposten	18Ø-13-001	-21 000	-21 000	-28 000	-28 000
Reduksjon tilbud kulturskole	18Ø-13-002	-15 000	-64 700	-103 500	-103 500
Kirkelig fellesråd, effektiviseringstiltak	18Ø-13-003	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000
Sum ny ramme for økonomiplanperioden		11 181 500	11 387 100	11 086 000	11 086 000
Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:					
Nedleggelse ungdomshus	18Ø-13-005	-166 900	-166 900	-166 900	-166 900
Reduksjon tilskudd lag og foreninger	Endringslogg 2	-85 000	-85 000	-95 000	-95 000
Nedleggelse bygdekino	Endringslogg 3	-32 400	-32 400	-32 400	-32 400
Reduksjon innkjøpsramme bøker bibliotek	Endringslogg 4	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Reduksjon midler til ungdomsrådet	Endringslogg 5	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
<u>Adm. innspillsfase:</u>					
Betjent (åpent) bibliotek på hverdager - Økt stillingsressurs		395 000	395 000	395 000	395 000
Aktivitet bibliotek - Økte midler til arrangement		70 000	70 000	70 000	70 000
Kirkelig fellesråd, telefoni og IKT					340 000

Nye innmeldte behov:

Beskrivelse av tiltak

Minnestøtte F-sak 15/17

Formannskapet bevilget i F-sak 15/17 kr 45.000 til minnestøtte over falne i 2. verdenskrig. Engengskostnad som ikke videreføres i økonomiplanperioden.

Redusert volum elevtall kulturskole

Mindre volum på tjeneste med bakgrunn i synkende barnetall. Tilbudet dans/ballett er nedlagt fra høsten 2017.

Kirkelig fellestråd

Ekstra tilskudd til utstyr fra økonomiplan 2016-2019.

Kirkelig fellestråd - merbehov (se endringslogg 1)

Overføring fra Ringeby kommune til Kirkelig fellestråd (KF) inkluderer kr 400.000 i økt overføring jfr. KF's behov som følge av økte pris- og lønnskostnader. KF driver nøkternt og har vært lojal til innsparingstiltak på samme nivå som tjenesteenhetene. For 2017 dekkes et underskudd i overkant på kr 300.000 av eget disposisjonsfond. Overføring økes med kr 400.000 fra 2018 for å opprettholde drift tilsvarende dagens nivå. Heri inngår kostnader i forbindelse med ordinært vedlikehold av ny gravlund.

Årlig driftstilskudd i økonomiplanperioden tilsvarer kr 3.980.300 inkludert pris- og lønnsjustering, økt overføring på kr 400.000 og forventet besparelse på 1,75%. KF har gitt signaler om at de vil utfordres på effektivisering på lik linje med øvrige enheter og at en effektivisering på 1,75% er gjennomførbart så sant overføring økes med kr 400.000.

Overføring til andre trossamfunn

Overføring til andre trossamfunn økes fra kr 90.000 til kr 130.000 jfr. regnskap 2016.

Kulturelle skolesekk og kulturelle spaserstokk

Feilbudsjettering i forbindelse med besparelsesprosess ØP 2017-2020 hvor det feilaktig ble lagt inn en besparelse på kr 40 000.

Prosjektstilling Prestegardsområdet

Det er lagt inn midler til prosjektstilling i Prestegardsområdet, jfr. K-sak 54/17, finansiert ved bruk av Utviklingsfond.

Økte inntekter RingebyPosten

Økte inntekter ansvar 126 Skysstasjonen kr 21.000 for 2018 og 2019 og økning til kr 28.000 i 2020 og 2021. Det er beregnet kr 3,5% i ordinær kommunal avgiftsøkning på salg av annonser i RingebyPosten. Tiltaket har ingen konsekvens for tjenestetilbudet.

Reduksjon tilbud kulturskole

Kutt ansvar 240 Kulturskole kr 15.000 for 2018, kr. 64.700 for 2019, kr 103.500 for 2021. Det er beregnet kr 3,5% ordinær kommunal avgiftsøkning på brukerbetaling i 2018. Tilbudet i kulturskolen er foreslått redusert med 10% stilling i 2019 og ytterligere 5% for 2020 og 2021. Det er ikke beregnet økt brukerbetaling i 2019-2021 da brukerbetaling går ned ved eventuelt kutt av undervisningstilbud. Tiltaket vil resultere i at enkeltelever eller gruppetilbud blir nedlagt og derav vil brukere miste tilbudet. På tross av nedgang i elevtall er dagens stillingsressurs fylt, det er i gruppeundervisningene at nedgang av elevtall merkes best. Tiltaket vil ramme kommuneplanens samfunnsdel «Ha et bredt tilbud innen kulturskolen» og «legge til rette for et variert fritidstilbud til ungdommen»

Kirkelig fellestråd, effektiviseringstiltak

Kutt Kirkelig fellestråd kr 22.100 2018-2021. Ingen konsekvens, kun justering av budsjettpost.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Nedleggelse ungdomshus

Legge ned ungdomshus, kutt i ansvar 250 ungdom og idrett, besparelse stillingsressurs i 35% stilling, årlig besparelse kr 166.900 2018-2021. Tiltaket vil ramme ungdommen sterkt og spesielt den gruppen av ungdom som ikke er deltakende i organisert idrett og musikk. Møteplassen på ungdomshuset er viktig for hele ungdomsgruppen. Tiltakene berører kommuneplanens samfunnsdel «legge til rette for variert fritidstilbud til ungdommen».

Reduksjon tilskudd lag og foreninger (se endringslogg 2)

Redusere tilskudd til lag og organisasjoner ansvar 252 Kultur og 250 ungdom og idrett. Med kr. 85.000 i 2018 og 2019 og økt til kr 95.000 i 2020 og 2021. Reduksjon driftstilskudd til Ringeby allianseidrettslag på kr 20.000 fra kr 80.000 til kr 60 000 i 2018-2021. Redusert fra kr. 100.000 til kr. 80 000 i ØP 2014. Tiltaket vil berøre idrettslagets økonomi sterkt og går utover drift av lagene, de har allerede signalisert at de har

vanskeligheter med å finansiere dagens drift. Tiltakene berører kommuneplanens samfunnsdel «legge til rette for variert fritidstilbud til ungdommen». Det blir vanskeligere for idrettslaget å drifte et allsidig idrettstilbud ved reduksjon i driftstilskudd. Kulturstøtte til lag og organisasjoner reduseres med kr 40.000 i 2018 og 2019 og kr 50.000 i 2020 og 2021. Ramme i 2017 er kr 350.000 og tidligere redusert fra kr 390.000 til 367.800 i ØP 2013 og fra kr 367.800 til kr 350.000 i ØP 2014. Tiltaket vil ramme økonomien til lag og organisasjoner og utløse enda mer dugnadsarbeid for å opprettholde aktivitet. Reduksjon i kulturstøtte vil i stor grad ramme idrettslag og aktiviteter til unge. Tiltaket vil berøre kommuneplanens samfunnsdel «Sikre gode kår for frivillig sektor» og «legge til rette for og bidra til aktiviteter som skaper levende lokalsamfunn»

Bortfall av støtte til nærmiljøanlegg, kr 25.000 2018-2021 vil ramme de private grendahusenes økonomi.

Nedleggelse bygdekino (se endringslogg 3)

Legge ned bygdekino, kutt i ansvar 250 ungdom og idrett. Årlig besparelse kr 32.400 årlig. Bygdekinoen i Ringebu har gode besøkstall på sine visninger som skjer ca. hver 14. dag i skoleåret. Ved å si opp avtalen med bygdekinoen vil man redusere tilbudet til barn og unge. Tiltaket berører kommuneplanens samfunnsdel «legge til rette for variert fritidstilbud til ungdommen».

Reduksjon innkjøpsramme bøker bibliotek (se endringslogg 4)

Redusere biblioteket ramme, kutt i ansvar 270 bibliotek, med kr 40.000 årlig i 2018-2021. Tiltaket vil ramme bokbudsjettet og resulterer i innkjøp av færre nytugivelser av bøker og arrangementsaktiviteten må reduseres sterkt. Dette vil ramme kommuneplanens samfunnsdel «å utvikle biblioteket til en aktiv møteplass med aktiviteter som støtter opp om sentrumsfunksjoner».

Reduksjon midler til ungdomsrådet (se endringslogg 5)

Redusere ungdomsrådets midler, kutt i ansvar 250 ungdom og idrett, med kr 20.000

Ringebu har et godt og velfungerende ungdomsråd. Ved å redusere ungdomsrådets ramme fra kr 50.000 til kr 30.000 årlig vil aktivitetsnivået synke. Ungdomsrådets midler bevilges til arrangementet Statement og ulike andre ungdomsarrangement, samt benyttes til utvikling og læring for ungdomsrådet.

Tiltaket berører kommuneplanens samfunnsdel «å legge til rette for et variert fritidstilbud til ungdommen»

Betjent (åpent) bibliotek på hverdager - Økt stillingsressurs og økte midler til arrangement

Ringebu bibliotek åpnet i nye og tidsriktige lokaler høsten 2017. Biblioteket vil bli det et første møtet med Innovasjonssenteret og derfor bør man møte et betjent bibliotek på dagtid alle hverdager og et sommeråpent bibliotek. Meråpent bibliotek blir et godt tilbud til brukere, men gjelder kun de faste brukerne som har inngått avtale om bruk av tjenestene utenom ordinær åpningstid.

Det forventes stor økning i bruk av biblioteket både med tanke på tradisjonelle tjenester som lån av medier, men også økte besøkstall som resultat av at moderne bibliotek erfaringsmessig appellerer til bruk utover dette. For at biblioteket skal oppfylle målet i Lov om folkebibliotek om å bli en mer aktuell møteplass for folket, et sted hvor det drives aktiv formidling basert på kvalitet og aktualitet, et sted hvor man får lyst til å oppholde seg, for å bli inspirert og engasjert både gjennom bøker, medier og gjennom ulike arrangement, er det behov for utvidet personalressurs og økte midler til arrangementsaktivitet (honorar til aktuelle forelesere og aktører).

Dagens stillingsressurs på 1,3 årsverk tilsvarer betjent bibliotek mandag og onsdag kl. 12-19, tirsdag og fredag kl. 10-14, torsdager er lokalene stengt samt at det holdes stengt i juli for ferieavvikling. Et bibliotek må ha personalressurs til arbeidstid uten publikum for å gjennomføre administrative oppgaver som planlegging, klargjøring av materiale, vedlikehold av samling og lokaler osv. Dagens personalressurs ligger lavt i forhold til øvrige bibliotek i Oppland. Det er behov for økt personalressurs tilsvarende 70% stilling.

Dagens ramme for arrangement på kr 30.000 rekker stort sett til avvikling av barnebokuka. Det er behov for å øke arrangementsrammen med kr 70.000 for å sette sammen et programtilbud for alle brukergruppene, og med variasjon over tema, uttrykk og antall utøvere, i tillegg kan biblioteket da være en ressurs på en helt annen måte overfor skolene.

Tiltaket berører Lov om folkebibliotek, kommuneplanens samfunnsdel: «Utvikle biblioteket til en aktiv møteplass med aktiviteter som støtter opp om sentrumsfunksjoner» og «legge til rette for et variert fritidstilbud til ungdommen.»

Kirkelig fellesråd, telefoni og IKT

Ny telefonløsning kirkekontoret kr 100.000:

Dagens telefonløsning er fra 1990-tallet og har sine klare begrensninger. Kirkene/kirketjenere har enkle mobiltelefoner som ikke er knyttet til kontorets telefonløsning. Det er ønskelig med en mer helhetlig løsning med mobiltelefoner slik at ansatte har bedre tilgjengelighet for publikum.

Datasystem som omfatter kirken og kirketjenere kr 40.000:

Det er behov for datautstyr ved kirkene. Kirketjenere kan da utføre ulike registreringer knyttet til kirkelige aktiviteter og gravplassene og utstyret bør være knyttet opp mot internett.

Programvare for drift av kirkesektoren kr 100.000:

Den norske kirke har utviklet programvare for alle sider av kirkens virksomhet, både for prester, saksbehandlere og drift av kirkegårdene. Dette består av flere moduler, og omfatter også mulighet for egne hjemmesider.

Service og rensing av orglene i Ringebu og Fåvang kr 100.000.

Orglene er kostbare instrument som bør renses og ha service regelmessig. Særlig orgelet i Ringebu er utsatt, ettersom det er mye trafikk i kirken på sommertid, og dermed en god del støv som bl.a. legger seg inne i pipene.

Næringsrelaterte tilskudd

En stor del av kulturs driftsramme gjelder næringsrelatert tilskudd til andre, deriblant:

- Driftstilskudd til Visit Lillehammer kr 148.000 årlig.
- Tilskudd til Snowball, Visit Lillehammer kr 35.500 årlig.
- Tilskudd til Gudbrandsdalsmusea kr 226.000 årlig.

Det er ikke foretatt noen konkret vurdering i forhold til reduksjon eller endret finansiering av disse.

Barnehagene

Tjenesteenheten har som mål å gi full barnehagedekning og gi alle barn i barnehagen et godt pedagogisk tilrettelagt tilbud i nært samarbeid med barnets hjem. Barnehagene har en visjon som sier: «med hjerte for barna i Ringebu». Dette betyr at hvert enkelt barn skal anerkjennes for den den er. Barnehagen skal gi hvert enkelt barn et godt grunnlag videre i livet som gode samfunnsborgere i Ringebu kommune.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Barnehagemyndighet
- Barnehagetilbud for alle barn 0-3 år gjennom familiebarnehagene og privat barnehage
- Barnehagetilbud i kommunal og privat regi for alle barn 3-6 år i hele kommunen

Utfordringsbildet

Kommunen har i 2017/2018 full barnehagedekning. Tjenesteområdet har godt fornøyde brukere. Dette viser undersøkelser blant både barn og foreldre.

De voksnes kompetanse og utvikling er avgjørende for god kvalitet i barnehagene. Tjenesteområdet har derfor stort fokus på kompetanseheving av de ansatte. Kompetanseheving er avgjørende for opprettholdelse og utvikling av kvaliteten i barnehagene. Barnetallet i kommunen er synkende. På tross av dette er det behov for å beholde samme bemanning som i dag. Dette fordi at barna er mer i barnehagen enn tidligere. Barna har lengre dager og flere dager, alle har 4 eller 5 dager. Voksensentettheten er viktig for å kunne gi et godt kvalitativt tilbud. Forskning viser at de viktigste årene i ett barns liv, har de i barnehagen. Det stilles stadig større krav til kvalitet i barnehagene fra sentralt hold. Det er viktig å opprettholde og etter hvert øke opp voksensentettheten i barnehagene.

Helsedirektoratet har utarbeidet retningslinjer for mat og måltider i barnehagen. Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler slår fast at Helsedirektoratets retningslinjer bør ligge til grunn for arbeidet med mat og måltider i barnehagen. Fra



01.08.2017 er det kommet ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Denne legger føringer innen mat og helse. Med dagens bemanningssituasjon og barns økte oppholdstid er dette vanskelig å etterleve.

Kommuneprop. 2018 10.4.3 innføring av bemanningsnorm i barnehagene. Denne er nå ute på høring, og vil etter all sannsynlighet gjelde fra høst 2018.

De private barnehagene har et stort antall av kommunens barn. Gjeldende lovverk pålegger kommunen å utbetale tilskudd til de private barnehagene etter egne satser. Tilskuddet varierer ut ifra antall barn og oppholdstid. Kommunen å utbetale tilskudd til de private barnehagene etter egne satser. Halvparten av tjenesteområdets budsjett går til tilskudd til private barnehager. Det er vanskelig å budsjettere med tilskudd til private familiebarnehager, da f.eks. tilflytting kan gi store tilskuddsutgifter. Det er lagt inn innsparinger på tilskudd i økonomiplan, dette er med dagens barnetall i de private familiebarnehagene.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

I følge kommuneplanens samfunnsdel skal det gis trygge rammer for god oppvekst i kommunen. Det er derfor viktig at kvaliteten på barnehagene opprettholdes og videreutvikles. Ny forskrift til loven – Rammeplan for barnehager legger tydeligere føringer i forhold til barnehagenes innhold og oppgaver.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021		Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)			23 114 200	23 114 200	23 114 200	23 114 200
Korreksjon for budsjettendringer 2017						
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)						
Reduksjon i bemanning fra 15.08.2017 (særsk. behov)	18Ø-00-023		-145 000	-145 000	-145 000	-145 000
Reduksjon en avdeling i kommunal barnehage	18Ø-00-024			-182 600	-365 100	-365 100
Administrativ innspillsfase						
Ny bemanningsnorm / kompetansekrav		(høring - ikke avklart)				
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelbereg.		0	0	0	0
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2		508 000	502 400	496 600	496 600
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	Pristabell 3		237 900	237 900	237 900	237 900
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)			23 715 100	23 526 900	23 338 600	23 338 600
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring			3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør			(830 000)	(941 100)	(1 050 200)	(1 050 200)
Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:			3,3 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %
Reduksjon tilskudd private barnehager	18Ø-25-001		-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Reduksjon i bemanning	18Ø-25-003		-187 700	-452 900	-452 900	-452 900
Sum ny ramme for økonomiplanperioden			22 927 400	22 474 000	22 285 700	22 285 700
Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:						
<u>Adm. innspillsfase:</u>						
Implementering av ny rammeplan, kompetanseheving	18Ø-25-005		100 000	100 000		
Kokk/kjøkkenhjelp	18Ø-25-006		375 400	905 800	905 800	905 800
Utvidelse av rett til barnehageplass for barn født i november						
Moderasjonsordning						
Økt digital praksis i barnehagen						
<u>Nye innmeldte behov:</u>						
Vedlikehold og utskifting av lekeplass/lekeapparater	18Ø-25-004		200 000	200 000	200 000	200 000

Beskrivelse av tiltak

Reduksjon i bemanning

Reduksjon i bemanning på bakgrunn av reduksjon i spes. ped. fra 15.08.2017.

Reduksjon en avdeling

Tiltaket er signalisert fra høsten 2019 og forutsetter at det er gjennomført en prosess der brukerne og de som blir berørt er involvert. Prosess må ta innrettes slik at administrasjon og politikere kan ta hensyn til disse innspillene ved neste rullering av økonomiplanen. Det vises til egen sak i Levekårsutvalget og Kommunestyret høsten 2017.

Ny bemanningsnorm/kompetansekrav

Det er ikke endelig kjent hvilke krav til bemanning som vil stilles og hva som vil være endelig virkningstidspunkt.

Reduksjon tilskudd private barnehager

Det er lagt inn innsparinger på tilskudd til private barnehager i økonomiplan. Dette er med utgangspunkt i dagens barnetall i de private familiebarnehagene. Tilskudd til private barnehager er lovpålagt og satsene styres sentralt. Tilskuddet til de private barnehager justeres ut fra barnetall og oppholdstid. Kommunene har liten påvirkning ved en eventuell økning i barnetall.

Reduksjon i bemanning

For å oppfylle innsparingene, er det lagt inn en reduksjon i bemanning på 80 % stilling fra høsten 2018. Ved å redusere bemanningen i barnehagene, vil dette gå utover kvaliteten. Som beskrevet tidligere er voksentettheten viktig for å kunne gi et godt kvalitativt tilbud for brukerne. Brukerne har økende behov for lengre dager i barnehagen, noe som gir barnehagene utfordringer i hverdagen for å ha tilstrekkelig bemanning. Ny bemanningsnorm i barnehagene ligger nå ut på høring, og vil etter all sannsynlighet gjelde fra høsten 2018. Ved iverksetting av tiltaket om reduksjon i bemanning, kan dette føre til at kommunen ikke kan gi full barnehagedekning.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Implementering av ny rammeplan, kompetanseheving

Fra 01.08.2017 er det kommet ny Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Rammeplanen er en forskrift til barnehageloven, og dermed forpliktende for

barnehagene. Barnehage eier og barnehagemyndighet har juridisk ansvar for at rammeplanen etterleves. Rammeplanen gir tydeligere forpliktelser for barnehagene. Implementering av rammeplanen i den enkelte barnehage gjøres for det meste av styrer. Det vil være behov for å ta inn eksterne for å få implementert dette på best mulig måte.

Kokk/kjøkkenhjelp

For å kunne følge opp retningslinjer fra helsedirektoratet og føringer i ny Rammeplan er det behov for å få inn bemanning som utfører føringene innen mat og helse. Det er viktig at dette er en person med kunnskaper og ferdigheter innen feltet, som kan utføre jobben i nærhet av ansatte og barn.

Utvidelse av rett til barnehageplass for barn født i november

Kommuneprop. 2018 10.4.2. Dette vil kunne føre til noe økt tilskudd til de private barnehagene.

Moderasjonsordning

Forskrift om foreldrebetaling §3 Moderasjonsordning. Dette er en variabel som er vanskelig å forutse, da det tar utgangspunkt i foreldrenes inntekt. Denne ordningen kan gjøre store økonomiske utslag i budsjettet. Dette vil gi tapte inntekter i form av foreldrebetaling

Økt digital praksis i barnehagen

I forbindelse med digitalisering i kommunen, er det et stort behov for oppdateringer både på utstyr og kompetanse inne tjenesteområdet.

Vedlikehold og utskifting av lekeplass/lekeapparater

Det er mange barn i barnehagene i kommunen hver dag. Dette gir stor slitasje på lekeplass og lekeutstyr. Det er løpende behov for utbedringer og vedlikehold innen dette området. Dette sett opp imot kvalitet og sikkerhet på tjenesten.

Skolesektoren

Prognose for elevtall i økonomiplanperioden

	17/18	18/19	19/20	20/21
Ringebu	122	115	112	122
Fåvang	158	162	163	158
Ungdomsskolen	146	144	142	137
Sum:	426	421	417	417

Elevtallet 17/18 er korrekt pr 01.09.17. Tallene for senere år vil naturlig nok endre seg, men viser en trend.

Noen foreldre velger privatskole for sine barn. Inneværende skoleår gjelder dette 48 av kommunens elever. 46 er elever ved Venabygd montessoriskole og 2 er elever ved NTG-ungdomsskole på Lillehammer.

Barn som per i dag er under skolepliktig alder er med i prognosen for sin nærskole.

Ringebuskolen har per 1. september 39 elever med vedtak om rett til særskilt opplæring i norsk. Dette er hovedsakelig bosatte flyktninger, men også minoritetsspråklige elever som av andre grunner er bosatt i kommunen.

Lovgrunnlag og vurdering

Kommunen har ansvar for at kravene i opplæringsloven og forskriftene blir oppfylt. I dette ligger å stille til disposisjon de ressursene som er nødvendige for at kravene skal kunne oppfylles (Opplæringsloven §13-10).

Elever som ikke har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen har rett til spesialundervisning. Kommunen kan ikke avslå krav om spesialundervisning med begrunnelsen at det ikke er avsatt budsjettmidler til dette (Opplæringsloven §5-1 med merknader).

Elever med et annet morsmål enn norsk har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen. Om nødvendig har disse elevene også rett til morsmålsopplæring (Opplæringsloven §2-7).

Ressurstildelingen til Ringebuskolene baserte seg tidligere på en lokalt utarbeidet ressursmodell. Etter at skolene tok grep og klarte å skyve fokus fra spesialundervisning til tilpasset opplæring, er den interne fordelingsmodellen endret. Modellen ivaretar kravene i opplæringslovens §13-10. Selv om skolene har klart å redusere omfanget av spesialundervisning, er det

viktig å ha med seg at elevmassen er den samme, men at flere nå får opplæring innenfor rammene av ordinær tilpasset opplæring. Det gjør at skolene må ha ressurser som setter dem i stand til å tilpasse undervisningen til hele spennet av elever på en forsvarlig måte.

De siste årene har det vært særlig fokus på tidlig innsats, og kommunen har fått midler til styrket innsats (økt lærertetthet) på 1.-4. trinn. Det skal rapporteres på bruken. Et forslag til endring i opplæringsloven der det lovfestes en plikt til å gi tilbud om intensiv opplæring til elever på 1.-4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, er ute på høring. Det forventes at forslaget blir vedtatt. Det er for tidlig å si om en slik lovendring vil få økonomiske konsekvenser, eller om kravet dekkes innenfor de midlene som allerede overføres til økt lærertetthet på småskoletrinnet.

Når det gjelder krav til kommunens ressursbruk til særskilt norskopplæring for minoritetsspråklige, sier ikke loven eller kommentarene noe spesifikt om dette, ut over at kommunen har stor frihet til å organisere tilbudet. Tilbudet skal føre til at elevene raskest mulig kan følge den ordinære opplæringen. Kommunen får ikke særskilt tilskudd til denne opplæringen.

Kompetanse

Kompetansekravet til lærere er endret. Det er gitt dispensasjon fram til 2025, men med en klar forventning om at kommunene bruker perioden til å videreutdanne aktuelle lærere. Kravet er at alle lærere som underviser i norsk, matematikk og engelsk på barnetrinnet skal ha minst 30 studiepoeng (stp) fordypning i faget. På ungdomstrinnet er kravet at lærerne skal ha 60 stp for å undervise i norsk, matematikk og engelsk, og relevante 30 stp i de fleste andre fag.

Staten har opprettet og langt på vei finansiert en videreutdanningsordning for lærere i faste stillinger. Det er laget en kommunal oversikt over lærernes formelle kompetanse og lagt en plan for systematisk oppfølging i forhold til det nye kompetansekravet. Status er at en har kommet langt i forhold til å fylle kravet på barneskolene, men at det fortsatt er en vei å gå for at tilstrekkelig antall lærere ved ungdomsskolen skal ha 60 stp i norsk, matematikk eller engelsk. Ungdomsskolen vil bli prioritert i forhold til videreutdanning i økonomiplanperioden.

Skolen må ha tydelig og god ledelse. For å styrke skolelederne settes det krav til nytilsatte rektorer og inspektører om å gjennomføre rektorutdanning (30 stp), dersom de ikke har tilsvarende fra tidligere.

Kvalitet i skolen

Det finnes mye tallmateriale som gir belegg for å kunne si at Ringebuskolen er god. Samtidig er det slik at den som slutter å ville bli bedre, slutter å være god. Kvalitetsarbeid handler om systematikk og langsiktighet.

Trivsel og trygghet er det viktigste grunnlaget for godt læringsmiljø, og arbeid med læringsmiljøet står til enhver tid i fokus. Første år av økonomiplanperioden deltar kommunens barnehager og skoler i en nasjonal satsing om inkluderende barnehage- skolemiljø. Lokalt har vi gitt dette arbeidet navnet «*Sjølsagt ska ælle vera me!*». Kommunen har fått midler til frikjøp av en ressursperson i 40% stilling som skal følge opp arbeidet.

Skolenes utviklingsarbeid retter seg, i tillegg til godt læringsmiljø, mot faktorer som kan øke elevens læringsutbytte og gi økt gjennomføring i videregående skole.

Kommunestyret har vedtatt en strategi for digitalisering av Ringebuskolen (K-sak 052/17), og i kommende økonomiplanperiode vil skolenes utviklingsarbeid ha særlig fokus på å følge opp denne strategien.

I vedtatt planstrategi skal det utarbeides ny strategisk plan for barnehage og skole i Ringebu kommune. Planen skal erstatte «Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan», som har en handlingsdel som gjelder til og med 2018. Levekårsutvalget har vedtatt at gjeldende plan skal evalueres, og at ansatte, elever og foreldre skal involveres i dette arbeidet. Evalueringen vil være med i grunnlaget for mandat til den nye planen

Oppsummering

Rammene i økonomiplanen vil redusere skolenes handlingsrom, hvilket igjen gir grunnlag for en forsvarlighetsvurdering. Forsvarlighet må i denne sammenhengen ses i lys av hva som er lovpålagt. Opplæringsloven sier at kommunen skal stille til disposisjon de ressursene som er nødvendige for at kravene i opplæringsloven skal være oppfylt. Det finnes ingen absolutter som definerer «nødvendige ressurser», dette må vurderes ut fra et helhetlig grunnlag. De mest sentrale faktorene en da må se på, og ha noen langsiktige tanker om, er tilpasset opplæring, spesialundervisning og tidlig innsats.

Tilpasset opplæring er et lovfestet prinsipp for opplæringen som skal ivareta at alle elever utvikler gode grunnleggende ferdigheter og kommer på et faglig nivå som bidrar til at flest mulig har grunnlag for

å gjennomføre videregående opplæring. Og det er et klart uttalt mål at andelen elever med vedtak om rett til spesialundervisning skal reduseres ved at flest mulig fanges opp av ordinær tilpasset opplæring. Det stiller igjen krav til tidlig innsats og kvaliteten på den tilpassede opplæringen.

Skal skolene ivareta tilpasset opplæring og tidlig innsats på en god måte, vil «nødvendig ressurstilgang» bety lærerressurser som muliggjør forsvarlig klasse-/gruppestørrelse, og at bruk av assistenter i undervisningen reduseres til et minimum. Assistenter skal ikke erstatte pedagoger, men assistere der det er formålstjenlig.

I kommende økonomiplanperiode vil en måtte fjerne eller omorganisere tiltak en tidligere har prioritert. En konsekvens blir blant annet redusert mulighet til valg av fag på ungdomstrinnet.

Fra foreldre har det jevnlig blitt fremmet ønske om at leksehjelp skal ledes av pedagoger. Rammeoverføringen til kommunene legger til grunn at leksehjelp skal gjennomføres av assistenter, og det er ikke rom for å endre dette til pedagoger i kommende periode.

Det nye kompetansekravet til lærere representerer en utfordring. For å følge opp kravet må systematisk satsing på videreutdanning prioriteres. Kommunen får tilskudd til videreutdanning gjennom ordningen «Kompetanse for kvalitet», men det ligger også inne krav om kommunal medfinansiering.

God skoleledelse er en vesentlig faktor som kjennetegner skoler som lykkes. I et langsiktig perspektiv er det derfor god investering å satse på dette området, både med tanke på rekruttering og med tanke på tilbud om videreutdanning til skoleledere.

Ringebu skole

Tjenesteenheten har som mål å gi grunnskoleopplæring i tråd med lov og forskrift for elever i 1. – 7. trinn.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Grunnskoleopplæring barnetrinn
- Leksehjelp 4. – 7. trinn.
- SFO 1. – 4. trinn.

Utfordringsbildet

Skolen har pr. i dag 122 elever fordelt på 7 klasser. Skolen har 12 fremmedspråklige elever som får 3 t/u med norskopplæring utenom det klassen gir.

Som prognosen tidligere i dokumentet viser, er det relativt stabilt elevtall ved Ringebu skole i fireårsperioden. Prognosen er noe usikker fordi alle kommende førsteklassinger i kretsen er registrert, mens det er rimelig å anta at noen av disse vil begynne på Venabygd Montessoriskole.

Ringebu skole har relativt stor andel fremmedspråklige elever. Dette henger sammen med at flertallet av bosatte flyktninger bor i Ringebu skolekrets. Tidligere har det vært elever fra KOA (Kløverhagen) og mottaket på Ringebu hotell her. Elevene fra disse mottakene ble finansiert gjennom statlige tilskudd opplæring i norsk, mens tilsvarende behov hos bosatte flyktninger må dekkes innen ordinær drift. Skolen ser at dette antallet vil øke framover.

Tidlig innsats og fokus på rask integrering er viktig, men det er grunnlag for å vurdere omfanget av ressursbruk til særskilt norskopplæring for fremmedspråklige.

Ringebu skole har redusert andelen elever med vedtak om spesialundervisning, men har fortsatt utfordringer på området. Skolen forventer å se økt effekt av arbeidet knyttet til redusert spesialundervisning. Det vil i praksis



si at fokus i større grad rettes mot fellesskapet framfor individet.

I og med at det statlige tilskuddet til særskilt norskopplæring for fremmedspråklige var knyttet opp mot barn som bor på asylmottaket og Kløverhagen, er dette et tilskudd som nå faller bort. Skolen må klare seg med de ordinære rammene.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Ringebu skole gir et godt tjenestetilbud som tilfredsstiller lovens krav. Skolens overordnede planverk er Kunnskapsløftet (K06), kommuneplanens samfunnsdel og «Ringebuskolen på vei mot 2027»

Skolens kjernevirksomhet er undervisning til alle elever. Undervisningen skal være i tråd med lover og forskrifter, og tilpasses den enkelte elevs behov og forutsetninger. Skolen klarer ikke å gi flyktningene opplæring på deres morsmål. Det finnes det ikke lærerressurser til. Skolen må konsentrere seg om å lære dem mest mulig norsk.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021		Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)			12 809 500	12 809 500	12 809 500	12 809 500
Korreksjon for budsjettendringer 2017						
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)						
Ingen						
Administrativ innspillsfase						
Ingen						
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegn.		41 300	41 300	41 300	41 300
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2		421 800	421 800	421 800	421 800
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	Pristabell 3		9 100	9 100	9 100	9 100
Delsum før omfordeling skoler jfr Ressurstilodelingsmodell			13 281 700	13 281 700	13 281 700	13 281 700
Omfordeling jfr. Ressurstilodelingsmodell	18Ø-00-056		138 300	138 300	138 300	138 300
Revidert omfordeling			0	0	0	0
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)			13 420 000	13 420 000	13 420 000	13 420 000
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring			3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør			(469 700)	(536 800)	(603 900)	(603 900)
Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:			1,5 %	2,1 %	2,6 %	2,6 %
Styrket innsats (lønnsmidler, dekket ved tilskudd)	18Ø-21-003		0	0	0	0
Prisøkning SFO	18Ø-21-001		-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Reduksjon lærerstilling	18Ø-21-002		-458 900	-526 200	-593 500	-593 500
Fulldigitalisering av barnetrinnet	Endringslogg 12		185 000	170 000	170 000	170 000
Kompetanseutvikling digitalisering (fondsfinansiert)	18Ø-00-074		0			
Utv. av sommer-SFO, alternativ 2: en uke vår og fra 1. aug.	Endringslogg 6		90 000	90 000	90 000	90 000
Sum ny ramme for økonomiplanperioden			13 224 100	13 141 800	13 074 500	13 074 500
Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:						
Adm. innspillsfase:						
Utvide timetallet for elever i 1. og 2. klasse fra 22 t/u til 27 t/u.			300 000	300 000	300 000	300 000

Beskrivelse av tiltak

Styrket innsats

Skolen får tildelt øremerkede statstilskudd med kr 288.000 i faste midler og kr 83.000 i midlertidige midler gjennom «Tidlig innsats 1. – 4. klasse». Disse midlene blir brukt i sin helhet til styrking på småskoletrinnet. Signalet fra staten er nå at disse midlene blir permanente. Midlene (både tilskudd og tilsvarende lønnsutgifter) legges derfor inn i budsjettet.

Prisøkning SFO

Det legges inn en prisstigning på 2,5 % på SFO. Det utgjør ca kr 12.000 pr år.

Reduksjon lærerstilling

Et kutt på 60 % lærerstilling i 2018 vil gi redusert støtte og hjelp til elevene. Det vil gi mindre lærertetthet og større læringsgrupper. Det vil gi utfordringer i forhold til målet om å hjelpe flest mulig innenfor de rammer skolen har.

Fulldigitalisering av barneskolene (se endringslogg 12)

Fulldigitalisering av barneskolene innarbeides fra høsten 2018 i tråd med K-sak 52/17. Kompetanseheving dekkes av fondsmidler avsatt i tidligere år (bundne fondsmidler innen skolesektoren).

Utvidelse av sommer-SFO (se endringslogg 6)

Fram til i dag har barneskolene samarbeidet om sommer-sfo. En utvidelse av sommer-sfo ved begge skolene er utredet med to alternativer:

Alternativ 1: en uke vår + en uke høst. Dette vil gi en økt kostnad med kr 40.000 pr. skole (netto etter at forventet foreldrebetaling er trukket fra). Alternativt kr. 20.000 pr. skole dersom skolene samarbeider som i dag om første og siste ferieuke.

Alternativ 2: en uke vår + oppstart 1. august i høsthalvåret. Dette vil innebære tre uker med svært varierende barnetall, både gjennom den enkelte dag og den enkelte uke. Realistisk kostnad blir knapt kr. 25.000 pr. uke på høsten + buss/drosje/ inngangsbilletter om sfo skal dra på utflukter for å gi sfo innhold ut over barnepass. Kr. 90.000 pr. skole (netto etter at foreldrebetaling er trukket fra) om dette skal gjennomføres ved begge skoler parallelt. Det må tas høyde for to ansatte på jobb i fulle dager på begge skolene.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Utvide timetallet for elever i 1. og 2. klasse fra 22 t/u til 27 t/u.

Ved å utvide timetallet fra 22 t/u til 27 t/u vil elevene få mere tid på skolen til å lære. Skolen kan styrke opplæringa fra starten av. Ringebu gir i dag minimum av hva som er tillatt. Med flere timer i 1. og 2. klasse kan skolen lettere gi elevene en bedre start på skoleløpet.

Fåvang skole

Tjenesteenheten har som mål å gi grunnskoleopplæring i tråd med lov og forskrift for elever i 1. – 7. trinn.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Grunnskoleopplæring barnetrinn
- Leksehjelp 4. – 7. trinn.
- SFO 1. – 4. trinn.

Utfordringsbildet

Fåvang skole vil være den største barneskolen gjennom økonomiplanperioden. Elevtallet er noe synkende om vi ser de siste års fødselstall. Skolen har relativt få fremmedspråklige elever med behov for særskilt opplæring i norsk, og har få lærere som har redusert undervisningstid på grunn av alder.

Skolens ansatte har god kompetanse, og skolen vil kunne innfri de myndighetskrav som settes til undervisningspersonell innen de frister som er gitt. Dette arbeidet krever ressurser, men kommunens og skolens planer for kompetanseheving og – vedlikehold gir forutsigbarhet og gode styringsmuligheter.

Gjennom omorganisering og fagutvikling har skolen redusert omfanget av spesialundervisning radikalt. Skolen ligger godt under landsgjennomsnitt i antall elever som får spesialundervisning. Dette er først og fremst en ressursforskyvning, ikke innsparing. Elevene får nå sin opplæring i form av tilpasset undervisning innen klassens ramme, noe som er en ønsket dreining både nasjonalt og lokalt. Spesialundervisning gis kun på indikasjon og etter utredninger i samarbeid med PPT.

58 elever er meldt inn i SFO dette skoleåret.

Skolens behov for pedagogisk støttepersonell er økende. Dette gjelder i forhold til oppfølging av enkeltelever med særskilte behov samt tilstrekkelig oppdekking med personell på SFO. Skolen har flyttet ressurser fra generell undervisningsstøtte og over til å dekke individuelle behov. I tillegg er ressursene til SFO økt ved at støttepersonell flyttes fra skolen og over i SFO. Dette er fordi skolen har elever med særskilte behov, noe som gjør det viktig å styrke SFO bemanningsmessig.

Forskyvningen over til individuell støtte i skolen og styrking av SFO har ført til at mellomtrinnet (5. til 7. klassetrinn) ikke har tilgang til assistenter.



Leksehjelp driftes av assistent.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Skolens samlede kompetanse, utrustning og organisering gjør at det drives i tråd med lov og forskrift. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan, Ringebuskolen på veg mot 2027, gir gode styringssignaler for daglig drift og langsiktig planlegging.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021		Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)			14 856 100	14 856 100	14 856 100	14 856 100
Korreksjon for budsjettendringer 2017						
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)						
Barn med særskilte behov	18Ø-00-021		249 100	249 100	249 100	249 100
Administrativ innspillsfase						
Ingen						
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegn.		45 500	45 500	45 500	45 500
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	▼ Pristabell 2		481 100	481 100	481 100	481 100
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	▼ Pristabell 3		14 900	14 900	14 900	14 900
Delsum før omfordeling skoler jfr Ressurstilodelingsmodell			15 646 700	15 646 700	15 646 700	15 646 700
Omfordeling jfr. Ressurstilodelingsmodell	18Ø-00-056		128 400	128 400	128 400	128 400
Revidert omfordeling			0	0	0	0
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)			15 775 100	15 775 100	15 775 100	15 775 100
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring			3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør			(552 100)	(631 000)	(709 900)	(709 900)
Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:			1,8 %	2,2 %	2,7 %	2,7 %
Styrket innsats (lønnsmidler, dekket ved tilskudd)	18Ø-22-005		0	0	0	0
Økt brukerbetaling SFO	18Ø-22-001		-215 000	-100 000	-20 000	-20 000
Reduksjon korttidsvikar	18Ø-22-002		-30 400	-30 400	0	0
Reduksjon langtidsvikar	18Ø-22-003		-70 300	-49 000	0	0
Reduksjon lærerstilling	18Ø-22-004		-237 400	-452 100	-690 100	-690 100
Fulldigitalisering av barnetrinnet	Endringslogg 12	▼	185 000	200 000	200 000	200 000
Kompetanseutvikling digitalisering (fondsfinansiert)	18Ø-00-074		0			
Utv. av sommer-SFO, alternativ 2: en uke vår og fra 1. aug.	Endringslogg 6	▼	90 000	90 000	90 000	90 000
Sum ny ramme for økonomiplanperioden			15 497 000	15 433 600	15 355 000	15 355 000
Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:						
Adm. innspillsfase:						
Utvide timetallet for elever i 1. og 2. klasse fra 22 t/u til 27 t/u.			350 000	350 000	350 000	350 000

Beskrivelse av tiltak

Barn med særskilte behov

Elev med sammensatte behov . I skolesammenheng (22 t/u undervisning + 24 t/u sfo) vil dette gi en merutgift på en 100 % assistentstilling.

Styrket innsats

Skolen får tildelt øremerkede statstilskudd med tilsammen kr 371.700 i faste midler og midlertidige midler gjennom «Tidlig innsats 1. – 4. klasse». Disse midlene blir brukt i sin helhet til styrking på småskoletrinnet. Signalet fra staten er nå at disse midlene blir permanente. Midlene (både tilskudd og tilsvarende lønnsutgifter) legges derfor inn i budsjettet.

Økt brukerbetaling SFO

Økte inntekter gjennom SFO-brukerbetaling

Reduksjon lærerstillinger

Nedtak på 3,5 %, økende til 4,5 % vil få følger for drift og brukernes opplevde kvalitet. Ressurser brukt til støttepersonell og drift er pr. dags dato på et minimum av hva det kan være. Ut over noe økte inntekter gjennom sfo-brukerbetaling vil nedtaket i sin helhet måtte gjennomføres ved kutt i fast pedagogstilling.

Fra å ha en godt bemannet SFO ordning går enheten nå mot bemanning ned mot et minimum av hva vi ønsker. Dette vil nødvendigvis få følger for så vel organisering som innhold.

Ringebu står foran en prosess med digitalisering av skolen. Dette er en ønsket og svært gledelig utvikling faglig sett, men krever ressurser både i form av materiellinnkjøp, programvare og skolering av pedagogisk personell. Disse ressursene har ikke enheten i dag. Driftsbudsjettet gir ikke uten videre rom for omprioriteringer. Følgen vil kunne bli mangelfull skolering av lærerne og en ikke optimal utvikling av den tekniske siden av digitaliseringen. I sum gir dette negative pedagogiske følger, og målsettingene for prosjektet blir mer krevende å nå. Alternativt vil særskilt satsing fra skoleeiers side gjøre Ringebuskolen enda bedre i stand til å møte dagens og framtidens krav.

Sentrale myndigheter arbeider for at det skal utvikles et tolærersystem i grunnskolen. I stor grad kan man si at det er innført i Ringebu. Dette er et resultat av tydelige prioriteringer fra politisk hold. Følgene av økonomiplanen vil for Fåvang skole sin del føre til at man nå går motsatt veg. Vel en lærerstilling vil forsvinne, og tilfredsstillende lærerdekning vil bli utfordret i faga som ikke er prioritert fra sentralt hold, engelsk, norsk

og matematikk.. Øvrige fag og til dels mellomtrinnet og skolens system med tilpassa undervisning vil måtte bære omkostningene for videre nedskjæringer. Følgen blir et forringet tjenestetilbud, man står i fare for å få en negativ utvikling av opplæringstilbudet med tap av omdømme og brukermisnøye som resultat.

Fulldigitalisering av barneskolene (se endringslogg 12)

Fulldigitalisering av barneskolene innarbeides fra høsten 2018 i tråd med K-sak 52/17. Kompetanseheving dekkes av fondsmidler avsatt i tidligere år (bundne fondsmidler innen skolesektoren).

Utvidelse av sommer-SFO (se endringslogg 6)

Fram til i dag har barneskolene samarbeidet om sommer-sfo. En utvidelse av sommer-sfo ved begge skolene er utredet med to alternativer:

Alternativ 1: en uke vår + en uke høst. Dette vil gi en økt kostnad med kr 40.000 pr. skole (netto etter at forventet foreldrebetaling er trukket fra). Alternativt kr. 20.000 pr. skole dersom skolene samarbeider som i dag om første og siste ferieuke.

Alternativ 2: en uke vår + oppstart 1. august i høsthalvåret. Dette vil innebære tre uker med svært varierende barnetall, både gjennom den enkelte dag og den enkelte uke. Realistisk kostnad blir knapt kr. 25.000 pr. uke på høsten + buss/drosje/ inngangsbilletter om sfo skal dra på utflukter for å gi sfo innhold ut over barnepass. Kr. 90.000 pr. skole (netto etter at foreldrebetaling er trukket fra) om dette skal gjennomføres ved begge skoler parallelt. Det må tas høyde for to ansatte på jobb i fulle dager på begge skolene.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Utvide timetallet for elever i 1. og 2. klasse fra 22 t/u til 27 t/u.

Ved å utvide timetallet fra 22 t/u til 27 t/u vil man må mer og bedre læring og forebyggende innsats. Timetallet Ringebu gir elevene i dag er minimum av hva som er tillatt. Skolen arbeider aktivt for å løfte elevene i forhold til grunnleggende ferdigheter, forebygging av vansker og at våre barn skal få best mulig plattform å bygge livet videre på. Varierte undervisningsformer hindrer slitenhet og stimulerer lærelyst. Man har ikke forskningsbelegg på at færre timer gir mer læring. Tvert i mot.

Ringebu ungdomsskole

Tjenesteenheten har som mål å gi grunnskoleopplæring for elever i 8. – 10. trinn.

Gi norske og fremmedspråklige voksne lovpålagt opplæring.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- grunnskoleopplæring
- grunnskoleopplæring, voksne
- opplæring norsk og samfunnsfag voksne innvandrere og asylsøkere

Utfordringsbildet

Et av målene er at Ringebu skal ha gode og trygge oppvekstvilkår der strategien er å beholde og sikre gode barnehager, skoler og fritidsordninger.

Enheten Ringebu ungdomsskole vil møte utfordringer på flere plan kommende år. Samtidig som prognoser viser en nedgang i elevtallet skal skolen tilby et så bredt og kvalitativt godt tilbud til alle elevene, uansett forutsetninger, at lysten til å lære og motivasjonen til å fortsette i videre utdanning økes. Det å gi elevene en reell mulighet til å velge, vil føre til både mestring og økt motivasjon jfr. St.meld. 22, Motivasjon-Mestring-Muligheter, samtidig som flere av ungdommene i Ringebu også vil se framtidsmuligheter innenfor egen kommune.

Ved å sikre stabile ressurser til skolen som gjør driften forutsigbar, vil dette kunne være en medvirkende positiv faktor til rekruttering av nye lærere. Vi vet at mangelen på utdannede lærere om få år vil nå 20 000.

Elevene sitt skolemiljø § 9a.

Gjennom elevundersøkelsen (Udir) gjennomført på alle trinn sier elevene klart at de trives, blir tatt vare på, blir sett, får oppfølging og veiledning faglig og at de lærer noe. Tilbakemeldingene elevundersøkelsen og Ung-Data gir til skolen, er gode.

Ringebu ungdomsskole driver målrettet utviklingsarbeid. I perioden 2016-2018 er skolen med i Kunnskapsdepartementet sin satsning "inkluderende barnehage- og skolemiljø" pulje 1, en satsning som retter seg mot de voksnes kompetanse. Det er vedtatt full innføring av digitale enheter til alle elever i ungdomsskolen. Med denne satsningen vil



det satses mye på opplæring av de ansatte, teknisk så vel som pedagogisk. Med denne innføringen vil ungdomsskolen i større grad kunne ruste elevene for framtida.

§2-1 i Opplæringsloven sier at alle har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Dette innebærer at alle elever, uansett forutsetninger og funksjonsnivå skal inn i grunnskolen. Dette gir rom for mangfold og ulikhet i skolen, samtidig krever det stor grad av tilpassing for den enkelte elev. Tilpasset opplæring gjelder for alle elever, ikke bare de med behov for særskilt tilrettelegging. Økt bosetting av flyktninger og dermed økning i antall fremmedspråklige elever øker behovet for norskopplæring til denne gruppen. Språk er et viktig integreringsverktøy.

Hovedvekten av brukerne ved læringscenteret er bosatte flyktninger. Tidligere har RLS hatt store inntekter som følge av asylmottaket i kommunen, men disse inntektene har sunket drastisk. Enheten tilbyr norskkurs for arbeidsinnvandrere og BKA-kurs (basiskompetanse i arbeidslivet). Hovedaktiviteten består i introprogram med norsk og samfunnskunnskap i tillegg til grunnskoleopplæring.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Ringebu ungdomsskole gir et godt tilbud til den enkelte elev per i dag. Tilbudet gis i henhold til opplæringsloven, Kunnskapsløftet, kommuneplanens samfunnsdel og "Ringebuskolen på vei mot 2017".

For å i møtekomme elever som har rett på ekstra norskopplæring brukes det i dag av tidligere oppsparte fondsmidler.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021	Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)		13 978 800	13 978 800	13 978 800	13 978 800
Korreksjon for budsjettendringer 2017					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)					
Elev-pc/nettbrett (leasing), hver elev får sin digitale enhet	Endringslogg 7	232 000	232 000	232 000	232 000
Administrativ innspillsfase					
Ingen					
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegning	55 900	55 900	55 900	55 900
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	496 400	496 400	496 400	496 400
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	Pristabell 3	37 300	40 100	40 100	40 100
Delsum før omfordeling skoler jfr Ressurstilodelingsmodell		14 800 400	14 803 200	14 803 200	14 803 200
Omfordeling jfr. Ressurstilodelingsmodell	18Ø-00-056	-266 700	-266 700	-266 700	-266 700
Revidert omfordeling		0	0	0	0
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		14 533 700	14 536 500	14 536 500	14 536 500
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(508 700)	(581 500)	(654 100)	(654 100)
Tiltak som innarbeides i budsjettramme:		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Reduksjon lærerstilling	18Ø-23-001	-517 600	-517 600	-517 600	-517 600
Kompetanseutvikling digitalisering (fondsfinansiert)	18Ø-00-074	0			
Reduserte tilskudd voksenopplæring	Endringslogg 8	523 800	523 800	523 800	523 800
Sum ny ramme for økonomiplanperioden		14 539 900	14 542 700	14 542 700	14 542 700

Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:

Adm. innspillsfase:

Nye innmeldte behov:

Beskrivelse av tiltak

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Elev-pc/nettbrett (leasing), hver elev får sin digitale enhet (se endringslogg 7)

Satsingen på digitale ferdigheter og ressurser på ungdomsskolen vurderes som et løft i forhold til å holde tritt med samfunnsutviklingen og gi elevene godt grunnlag for å mestre framtidig voksen- og yrkesliv. Samfunnet er i stadig utvikling. Hva framtida vil bringe er vanskelig å forutsi, men en kan med sikkerhet si at både arbeidslivet og livet som samfunnsborger stiller, og vil stille, stadig høyere krav til det å mestre digitale ferdigheter på alle nivå. Alle elever ved ungdomsskolen får egen digital enhet (nettbrett) fra høsten 2017.

Reduksjon lærerstilling

Et kutt på 75% lærerstilling (ca 16 undervisningstimer mindre per uke) på tjenesteenheten i 2018 vil gi mindre lærertetthet og større grupper. Dette vil merkes i tilbudet innenfor valgfag og tilvalgsfag (språk- og arbeidslivsfag). Færre lærertimer vil også merkes innenfor basisfagene engelsk, norsk og matematikk.

Opplæring personalet i iPad

Det er behov for opplæring av personalet ved ungdomsskolen i bruk av nettbrett. Kostnaden er anslått til kr 100.000 og kan dekkes ved øremerkede kompetanseutviklingsmidler som er avsatt på ulike fond fra tidligere år.

Reduserte tilskudd voksenopplæring, Ringebu læringscenter (se endringslogg 8)

Da asylmottaket ble avviklet mot slutten av 2016 ble det foretatt en vurdering av konsekvensene i forhold til statstilskudd for Ringebu læringscenter. En ny beregning etter 1. halvår 2017 viser at inntektsanslaget trolig ligger for høyt med kr 523.800 pr. år. I 2017 vil en inntektssvikt kunne dekkes opp av tidligere avsatte øremerkede fondsmidler, men det vil ikke kunne være en varig løsning. Det må enten legges inn en forutsetning om økning i antall elever eller reduksjon av budsjetterte statstilskudd. I dagens situasjon er det mest sannsynlig med en inntektssvikt, da også prognosene for bosetting er usikre.

Helse- og omsorgsektoren

Helse og omsorg i Ringebu kommune arbeider etter felles målsetning og prinsippet om enhetlig og helhetlig ledelse. Endringer innenfor en tjeneste vil få følger for andre områder, noe som også gjelder innenfor økonomi. Tiltakene i økonomiplanen fordeler seg ulikt på tjenesteområdene og flere tiltak vil innvirke på det totale tjenestetilbudet.

Kvalitets- og utviklingsplan

Kommunen som lokalsamfunn står overfor utfordringer i å legge til rette for god fysisk og psykisk helse gjennom hele livsløpet. Helse og omsorg skal arbeide videre med å utvikle tjenester som holder høy faglig standard, levert på en menneskelig sett god måte og i et system som skaper helhet.

Satsingsområder i Kvalitets- og utviklingsplanen for planperioden er helse og forebygging, innovasjon og utvikling, likeverdige og helhetlige tjenester, ledelse og medarbeiderskap. Med utgangspunkt i planens handlingsdel og innspill fra levekårsutvalget utarbeider HO årlig en rapport på resultater innen de fire satsningsområdene.

Kompetanse og nærvær

En betydelig utfordring i årene fremover vil bli å ha tilstrekkelig helse- og sosialfaglig kompetanse. Kommunen må framstå som en innovativ og attraktiv arbeidsgiver, som legger til rette for å beholde, rekruttere og utvikle kompetanse.

Over tid har det vært en forbedring av nærværet innen helse og omsorg, hvor målsetningen er et samlet nærvær på 92 %. Fortsatt er det til dels store forskjeller mellom de enkelte tjenesteområdene, men prognosene så langt i 2017 er i tråd med målsetningen. Avdelingsledere og tjenesteledere innen helse og omsorg har et nært samarbeid for å løse utfordringene knyttet til fravær og nærværsarbeidet utføres i tett samarbeid med NAV lokalt, arbeidslivssenteret i Oppland og fellestjenesten.

Midlertidige langtidsplasser ved Linåkertunet HDO

I 2017 har det på Linåkertunet HDO vært midlertidig åpning av inntil 5 plasser. Bruken av plassene har ligget stabilt på rundt 5. Behovet ser pr. i dag ikke ut til å endre seg inn i 2018. Etter midlertidig åpning av 5 plasser har organisasjonen fungert med større smidighet og det har ikke vært venteliste. Pasientenes behov og verdigheten ivaretas på en god måte. Tjenesten har ikke mottatt klagesaker etter den midlertidige åpningen fra

01.01.2017.

Organisatoriske endringer

I økonomiplan 2016-2019 lå det inne en reduksjon fra 6- 5 avdelingsledere. For å få til en jevnere fordeling ble det i denne sammenhengen foretatt en endring i forhold til avdelingssammensetting. Helse og omsorg ønsket å prøve ut drift av tjenester på tvers av enheter, for å se om dette kunne bidra til økte driftsfordeler og større fleksibilitet på tvers i organisasjonen. Ledelsen ser at noen av tiltakene ikke har ønsket effekt og har medført utfordringer. Helse og omsorg ønsker å reversere deler av de endringer som ble gjennomført i avdelingssammensetting. Endringene ses i sammenheng med muligheten for et felles innleiekontor, som kan avlaste avdelingslederne og kvalitetssikre arbeidet med innleie med økt effektivitet.

Innen helse og omsorg er det betydelig satsing på velferdsteknologi. Satsingen er stor både lokalt, regionalt og fra statlig hold. Det krever en del ressurser for å følge opp satsingen, og ansvaret har hittil ligget på tjenesteleder for hjemmebaserte tjenester i Ringebu. Flere av nabokommunene har egne ressurser avsatt til dette arbeidet, og for å klare å følge opp fremtidig satsing innen området er det behov for ressurser for å følge opp arbeidet bedre lokalt og i regionen. Ved å ha en velferdsteknologikordinator vil man være bedre rustet for å lykkes i arbeidet med å implementere velferdsteknologi blant ansatte i avdelingene innen helse og omsorg. Det er behov for en 50% stilling som velferdsteknologikordinator i 2018, med en opptrapping til 80% i 2019 . Behovet er vedvarende ut økonomiplanperioden.

Rammebetingelser

Helse og omsorgstjenesten i Ringebu har over flere år arbeidet med omstilling og kvalitet på tjenester. Dagens organisering bidrar til innovasjon og kulturendring, noe som kreves for å ha en bærekraftig omsorgstjeneste fremover. Ledelse er avgjørende for å drive en tjeneste i stadig endring. Tjenesten har over flere år fått større ansvar samtidig som man blir utfordret på kutt av ressurser. Videre kutt innen helse og omsorg vil få konsekvenser i tjenestetilbudet til den enkelte og for en organisasjonen som er bygd opp over tid. Helse og omsorg i Ringebu har arbeidet aktivt og systematisk med forbedringsarbeid og effektivisering i forhold til mange kommuner. Ytterligere reduksjon av utgiftsnivået vil kunne medføre manglende fokus på en fremtidsrettet og utviklingsorientert helse- og omsorgstjeneste, der også fag og kvalitet i tjenesten vil bli rammet. Tjenestetilbudet må reduseres da kutt i ramme må tas fra lønnskostnader. En rammereduksjon på 4,5% innen

helse og omsorg tilsvarer en reduksjon på omlag 10 årsverk.

I årets økonomiplanarbeid har det vært behov for å tenke nye tanker og erkjenne hva helse og omsorg er gode på i stede for å ta ned eksisterende tilbud. Ringebu kommune har en korttids- og rehabiliteringsavdeling som arbeider målrettet og har siden oppstart opparbeidet seg en betydelig kompetanse. Avdelingen får gode tilbakemeldinger fra pasienter og fagmiljø, noe som blant annet medfører at flere pasienter foretrekker et opphold på korttidsavdelingen fremfor intermediærplassen som Ringebu disponerer. Med bakgrunn i dette foreslås to alternative forslag for å imøtekomme reduksjon i økonomiplanen 2018-2021. Alternativ 1 baserer seg på salg av plasser og økte inntekter. Alternativ 2 er en mer tradisjonell nedskalering av tjenestetilbudet. Helse og omsorg vil være mest tjent med gjennomføring av alternativ 1, da alternativ 2 vil ha store negative konsekvenser for dagens tjenestetilbud. Alternativ 2 er derfor kort beskrevet for å vise konsekvensene for stillingsstørrelser og tjenester.

Alternativ 1

Intermediærplasser ved Lillehammer helsehus

Helse og omsorg i Ringebu betaler for en intermediærplass ved Lillehammer helsehus som en del av samarbeidet i Helseregion Sør-Gudbrandsdal. Ringebu har siden oppstart hatt liten utnyttelse av plassen og har pr. august 2017 benyttet 25 liggedøgn hittil i år. Det foreslås å redusere intermediærplass med 50 %. Avtalen mellom kommunene i helseregionen har en oppsigelsestid på 1 år fra årsskiftet. For 2018 er det derfor lagt inn salg av plassen til samarbeidende kommuner i påvente av at avtalen foreslås avsluttet pr. 01.01.2019. Grunnet oppsigelsestid på avtalen blir det ikke full effekt av tiltaket før i 2019.

Salg av korttidsplasser

I ramme for helse og omsorg ligger drift av enheten inne i hele økonomiplanperioden. For bedre utnyttning av kapasitet er det behov for videreføring av midlertidig drift og at dette utvides til å gjelde alle 8 plassene på enheten. Utvidelsen fra 5 til 8 plasser gjennomføres som et ledd i flytting av dagens 4 langtidsplasser fra korttidsavdelingen for å fristille korttidsplasser for salg. Langtidsplassene på Linåkertunet HDO vil benyttes som ordinære institusjonsplasser og ikke kun for pasienter med en demens diagnose. Ved å rendyrke korttidsavdeling etter intensjonen om kun korttids og

rehabiliteringsavdeling har avdelingen kapasitet til å selge korttidsplasser til samarbeidende kommuner i helseregionen. Tiltaket er tenkt gjennomført som en prøveordning i 2018.

Korttidsavdeling er i dag bemannet for å ivareta til sammen 12 pasienter og er således bemannet for å ta imot inntil 4 pasienter fra andre kommuner. Dersom dagens langtidspasienter på denne avdelingen overføres til langtidsopphold på Linåkertunet HDO.

En uforpliktende henvendelse er gjort til samarbeidende kommuner for å kartlegge deres behov for kjøp av plasser. Tilbudet fremstår som interessant og tilbakemeldinger viser at det er et udekt behov for enkelte, men det må gjøres en prioritering i aktuelle kommuner for kjøp av slike plasser. Tilbakemeldingene er at det er behov for såkalte varme senger, som står til disposisjon uten forpliktende avtale og lang ventetid. Kommuner som eventuelt benytter seg av tilbudet betaler en døgnpris for faktisk bruk av sengene. Tiltaket medfører en viss usikkerhet knyttet til inntekter og det er derfor lagt inn et forventet belegg på omlag 75% det første året, med en økning gjennom økonomiplanperioden opp til 85%.

Kravet til reduksjon på rammen øker i økonomiplanperioden og medfører at det også er lagt inn en reduksjon på helsestasjonen, bemanning i bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger og dagsenter på Linåkertunet fra 2019.

Alternativ 2:

Fra	Tiltak	Oppsigelse av stilling	Andre konsekvenser
2018	Intermediærplasser ved Lillehammer helsehus		Intermediærpasienter håndteres i egen kommune. Salg av plass 1. år deretter oppsigelse av avtale
	Dagsenter på Linåkertunet	20%	Stenging av lavterskeltilbud 1 dag i uka
	Nattvakt Sykepleier Ringebu eldresenter	60%	Ledig hjemmel, redusert sykepleierdekning på natt, øket sårbarhet.
	Tjenesteleder	100%	Krever organisatoriske endringer. Mindre ledelse og utvikling. Økt belastning på resterende ledere.
	Helsefagarbeider stilling Res/Omsorgen	75%	Reduksjon i forbindelse med oppstart av multidose.
	Fagansvarligstillinger	100%	Kutte administrasjonstid hos fagansvarlige. Mindre fokus på fag og kvalitet
	Avdelingsleder	100%	Redusert direkte ledelse, mindre tilgjengelighet, økt belastning på resterende ledere
	Jordmor	20%	Barnetallene er synkende, kan forsvares.
2019	Dagsenter Ringebu eldresenter	20%	Stenging av dagsenter 1 dag i uka
	Bemannig enslig mindreårige mottak	60%	Redusert bemanning
2020	Sykehjemslege	40%	Lege kun 2/3 dager i uka, økt belastning på fastleger, redusert medisinsk tilbud for pasienter

Helse og mestring

Helse og omsorg i Ringebu kommune, skal ut fra gitte rammer, langsiktig og helhetlig planlegging, god nyttig gjøring av kompetanse og fleksibel ressursbruk, arbeide for å yte riktige tjenester på riktig nivå.

Tjenesten skal ha fokus på:

- Et likeverdig tjenestetilbud og den enkelte brukers behov.
- Gjensidighet, økt livskvalitet og egenmestring.
- Den enkeltes mulighet til å bo i eget hjem så lenge som mulig.
- Kulturendring fra «Hva trenger du hjelp til?» til «Hva er viktig for deg?»

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Legetjenesten
- Rus og psykisk helsetjeneste
- Terapeutisk enhet
- Helsestasjon- og skolehelsetjeneste
- Tildelingskontor
- Freskus
- Bofelleskap for enslige mindreårige flyktninger

Utfordringsbildet

I økonomiplanperioden er det en statlig satsing på områdene rus og psykisk helse og helsestasjon. Innenfor begge områdene er det søkt om prosjektmidler.

Rekruttere og beholde fastleger er en utfordring. Kravene blir stadig høyere i forhold til lønn og tilrettelegging. Flere fastleger ønsker fast ansettelse i stedet for avtaler som private.

Regjeringen lovfester kommuners plikt til å ha psykologkompetanse innen 2020. Fra oktober 2017 kommer et nytt lovkrav om pårørendestøtte fra 01.10.2017.

Kommunen har i 2017 samarbeidet med helseregion Sør-Gudbrandsdal om kommunale akutte døgnplasser, som fra 2017 er utvidet til også å gjelde psykisk helse og rus.



Tjenesten har startet opp bofelleskap for enslige mindreårige flyktninger. De første ungdommene flyttet inn i mars og i løpet av høsten vil de to bofelleskapene huse til sammen 10 ungdommer.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Tildelingskontoret bidrar til riktig omfang og plassering av tjenester i omsorgstrappa. Siden oppstart har det vært et betydelig arbeid i forhold til kvalitetssikring og forbedring i hele tildelingsprosessen.

Ringebu kommune har et velfungerende og tverrfaglig helsesenter, som gir gode tjenester til kommunens innbyggere. Helsesenteret huser i dag mange flere ansatte enn det som var tenkt ved oppstart og deler av bygningsmassen er ikke så hensiktsmessig som den var den gangen.

Våren 2017 ble det startet opp sykepleierkontor ved legekantoret der kronikere kan følges opp av en sykepleier i stede for lege. Kompetansen til sykepleierne er hevet på de pasientgruppene de følger opp. Tiltaket er i tråd med nasjonale satsninger og har blitt godt mottatt.

Helsestasjon for ungdom har startet opp og har foreløpig lokaler ved Ringebu helsesenter. Ungdommen og ansatte ønsker å ha et tilbud i Vålebru, men så langt har det ikke lyktes å finne egnede lokaler.

Kommunen har gjennom flere år satset på forebygging og friskliv. Tjenesten har ledet arbeidet med å utarbeide en løpende helseoversikt. Nå starter arbeidet med en handlingsplan basert på funnene i oversikten og føringer fra kommuneplanens samfunnsdel.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021		Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)			35 222 800	35 222 800	35 222 800	35 222 800
Korreksjon for budsjettendringer 2017						
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)						
Reduksjon 40% helsesøster (færre barn asylmottak)	18Ø-00-025		-63 500	-63 500	-63 500	-63 500
Gynekologisk undersøkelsesbenk (helsestasjon ungdom)	18Ø-00-026		-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Administrativ innspillsfase						
Kjøp av tjenester fra målrettet intervensjon (MI)	18Ø-00-027		400 000	400 000	400 000	400 000
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegn.		100	100	100	100
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2		791 100	791 100	791 100	791 100
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	Pristabell 3		324 100	324 100	324 100	324 100
Indeksregulering husleieinntekter (2,1% KPI)	Pristabell 5		-8 900	-8 900	-8 900	-8 900
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)			36 625 700	36 625 700	36 625 700	36 625 700
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring			3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør			(1 281 900)	(1 465 000)	(1 648 200)	(1 648 200)
Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:			0,6 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %
Utsatt tilsetting psykolog	18Ø-30-002		-91 900	0	0	0
Bofellesskap for enslige mindreårige	18Ø-30-003		0	-297 600	-297 600	-297 600
Jordmor	18Ø-30-004		-120 300	-120 300	-120 300	-120 300
Miljørettet helsevern (samarbeid Sør-Gudbrandsdal)			0	0	0	0
Sum ny ramme for økonomiplanperioden			36 413 500	36 207 800	36 207 800	36 207 800
Samlet rammereduksjon Helse og omsorg:			2,3 %	2,7 %	2,8 %	2,8 %
Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:						
Intermediærplass ved Lillehammer helsehus	Endringslogg 14		-665 000	-980 000	-980 000	-980 000
Adm. innspillsfase:						
Pårørende støtte			800 000	800 000	800 000	800 000
Omorganisering, felles innleiekontor			340 000	340 000	340 000	340 000
Bemanning sykepleierkontor 3 dager pr uke			360 000	360 000	360 000	360 000
Nye innmeldte behov:						

Beskrivelse av tiltak

Reduksjon helsesøsterstilling

Reduksjon i helsesøster/jordmorstilling med 40 %. Tjenesten vil fra 01.04.2017 ha en naturlig reduksjon av personell. Reduksjon fra 2018 er helårsvirkning av gjennomført nedbemanning.

Gynekologisk undersøkelsesbenk

Opprettelse av Helsestasjon for ungdom fordrer en del utstyr deriblant Gynekologisk undersøkelsesbenk. Dette var lagt inn i budsjettgrunnlaget for 2017 og tas ut igjen fra 2018 (engangsanskaffelse).

Kjøp av tjenester fra målrettet intervensjon (MI)

Ringebu kommune kjøper tjenester av privat aktør på Lillehammer for 4 brukere med sammensatte behov. Brukerne har behov for et døgntilbud kommunen ikke har i dag. Kommunen betaler den private aktøren Kr 9.354.000 for 2017. Kommunen får dekket deler av kostnaden gjennom tilskudd fra staten, slik at den reelle kostnaden (netto) for kommunen kr 5.616.000. Ringebu har forholdsvis høy andel yngre brukere med behov for tilrettelagte tjenester og bolig. Kommunen bygger derfor et nytt bofellesskap med ferdigstillelse mai 2019 til denne brukergruppen.

Utsatt tilsetting psykolog

Fra 2020 er det lovkrav om psykologtjeneste i kommunen. Ansettelse av psykolog forventes til andre halvår 2018.

Bofellesskap for enslige mindreårige

Bofellesskapene vil i løpet av høsten være fylt opp med i alt 10 beboere. 2018 er første året med ordinær drift og det skal da ses på muligheten for rasjonalisering i drift gjeldende fra 2019.

Jordmor

Fødselstallene har gått ned de senere årene og det er derfor lagt inn et forslag om kutt i jordmorstilling fra 2019.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Intermediærplasser ved Lillehammer helsehus (se endringslogg 14)

Helse og omsorg i Ringebu betaler for en intermediærplass ved Lillehammer helsehus som en del av samarbeidet i Helseregion Sør-Gudbrandsdal. Ringebu har siden oppstart hatt liten utnyttelse av plassen og har pr. august 2017 benyttet 25 liggedøgn hittil i år. Det foreslås å redusere intermediærplass med 50 %. Avtalen mellom kommunene i helseregionen har en oppsigelsestid på 1 år fra årsskiftet. For 2018 er det derfor lagt inn salg av plassen til samarbeidende kommuner i påvente av at avtalen foreslås redusert fra 01.01.2019.

Pårørendestøtte

Den 2. juni 2017 ble det vedtatt nye lovregler om pårørendestøtte som vil erstatte dagens regler om omsorgslønn og avlastning. Loven trer i kraft 1. oktober. Loven gir tydelige signaler om kommunens ansvar for pårørende:

§ 3-6 Kommunens ansvar overfor pårørende :

Til personer med særlig tyngende omsorgsarbeid skal kommunen tilby nødvendig pårørendestøtte blant annet i form av:

1. opplæring og veiledning
2. avlastningstiltak
3. omsorgsstønning

Ringebu kommune gir i dag tilbud i tråd med lovforslaget. Oppmerksomheten rundt lovendringen har ført til at flere søker om pårørendestøtte for særlig tyngende omsorgsarbeid. Pårørende legger ned en stor innsats inn mot helse og omsorg og de er ofte avgjørende for at pasienter skal kunne bo hjemme. Det er derfor viktig å legge til rette slik at pårørende orker å stå i omsorgsoppgavene over tid. Tildelingskontoret ser at det kommer inn flere søknader og søknader inn mot flere pårørende oppgaver. Eksempelvis søker nå flere omsorgslønn for å ivareta sine ektefeller, noe som tidligere bare var vanlig blant foreldre.

Omorganisering, felles innleiekontor

Helse og omsorg driver et kontinuerlig innovasjon- og utviklingsarbeid som er viktig for å holde tritt med nasjonale satsningsområder blant annet innen hverdagsrehabilitering, digitalisering og satsning på velferdsteknologi. Ledelse blir fra sentralt hold fremhevet som et av de viktigste områdene for å lykkes med endringsarbeid. I alt innovasjon- og utviklingsarbeid er det viktig å ha tid til refleksjon og evaluere resultater underveis. Brukerperspektivet er viktig for å sikre gode tjenester. Det må innhentes tilbakemeldinger fra brukere og ansatte før en kan gjøre nødvendige justeringer.

I økonomiplan 2016-2020, lå det inne en reduksjon

fra 6- 5 avdelingsledere. For å få til en jevn fordeling ble det i denne sammenhengen foretatt en endring i forhold til avdelingssammensetting. Helse og omsorg ønsket å prøve ut drift av tjenester på tvers av enheter, for å se om dette kunne bidra til økte driftsfordeler og større fleksibilitet på tvers i organisasjonen.

Alle nattevakter ble samlet under avdelingsleder for miljøterapi-tjenesten, kjøkken og dagsenter ble samlet under avdelingsleder for HDO Linåkertunet. Korttidsavdelingen og hjemmetjenesten sør ble samlet under samme avdelingsleder.

Erfaringen etter endringer i organisasjonen i 2016 viser at det er vanskelig å oppnå ønsket effekt angående driftsfordeler og fleksibilitet. Brukere gir uttrykk for at det er vanskelig å forstå organisasjonen. For avdelingslederne er det utfordringer å være en synlig og tilstedeværende leder for tjenester som er spredt rundt i kommunen. For ansatte er det naturlig å forholde seg til den lederen som er tilgjengelig på arbeidsplassen. Det er enighet blant avdelingslederne at endringene som ble gjennomført ikke fungerer etter intensjonen og at det har medført utfordringer. Noe av elementene i dagens utfordringsbilde var belyst i utredningsfasen, men det var likevel et ønske om å prøve ut en ny modell, med de mulighetene det kunne gi. Helse og omsorg ser på muligheten for et felles innleiekontor, som kan avlaste avdelingslederne og kvalitetssikre arbeidet bedre.

Forslag til endring:

- Nattevakter legges inn under avdelingsleder på de ulike arbeidsteder
- Dagsenteret og kjøkken legges inn under avdelingsleder på de ulike arbeidsteder
- Oppretting felles innleiekontor, underlagt en leder. Totalt 140% ved kontoret.

Effekter av omorganisering og oppretting av innleiekontor:

- Mer tid til ledelse og utviklingsarbeid
- Sikrer større likhet blant ansatte
- Bygger bedre oppunder intensjonen med storturnus og felles vikarpool
- Profesjonalisering av drift av turnus
- Positiv effekt inn mot avdelinger og spesielt inn mot nytt bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger
- Enklere å forstå organisasjonen for brukere, pårørende og ansatte
- Mer synlig og tilstedeværende leder som er

tilgjengelig på arbeidsplassen til den enkelte

- Profesjonalisering av på innleie av personell, utarbeiding av sommerturnuser/helligdagsturnuser,
- Færre som kontakt med vikarbyrå

Bemanning sykepleierkontor 3 dager pr uke

Det er startet opp sykepleierkontor med bemanning av personell som følger opp kronikere. Behovet ser ut til å være 3 dager i uka.

Hjemmebaserte tjenester

Helse og omsorg i Ringeby kommune, skal ut fra gitte rammer, langsiktig og helhetlig planlegging, god nyttig gjøring av kompetanse og fleksibel ressursbruk, arbeide for å yte riktige tjenester på riktig nivå.

Tjenesten skal ha fokus på:

- Et likeverdig tjenestetilbud og den enkelte brukers behov.
- Gjensidighet, økt livskvalitet og egenmestring.
- Den enkeltes mulighet til å bo i eget hjem så lenge som mulig.
- Kulturendring fra «Hva trenger du hjelp til?» Til «Hva er viktig for deg?»

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Hjemmetjeneste nord med Ringeby eldrecenter
- Hjemmetjenesten Sør med omsorgen
- Korttids- og rehabiliteringsavdelingen
- J.o.b.a./Miljøterapitjenesten
- Nattvaktstjenesten

Utfordringsbildet

Tjenesten arbeider ut fra en målsetting om at alle skal gis en mulighet til å bo i eget hjem så lenge som mulig. Kompetanse må være tilgjengelig der pasienten bor. Hjemmetjenesten må være rustet til å ta imot pasienter fra sykehus og korttidsavdeling.

Hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi er de to største utviklingsområdene innen helse og omsorg de neste årene. Endringene skal fortrinnsvis gjøres i den enkeltes hjem hvor brukeren er i fokus. Overgang til digitale alarmer med sensorteknologi ble gjennomført først på året i 2017. Nytt alarmmottak vil være på plass i løpet av september måned.



Disse satsingsområdene blir et viktig supplement til det tradisjonelle tjenestetilbudet og vil berøre brukere og ansatte av hjemmebaserte tjenester fremover. Arbeidet med å ta i bruk multidoser og tilrettelegge for automatiske dispensere (medisinhåndtering med varsling) er i gang. Det arbeides også med å få på plass en infrastruktur for å kunne ta i bruk E-roms løsninger, E-lås(kodelås ved døra til brukere som ansatte kan bruke). Disse løsningene må sys i sammen med digitale løsninger i fagprogrammet Gericar. Ringeby kommune er ellers med på et prosjekt i Helse region Sør-Gudbrandsdal der målsettingen det første året er å utrede mulighet for å ta i bruk digitalt tilsyn. Prosjektet er delvis finansiert av fylkesmannen.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Tjenesteenheten arbeider for å yte trygge og verdige tjenester med god kvalitet til innbyggerne. Tjenestene ytes i henhold til målsetningen, lovpålagte krav og føringer. Tjenesten ivaretar i dag yngre brukergrupper med nye og mer sammensatte sykdomsbilder. Det arbeides i dag godt tverrfaglig og på tvers av avdelinger for å sikre helhetlige pasientforløp. Faren ved reduksjon i rammer slik som skissert blir det sårbart fremover og tjenesten blir marginale.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021	Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)		61 846 400	61 846 400	61 846 400	61 846 400
Korreksjon for budsjettendringer 2017					
Bemanning avdeling, overf. til Linåkertunet HDO	18Ø-00-030	-3 052 100	-3 052 100	-3 052 100	-3 052 100
Arbeidstøy	18Ø-00-031	350 000	350 000	350 000	350 000
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)					
Plusstiltak økt bemanningbofelleskap funksjonshemmede	18Ø-00-032		2 528 100	3 370 700	3 370 700
Plusstiltak bemanning avlastningsbolig	18Ø-00-033		533 700	711 700	711 700
Midlertidig styrking i påvente av bofelleskap/avlastning	18Ø-00-034	250 000	125 000		
Administrativ innspillsfase					
Oppdekking avtalefestede variable tillegg H/O	18Ø-00-007	883 500	1 766 600	1 766 600	1 766 600
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegn.	-100	-100	-100	-100
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	Pristabell 2	1 937 000	2 059 400	2 091 000	2 091 000
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	Pristabell 3	133 300	130 600	128 000	128 000
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		62 348 000	66 287 600	67 212 200	67 212 200
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(2 182 200)	(2 651 500)	(3 024 500)	(3 024 500)
Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:		4,4 %	4,7 %	4,8 %	4,8 %
Salg av korttidsplasser (alternativ 1)	18Ø-33-001	-3 200 000	-3 600 000	-3 700 000	-3 700 000
Trygghetsalarmer med sensorikk	18Ø-00-078	27 000	12 000	12 000	12 000
Økte ressurser i Miljøterapitjenesten	Endringslogg 11	452 900	452 900	452 900	452 900
Sum ny ramme for økonomiplanperioden		59 627 900	63 152 500	63 977 100	63 977 100
Samlet rammereduksjon Helse og omsorg:		2,3 %	2,7 %	2,8 %	2,8 %

Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:

Adm. innspillsfase:

Vaktrom kort/ rehab. Oppgradering og ombygging 99 000

Nye innmeldte behov:

Hjemkonsulent	18Ø-33-003	310 600	310 600	310 600	310 600
Fellesarealer omsorgen	18Ø-33-004	300 000	300 000	300 000	300 000
Velferdsteknologikordinator	18Ø-33-005	472 400	621 100	621 100	621 100

Beskrivelse av tiltak

Bemanning avdeling, overf. til Linåkertunet HDO

I budsjettet for 2017 var oppbemanning av midlertidig åpnet avdeling ved Linåkertunet budsjettet i vikarpoolen under hjemmetjenesten. Lønnsbudsjettet overføres til Linåkertunet.

Arbeidstøy

I økonomiplanen for 2017-2019 ble det budsjettet med arbeidstøy til hjemmetjenesten. I årsbudsjettet for 2017 har dette ved en feil falt ut og må derfor innarbeides på nytt.

Plusstiltak økt bemanningbofelleskap funksjonshemmede

Behov for økt bemanning i forbindelse med nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne i 2018 samtidig med at flere yngre funksjonshemmede flytter ut i egen bolig. Det vil ved åpning være aktuelt og yte tjenester til flere funksjonshemmede for tjenesten enn i dag. Det vil kreve en økning av personellressursen ved tjenesten. Det er ikke foretatt noen konkret vurdering av hjelpebehovet, men laget et anslag basert på erfaring og kjennskap til brukergruppen i dag. Disse brukerne vil være i behov av en praktisk bistand og opplæring for å lære å bo og fungere i egen bolig. Det er forutsatt drift fra 01.04.2019 (forskjøvet ut i tid i forhold til økonomiplan 2017-2020).

Plusstiltak bemanning avlastningsbolig

I nytt bofellesskapet for mennesker med nedsatt funksjonsevne skal inkludere en avlastningsbolig for yngre funksjonshemmede. Bemanningen av en slik avlastningsbolig kombinert med hjelp fra den allerede eksisterende miljøterapi-tjenesten vil gi en effektiv og god ressursutnyttelse, men det vil være behov for noe personalressurser i tillegg for å kunne ivareta behovet til den enkelte. Det er forutsatt drift fra 01.04.2019 (forskjøvet ut i tid i forhold til økonomiplan 2017-2020).

Midlertidig styrking i påvente av bofellesskap/avlastning

Med bakgrunn i at bofellesskap for funksjonshemmede blir noe forsinket i forhold til opprinnelig plan, legges det inn en midlertidig styrking av tjenesten for å avbøte ulemper dette medfører for beboerne og tjenesteutførelsen.

Oppdekking av avtalefestede variable tillegg H/O

Ved budsjettgjennomgangen etter 1. tertial 2017 er det avdekket en svakhet ved lønnsbudsjetteringen, ved at variable tillegg innen helse- og omsorgssektoren

bare delvis blir budsjettet. Dette har heller ikke vært tilstrekkelig fanget opp i tidligere år, men nå har det vært mulig å beregne hva dette vil utgjøre beløpsmessig. Beløpet foreslås innarbeidet med en opptrapping over to år.

Salg av korttidsplasser

Salg av korttidsplasser er beskrevet i fellesdelen. Tiltaket handler om salg av 4 korttidsplasser til samarbeidskommuner.

Økte ressurser Hjemmetjenesten Miljøterapi (se endringslogg 11)

Hjemmetjenesten Miljøterapi får en ny bruker av tjenesten høsten 2017. Omfanget vedrørende behovet for tjenestene er fortsatt usikkert, men det vil medføre flere besøk på dag/kveld /natt. Hjemmetjenesten miljøterapi har ikke kapasitet til å dekke opp behovet innenfor de ressurser tjenesteenheten har i dag, og det vil derfor være behov for å styrke tjenesten. Det kan anslås å være behov for 60 % stilling for å dekke opp hjelpebehovet fra august 2017 og utover i økonomiplan perioden. Det er primært behov for vernepleierkompetanse.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Vaktrom korttids-/rehabavd. Oppgradering og ombygging

Behov for oppgradering og ombygging, pga. plassmangel og lydisolering. Oppgradering og ombyggig vil gi bedre fysisk arbeidsmiljø og ivaretagelse av sensitive personopplysninger.

Hjemkonsulent 50% stilling

Hjemkonsulenten skal yte praktisk bistand og bistå foreldre i f.eks. grensesetting, holde struktur, samspille med barnet, samt gi avlastning og veiledning i en vanskelig livssituasjon.

Konsulenten skal gi støtte, råd og veiledning, samt hjelpe enkeltpersoner eller familier til å lære ADL-ferdigheter (ADL: aktiviteter i dagliglivet). Målgruppen vil være flyktningfamilier og andre familier som trenger praktisk oppfølging. Familiene følges i dag ofte opp av flere instanser uten at de har muligheter til direkte oppfølging i dagliglivets utfordringer.

Fellesarealer i omsorgen

Fellesarealene rundt omsorgsleilighetene inne på Linåkertunet har behov for et løft. Det innbyr ikke til felles samvær for beboerne noe som fører til at flere

blir mer isolerte på leilighetene enn ønskelig. Det er i dag åpen løsning i trappegangen fra inngangen nede opp i tre etasjer, noe som gir dårlig lydakustikk og gjør området kaldt og dårlig egnet for felles sittegrupper.

Det er behov for en oppgradering samt en tilpasning slik at det blir mer et naturlig møtested for de som bor i leilighetene.

Velferdsteknologikoordinator

Innen helse og omsorg er det betydelig satsing på velferdsteknologi. Satsingen er stor både lokalt, regionalt og fra statlig hold. Det krever en del ressurser for å følge opp satsingen, og ansvaret har hittil ligget på tjenesteleder for hjemmebaserte tjenester i Ringebu. Flere av nabokommunene har egne ressurser avsatt til dette arbeidet, og for å klare å følge opp fremtidig satsing innen området er det behov for ressurser for å følge opp arbeidet bedre lokalt og i regionen. Ved å ha en velferdsteknologikoordinator vil man være bedre rustet for å lykkes i arbeidet med å implementere velferdsteknologi blant ansatte i avdelingene innen helse og omsorg. Det er behov for en 50% stilling som velferdsteknologikoordinator i 2018, med en opptrapping til 80% i 2019 . Behovet er vedvarende ut økonomiplanperioden.

Linåkertunet HDO

Helse og omsorg skal ut fra gitte rammer, langsiktig og helhetlig planlegging, god nyttig gjøring av kompetanse og fleksibel ressursbruk, arbeide for å yte riktige tjenester på riktig nivå.

Tjenesten skal ha fokus på:

- Et likeverdig tjenestetilbud og den enkelte brukers behov.
- Gjensidighet, økt livskvalitet og egenmestring.
- Den enkeltes mulighet til å bo i eget hjem så lenge som mulig.
- Kulturendring fra «Hva trenger du hjelp til?» Til «Hva er viktig for deg?»

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Heldøgns omsorg tilrettelagt for demente (HDO)
- Institusjonskjøkken ved Linåkertunet
- Kjøkkentjenesten ved Ringebu eldresenter
- Produksjon av mat til hjemmeboende
- Dagsenter på Linåkertunet og på Ringebu eldresenter
- Merkantil ressurs tilknyttet Linåkertunet og Ringebu eldresenter

Utfordringsbildet

Linåkertunet HDO vil i økonomiplanperioden ha utfordringer knyttet til kompetanse, både i form av



behovet for å øke kompetanse hos egne ansatte og rekruttering.

Legge til rette for økt frivillig arbeid i planperioden blir viktig.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Linåkertunet HDO, enheter tilrettelagt for aldersdemente gir et godt tjenestetilbud til brukergruppen. Personalet har fokus på den enkelte og gir individuelt tilrettelagt pleie og omsorg.

Ringebu kommune har underskrevet avtale med Nasjonalforeningen for folkehelse om å arbeide for et demensvennlig samfunn. I denne avtalen forplikter kommunen seg til opplæring av lokalt næringsliv og offentlige kontorer. Koordinering og oppfølging av avtalen er tillagt tjenesten.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021	Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)		18 960 200	18 960 200	18 960 200	18 960 200
Korreksjon for budsjettendringer 2017					
Bemanning avdeling, overf. fra Hjemmebaserte tj.	18Ø-00-028	3 052 100	3 052 100	3 052 100	3 052 100
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)					
Omlegging kjøkkendrift helse og omsorg	Endringslogg 9 ▼	0	0	0	0
Administrativ innspillsfase					
Oppdekking avtalefestede variable tillegg H/O	18Ø-00-007	321 100	642 000	642 000	642 000
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegn.	-200	-200	-200	-200
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	▼ Pristabell 2	788 600	798 300	798 300	798 300
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	▼ Pristabell 3	74 900	74 900	74 900	74 900
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)		23 196 700	23 527 300	23 527 300	23 527 300
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring		3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør		(811 900)	(941 100)	(1 058 700)	(1 058 700)
Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:		-0,7 %	-0,5 %	-0,5 %	-0,5 %
Dagsenter Linåkertunet	18Ø-32-001	-110 000	-110 000	-110 000	-110 000
Tertialrapport 1-2017 Tilskudd frivillighetssentral (overf. f	18Ø-00-077	206 200	206 200	206 200	206 200
Trygghetsalarmer med sensorikk	18Ø-00-078	64 000	24 000	24 000	24 000
Sum ny ramme for økonomiplanperioden		23 356 900	23 647 500	23 647 500	23 647 500
Samlet rammereduksjon Helse og omsorg:		2,3 %	2,7 %	2,8 %	2,8 %

Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:

Adm. innspillsfase:

Finansiering av innleiekontor	360 000	360 000	360 000	360 000
-------------------------------	---------	---------	---------	---------

Nye innmeldte behov:

Beskrivelse av tiltak

Bemanning avdeling, overf. fra hjemmetjenesten til Linåkertunet HDO

I budsjettet for 2017 var oppbemanning av midlertidig åpnet avdeling ved Linåkertunet budsjettet i vikarpoolen under hjemmetjenesten. Lønnsbudsjettet overføres til Linåkertunet.

Omlegging kjøkkendrift helse og omsorg (se endringslogg 9)

Det vurderes mer rasjonell drift av den samlede kjøkkentjenesten innen helse og omsorg. Tiltaket er i økonomiplanen for 2017-2020 signalisert fra 2018 og forutsetter at det er gjennomført en prosess der brukerne og de som blir berørt er involvert. Prosess må ta innrettes slik at administrasjon og politikere kan ta hensyn til disse innspillene ved rullering av økonomiplanen. Saken er under utredning i regi av Levekårsutvalget.

Oppdekking av avtalefestede variable tillegg H/O

Ved budsjettgjennomgangen etter 1. tertial 2017 er det avdekket en svakhet ved lønnsbudsjetteringen, ved at variable tillegg innen helse- og omsorgssektoren bare delvis blir budsjettet. Dette har heller ikke vært tilstrekkelig fanget opp i tidligere år, men nå har det vært mulig å beregne hva dette vil utgjøre beløpsmessig. Beløpet foreslås innarbeidet med en opptrapping over to år.

Dagsenter på Linåkertunet

En reduksjon på 20 % på dagsenteret ved Linåkertunet vil medføre en reduksjon på lavterskeltilbudet og ikke medføre reduksjon på faste dager med grupper av hjemmeboende. Lavterskel tilbudet benyttes i dag i stor grad for beboere ved Linåkertunet HDO. Tiltaket vil medføre oppsigelse i 20 % stilling. Reduksjon innebærer at kommunalt finansiert tilbud likestilles med tilbudet ved eldresenteret.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Finansiering av innleiekontor

Finansiering av innleiekontor. Tjenestene har omdisponert en 80% stillingsressurs, ytterligere behov er 60% stilling. Gir avdelingsledere rom for ledelse og utvikling. Spesialisering og kvalitetssikring inn mot lov og avtaleverk.

NAV

Her omtales bare de oppgavene i NAV som faller inn under kommunens ansvarsområde.

NAV har som mål å:

- Fremme sosial og økonomisk trygghet og bedre levekårene for vanskeligstilte i kommunen.
- Gjennom ulike former for tiltak gi den enkelte mulighet til å klare seg selv så vel økonomisk som sosialt gjennom en aktiv og meningsfylt tilværelse ut fra sine forutsetninger.
- Ved å gi økonomisk rådgivning bidra til at enkeltpersoner med store betalingsvansker kan få oversikt og mestre sin økonomi.
- Saksbehandle bostøttesøknader, for å bistå de med lav inntekt og høye bostøtter. Husbanken er endelig avgjørelsesmyndighet.
- Flyktingetjenesten bistår flyktninger som skal bosettes i kommunen etter avtale med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), samt flyktninger som har bodd i kommunen kortere enn 5 år. Dette gjelder etablering, opplæring, arbeidskvalifisering og tilrettelegging.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- økonomisk rådgiving
- bosetting og integrering av flyktninger
- gjeldsrådgiving
- økonomisk bistand vanskeligstilte
- bostøtte

Utfordringsbildet

Gjennom det statlige og kommunale samarbeidet som NAV er, gis kommunens innbyggere bistand til på sikt å kunne gjøre seg selvselvforsørgende gjennom eget arbeid.

Utfordringen for NAV Ringebu i perioden er i hovedsak integrering av flyktningene. Tjenesteenheten må lykkes med å få bosatte flyktninger selvforsørget gjennom eget arbeid så raskt som mulig. Dette krever mye, ikke bare av NAV Ringebu, men av hele kommuneorganisasjonen. Også det lokale næringsliv må bidra for at kommunen skal lykkes.

I og med at det skal bosettes langt færre flyktninger i



Norge f.o.m. 2018 enn tidligere, så blir det reduserte statlige tilskuddsoverføringer i forhold til tidligere budsjettert i økonomiplanen. Dette medfører at det må brukes av det kommunale flyktingefondet for å få balanse i driftsbudsjettet i hele perioden.

En annen utfordring er å ha aktuelle arbeidsrelaterte og – kvalifiserende aktiviteter å sette brukerne til/stille krav om deltakelse i. I perioden må samarbeidet med kommunens næringsliv styrkes.

Et viktig satsingsområde er også det å sikre kompetanseutvikling av de tilsatte. Dette henger sammen med at den enkelte veileder har et bredt arbeidsområde

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Kommuneplanens samfunnsdel peker på at Ringebu skal ha en tilpasset organisasjon. Videre at vi skal ha gode muligheter for arbeidskvalifisering for den enkelte. Bemanningen ved NAV har vært justert ved behov, bl.a. ved økt mottak av flyktninger, slik at den nødvendige arbeidsrettingen tidlig i introduksjonsløpet har blitt ivarettatt.

Samme plan har en nullvisjon om frafall i videregående skole (vgs). NAV Ringebu har en dedikert veileder som har tett samarbeid med oppfølgingstjenesten i vgs for å jobbe for denne visjonen.

I henhold til sosialtjenesteloven plikter kommunen å skaffe trengende et midlertidig botilbud. Dette er løst gjennom å ha en leilighet tilgjengelig i påkomne tilfelle.

I tråd med boligpolitisk plan er det bygget gjennomgangsboliger for å kunne bosette det antall flyktninger kommunestyret har bestemt.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021		Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)			5 111 500	5 111 500	5 111 500	5 111 500
Korreksjon for budsjettendringer 2017						
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)						
Utgiftsbuffer flyktninger	18Ø-00-036		404 500	404 500	404 500	404 500
Bosetting flyktninger økes fra 5 til 10-15 per år (fordeles f	18Ø-00-036		-699 800	-699 800	-699 800	-699 800
Språk-/arbeidstreningssoppfølging i egen regi	18Ø-00-037		8 900	8 900	8 900	8 900
Administrativ innspillsfase						
Ingen						
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegn.		-100	-100	-100	-100
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	▼ Pristabell 2		252 200	252 200	252 200	252 200
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	▼ Pristabell 3		175 400	175 400	175 400	175 400
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)			5 252 600	5 252 600	5 252 600	5 252 600
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring			3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør			(183 800)	(210 100)	(236 400)	(236 400)
Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:			7,4 %	7,9 %	8,4 %	8,4 %
Bruk av flyktningefond			-183 800	-210 100	-236 400	-236 400
Tertialrapport 1-2017 Tilskudd frivillighetssentral (overf. til Linåkertunet)			-206 200	-206 200	-206 200	-206 200
Sum ny ramme for økonomiplanperioden			4 862 600	4 836 300	4 810 000	4 810 000

Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:

Adm. innspillsfase:

Eventuell omorganisering til NAV Midt-Gudbrandsdalen

Nye innmeldte behov:

Beskrivelse av tiltak

Utgiftsbuffer flyktninger og bosetting flyktninger økes fra 5 til 10-15 per år (fordeles flere omr)

Dersom målet om bosetting av 15 flyktninger pr. år nås vil inntektene øke, men også risikoen for at kommunen vil få uforutsette merutgifter. Beløpene er i tråd med økonomiplanen for 2017-2020.

Språk-/arbeidstreningsoppfølging i egenregi

I økonomiplanen for 2017-2020 var det forutsatt å ansette én jobbspesialist som prosjektmedarbeider (f.eks. 3 år) for å arbeide med flyktningene opp mot ordinære arbeidsgivere. Knytte kontakter, få utplassert, og fulgt opp flyktningene. Dette i kombinasjon med språkopplæring på Læringssenteret vil gi bedre resultater i overgang til arbeid og selvforsørging (forskning viser dette). Denne løsningen blir billigere enn å kjøpe tjenesten av andre. Endringen i beløp fra 2017 til 2018 er i tråd med økonomiplanen for 2017-2020.

Bruk av flyktningefond

Ingen nye tiltak i perioden. Flyktningssituasjonen avventes før det foretas endring i kommunal bemanning. Det legges derfor opp til at mindre inntekter dekkes ved bruk av tidligere års avsatt flyktningemidler (fond) for å sikre forsvarlig drift.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Eventuell omorganisering til NAV Midt-Gudbrandsdalen

NAV kan i perioden bli omorganisert i form av at NAV Midt-Gudbrandsdalen kan bli opprettet.

Plan og teknisk

Plan og teknisk skal yte service til hele kommunen i form av varer og tjenester. Drift og vedlikehold av veier, vann, avløp, bygninger og kommunale grøntområder er viktige basistjenester som også er viktig for trivsel i kommunen. Plan og teknisk skal planlegge ny arealbruk og legge til rette for at folk flest får utført bygg- og anleggsarbeid i samsvar med lover og forskrifter.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Plan
- Kart og oppmåling
- Byggesak
- Eiendomsskatt
- Sekretariat/forkontor
- Kommunale eiendommer, herunder vaktmester- og renholdstjeneste
- Vei
- Vann og avløp
- Brann- og feiervesen og renovasjon gjennom interkommunale samarbeidsselskap

Utfordringsbildet

Bolig og eiendom

Vedlikeholdsetterslep på kommunal eiendom, boliger og de offentlige byggene blir større og større for hvert år. Dette medfører at det oppstår uforutsette kostnader som skal dekkes innenfor et ellers stramt budsjett. Vedlikeholdsbudsjettet for de kommunale eiendommene er basert på rene driftsoppgaver og ikke på større vedlikeholdsuppgaver. Prisveksten på materiell og entreprenørtjenester er ofte høyere enn deflator (prisveksten) som er lagt til grunn for prisjustering av budsjettet. Dette medfører at det reelle vedlikeholdsbudsjettet blir ytterligere svekket hvert år.

KOSTRA tall viser at kommunen har flere kvadrater pr. innbygger enn sammenlignbare kommuner på kulturbygg, skoler, barnehager og institusjon. Med stor bygningsmasse og høy alder på bygningsmassen øker behovet for drifts- og vedlikeholdstjenester.

Husleieinntektene blir økt med prisstigningen på 1,7 % jf. Husleieloven. Det budsjetterte inntektsbeløp er ikke økt fordi området tidligere år har vært budsjettert med for høye leieinntekter.



Veg, vann, avløp, renovasjon (VVAR)

Innenfor selvkostområder ligger det store løft i kommende år, spesielt med tanke på samarbeid om renseanlegg på Frya, vannforsyning på Venabygdsfjellet og at ny E6 vil utløse nytt vassverk for Vålebrua.

Oppfølging av avløpsanlegg i spredt bebyggelse er viktig for å sikre områder og vannforsyning mot forurensing.

Vegområdet fikk en styrking i 2014 som kom godt med for å utbedre stikkrenner og drive forebyggende arbeid. I denne økonomiplan reduseres vedlikeholdet på veg. Tjenesteenheten må avvente arbeidet med nedklassifisering av veg og overføring av ansvaret for gateløys langsmed fylkesveg til fylkeskommunen jfr. UPT sak 55/13 fordi fylkeskommunen nå tar dette regionvis.

Plan, byggesak, kart og oppmåling

Bemanningen på plan er 3 årsverk, 1 årsverk som kommuneplanlegger og 2 årsverk som arealplanlegger. Bemanningen ble øket med en stilling fra og med mars i 2017. Viktige arbeidsoppgaver er den pågående revisjonen av kommuneplanen, nye E6 planer og private reguleringsplaner. For 2018 er det forventet økt antall reguleringsplaner etter at ny kommuneplan blir vedtatt.

Byggesak og kart og oppmåling består av 3 årsverk byggesaksbehandlere og 1,5 årsverk kart og oppmålingsingeniør. Det er en målsetting om tilnærmet selvkost også på disse områdene, selv om veiledning er en pålagt oppgave som ikke er avgiftsbelagt. Tjenesteenheten jobber med systemforbedring og effektivisering av byggesaksbehandlingen for å komme opp mot selvkost på denne tjenesten. 1 årsverk på byggesak er fra august 2016 avsatt til tilsyn etter plan- og bygningsloven, og det er forventet økt tilsynsaktivitet i 2017.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Tilbudet på plan og teknisk er innrettet slik at bemanning og ressurser er tilpasset de oppgavene som skal utføres og som er vedtatt i økonomiplan. Tiltakene i økonomiplan bygger på blant annet kommuneplanenes samfunnsdel, rammeplan for vannforsyning og trafikksikkerhetsplanen. Det er en målsetting om at alt arbeid skal ha en kvalitet som ligger over minstekrav satt i lov og forskrift.

Endringslogg Økonomiplan 2018-2021
Tiltak
2018
2019
2020
2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)
27 528 600 27 528 600 27 528 600 27 528 600
Korreksjon for budsjettendringer 2017

Ksak 57/16 Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP 16% (inkl. arb.g.avgift)

2 nye stillinger investeringer fra 2017

0 0 0 0

Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2017-2020)

4% besparelse EPC-kontrakt	18Ø-00-038	-1 310 000	-1 310 000	-1 310 000	-1 310 000
FDV-kostnader bofellesskap FH og avlastningsbolig	18Ø-00-039		975 100	1 300 000	1 300 000
Husleieinntekter bofellesskap FH og avlastningsbolig	18Ø-00-039		-687 500	-916 700	-916 700
Leieinntekter ny tomannsbolig Ulberg fra 01.05.2017	18Ø-00-040	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000
Leieinntekter firemannsbolig Bøen fra 01.01.2018	18Ø-00-041	-70 000	-140 000	-140 000	-140 000
Gjeninnføre stilling som arealplanlegger (100%) Helårsvirkn	18Ø-00-042	200 000	200 000	200 000	200 000
Retaksering eiendomsskatt	18Ø-00-043	1 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
Bruk av disposisjonsfond retaksering eiendomsskatt	18Ø-00-043	-1 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Kartlegging av friluftsområder (andel)	18Ø-00-044	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
3% kutt fra 2018	18Ø-00-045	-803 400	-803 400	-803 400	-803 400

Administrativ innspillsfase

Geodata - kartsamarbeid (overført fra investeringsbudsjettet) 18Ø-00-059 140 000 140 000 140 000 140 000

Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)

Formelberegn.

0 0 0 0

Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)

Pristabell 2

750 500 761 000 764 400 764 400

Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)

Pristabell 3

414 700 366 100 370 700 370 700

Indeksregulering husleieinntekter (2,1% KPI)

Pristabell 5

-216 000 -233 100 -238 000 -238 000

Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)
26 566 400 26 728 800 26 827 600 26 827 600

Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring

3,5 % 4,0 % 4,5 % 4,5 %

Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør

(929 800) (1 069 200) (1 207 200) (1 207 200)

Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:
-0,2 % 0,3 % 0,8 % 0,8 %

Redusert vedlikehold kommune eiendommer	18Ø-40-001	-300 300	-430 300	-450 300	-450 300
Effektiviseringsgevinst	Endringslogg 15	-258 800	-258 800	-258 800	-258 800
Redusert vedlikehold veg	18Ø-40-003	-200 000	-200 000	-230 000	-230 000
Gebyr selvkost seksjonering	18Ø-40-004	-30 000	-40 000	-50 000	-50 000
4% økning byggesaksgebyr	18Ø-40-005	-50 000	-50 000	-80 000	-80 000
Fordelte lønnskostnader prosjektledelse	18Ø-40-180	-100 000	-100 000	-150 000	-150 000
Økt vegvedlikehold (K-st behandling)	18Ø-00-094	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000

Sum ny ramme for økonomiplanperioden
26 627 300 26 649 700 26 608 500 26 608 500
Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:
Adm. innspillsfase:

Ingen

Nye innmeldte behov:

Fullføring avtale Fåvang kirkegård K-sak 82/00

Ø18-40-006

400 000

Beskrivelse av tiltak

2 nye stillinger investeringer fra 2017

To nye stillinger knyttet til prosjekt-/byggeledelse er opprettet fra 2017. Lønnsutgifter dekkes over de prosjektene disse har ansvar for. Tiltaket er i tråd med årsbudsjettet for 2017 og innarbeides for hele økonomiplanperioden.

4% besparelse EPC-kontrakt

Det er lagt inn et grovt anslag på besparelse i energikostnader som følge av tiltak knyttet til EPC-kontrakt. Fordeling på år er ikke kvalitetssikret mot endelig framdrift i de enkelte tiltak.

FDV-kostnader bofellesskap FH og avlastningsbolig

Driftskostnader nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Beløpet er justert for forsinket framdrift (forutsatt drift fra 01.04.2018).

Husleieinntekter bofellesskap FH og avlastningsbolig

Husleieinntekter knyttet til nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Beløpet er justert for forsinket framdrift (forutsatt drift fra 01.04.2018).

Leieinntekter ny tomannsbolig Ulberg

Ny tomannsbolig på Ulberg med 4 roms leiligheter. Leieprisen er utregnet til kr 7.000 pr mnd. For 2017 vil bygget ikke medføre annet en selvkost. Det vil for 2018 gi en netto inntekt på kr 36.000 (forutsatt at boligene er tatt i bruk).

Leieinntekter firemannsbolig Bøen

Firemannsbolig Bøen. Det regnes inntekter på bygget fra 01.04.2018.

Gjeninnføre stilling som arealplanlegger (100%)

I økonomiplanen for 2017-2020 ble stilling som arealplanlegger gjeninnført. Beløpet som er lagt inn fra 2018 er helårseffekten, ut over det som er lagt inn i budsjettet for 2017.

Retaksering eiendomsskatt

I 2019 er det 10 år siden forrige taksering av eiendommer i kommunen som grunnlag for eiendomsskatt. Det forutsettes oppstart i 2017, slik at takseringsarbeidet fordeles på 2 år. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Kartlegging av friluftsområder (andel)

Kartlegging av friluftsområder er et fellestiltak for kommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu. Ringebus andel av prosjektet er kr 50.000.

3% kutt fra 2018

Plan og teknisk ble i økonomiplanen for 2017-2020 utfordret på reduserte driftsutgifter tilsvarende 3 % av netto driftsramme fra og med 2018.

Geodata - kartsamarbeid (overført fra investeringsbudsjettet)

Kommunen har i en årrekke budsjettert med midler i investeringsbudsjettet til kartsamarbeid med andre aktører. I og med at slike samarbeidsprosjekter skjer jevnlig er det vurdert som riktig å flytte bevilgningen til driftsbudsjettet og ikke lengre lånefinansieres. Det forutsettes at ubrukte beløp avsettes til eget disposisjonsfond for bruk i senere år, ettersom kommunens bidrag vil variere fra år til år.

Redusert vedlikehold kommunale eiendommer

Kutt i bygningsvedlikehold reduserer levetiden raskere enn avskrivningstiden på byggene. Tjenesteenheten ser konsekvensen av redusert vedlikehold over tid, at det dukker opp årlig uforutsette hendelser på bygg og tekniske anlegg som krever umiddelbar utbedring. Konsekvens blir strakstiltak som koster kommunen store summer og som må bevilges uavhengig av økonomiplan.

Effektiviseringsgevinst (se endringslogg 15)

Innføring av eordre medførte at saksbehandlerne kunne fullføre grunnlaget for fakturering selv. Dette har gitt en effektiviseringsgevinst på 50% på merkantile tjenester.

Redusert vedlikehold veg

Kuttet vil medføre redusert vedlikehold av kommunale veger. Det må prioritere «hardere» når det prioriteres vedlikeholdsoppgaver. Det fører til at «skadene» tillates å bli større før reparasjon utføres, dette vil føre til flere klager på kommunale veger og økte kostnader når skadene skal utbedres. I verste fall kan det føre til at man får mer omfattende skader på egne og andres eiendommer under flom og flomregn, på grunn av at vegnettet med tilhørende infrastruktur ikke er oppgradert til nødvendig standard.

Gebyr selvkost seksjonering

Det innføres fult behandlingsgebyr på seksjonering som vil medføre kr 30.000 i nye inntekter som selvkost.

4 % økning byggesaksgebyr

Behandlingsgebyr for byggesak og plansaker økes med kr 50.000 for å tilnærme til selvkost.

Fordelte lønnskostnader prosjektledelse

Lønnskostnader for prosjektledelse belastes i større grad på investeringsbudsjett og i mindre grad i driftsbudsjettet.

Økt bevilgning til vegvedlikehold:

Under kommunestyrets behandling av økonomiplanen ble bevilgning til vedlikehold av veier økt med kr 1 000 000 årlig.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Fullføring av avtale Fåvang kirkegård

Ringebu kommune inngikk avtale om erstatning med eier av 141/1 ved utvidelsen av Fåvang kirkegård i april i 2000. Prosjektet med utvidelsen av kirkegården er avsluttet. I avtalen ligger det inne et punkt om at kommunen skal koste opparbeiding av vendeteig for det arealet som Skogselskapet leide i sin tid som nå skal fullføres. Tiltaket er kostnadsregnet til kr 400.000.

Etterslep kommunale veger

Det er generelt et stort etterslep på de kommunale vegene, med dertil utfordring for brukerne. I løpet av 2018 vil det bli utarbeidet en hovedplan veg som vil beskrive dagens tilstand, behovet for tiltak og kostnaden med utbedring.

MGRS (internregnskap)

Midt-Gudbrandsdal regnskaps- og skatteoppkreverkontor (MGRS) er et interkommunalt samarbeid etter kommunelova § 28c mellom Ringebu og Sør-Fron kommuner. Ringebu er vertskommunen. MGRS ble oppretta 1. juni 2005, samtidig med at økonomiavdelingene i de to kommunene ble avviklet.

MGRS skal sørge for at oppdragsgiverne fører sitt regnskap i samsvar med Kommunelovens § 48 og Kommunal- og regionaldepartementets forskrift om årsregnskap og årsberetning, og god kommunal regnskapsskikk.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Regnskapsførsel av kommuneregnskapene, interkommunale samarbeid og kirkelig fellesråd
- Innfordring kommunale krav
- Skatteoppkrever
- Innkjøp

Utfordringsbildet

MGRS har utarbeidet og revidert arbeids- og rutinebeskrivelser både innen regnskap og innfordring. Dette arbeidet har ført til ulike effektiviseringstiltak og en 80 % stilling innen tjenesteområdet kan reduseres. Dette ble iverksatt fra 1.1.2016. Til tross for en 80 % stillingsreduksjon har MGRS levert tjenester til oppdragsgiverne av samme kvalitet som tidligere år.

MGRS arbeider aktivt for at dagens teknologiske muligheter innen regnskapsførerfaget skal utnyttes på en god og effektiv måte. Dette vil kreve en større



kompetanse innen IKT hos medarbeiderne.

Organisatorisk er skatteoppkreveren (SKO) underlagt den kommunale administrasjon og de kommunale myndigheter. Faglig sett er skatteoppkreveren underlagt de statlige myndigheter. Det settes krav om måloppnåelser på innfordring av de forskjellige skattearter, og SKO rapporterer resultater til Skatteetaten 4 ganger pr. år.

Stortinget avviste i juni enstemmig Regjeringens forslag om statliggjøring og sentralisering av skatteinnkrevingen i Norge.

For både skatt og kommunal innfordring ser tjenesteenheten at det er svært viktig å være raskt og tett på de som skylder penger, og ha gode rutiner for oppfølging av krav.

Det er mange som har mye forbruksgjeld, og tjenesteenheten konkurrerer med stadig mer aggressive kredittselskaper om de samme pengene.

I løpet av 2017 tilføres nye oppgaver til MGRS ved at samarbeidet får ansvar for innkjøp for Ringebu og Sør-Fron kommuner.

Endringslogg økonomiplan 2018-2021
Tiltak
2018
2019
2020
2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)

(overføring fra kommunene)

4 789 100
4 789 100
4 789 100
4 789 100
Korreksjon for budsjettendringer 2016

Ksak 57/16 Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP 16% (inkl. arb.g.avgift)

Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2016-2019)

Ingen

Administrativ innspillsfase

MGRS: Drift av skattesystemene, ny plattform

18Ø-00-046

55 000

Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)

Formelberegning.

0

0

0

0

Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)

▼ Pristabell 2

136 900

136 900

136 900

136 900

Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)

▼ Pristabell 3

37 700

36 500

36 500

36 500

Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)
5 018 700
4 962 500
4 962 500
4 962 500

Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring

3,5 %

4,0 %

4,5 %

4,5 %

Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør

(175 700)

(198 500)

(223 300)

(223 300)

Tiltak som innarbeides i budsjettramme:

Reduksjon årsverk

18Ø-70-001

3,5 %
4,0 %
4,7 %
4,7 %

-175 300

-200 600

-232 900

-232 900

Sum ny ramme for økonomiplanperioden
4 843 400
4 761 900
4 729 600
4 729 600
Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:
Adm. innspillsfase:

Ingen

Nye innmeldte behov:

Innkjøp av eHandel

18Ø-70-002

357 770

68 000

68 000

68 000

Økning kursramme innkjøp

18Ø-70-004

80 000

20 000

20 000

20 000

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Det overordnede planverket som styrer tjenestene på MGRS er kommunelov, med tilhørende forskrift. Sentrale lovhjemler for tjenesteenheten er også: Inkassoloven, lov om renter ved forsinket betaling, tvangsfullbyrdelsesloven, skatteforvaltningsloven med forskrift og skattoppkrever instruks.

Beskrivelse av tiltak

Drift av skattesystemene, ny plattform

Omlegging av ny plattform. Dette innebærer at kommunene ikke lenger behøver å leie faste linjer for tilgang til SOFIE, og kan si opp disse avtalene med Sopra Steria. Oppdateringen vil også utvide de eksisterende tilgangene skatteoppkreverne har. Samtidig gjøres flere data tilgjengelige gjennom løsningen. I korthet vil skatteoppkreverne kun måtte logge seg på en portal for å få tilgang til alle systemer.

Reduksjon årsverk

Tjenestene som produseres i MGRS er fullt og helt en støttefunksjon for tjenesteenhetene. Kutt i økonomiske rammer ved tjenesteenheten vil medføre at den enkelte tjenesteenhet selv må ta ansvar for regnskap og innfordring av kommunale krav og skatt. Tjenesten har de siste 6 år redusert årsverksrammen med 30 % på grunn av effektiviseringstiltak og økt digitalisering. En ytterligere reduksjon i økonomisk ramme vil medføre en betydelig risiko når det gjelder sårbarhet for tjenestene ved fravær. MGRS har i deler av 2016 og hele 2017 gått med redusert bemanning på grunn av skifte av leder og utredning av ytterligere interkommunalt samarbeid om oppgaver, som lønn, fakturering og kommunalt innkjøp. Ny leder vil være på plass i slutten av 2018.

Dette betyr at tjenesteenheten går med redusert bemanning også i 2018. Dette er ikke heldig over tid og medfører slitasje på personalet. Innsparingskravet kan for 2017 og 2018 sies å være oppfylt.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Dersom oppgaver innen offentlige anskaffelser/kommunalt innkjøp blir lagt til MGRS må det settes av betydelig midler til innkjøp av system og

kompetanseheving.

Innkjøp av eHandel

Det må investeres i eHandel, for oppfølging av innkjøpsavtalene med en engangsinvestering på kr 300.000 eks mva og en årlig eKommune bruksrett på kr 68.000 eks mva.

Økning kursramme innkjøp

Det legges inn midler til kompetanseheving på innkjøpsområdet totalt en kostnad på minst kr 80.000.

MGBV (internregnskap)

Midt-Gudbrandsdal Barnevernskontor (MGBV), er et samarbeid mellom kommunene Ringebu og Sør-Fron og har vært drevet som eget selskap siden 01.06.2005.

MGBV organiseres etter kommunelovens § 28 c som vertkommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd.

MGBV sin verts- og administrasjonskommune er Ringebu, og administrativ leder for barnevernskontoret er rådmannen i Ringebu.

Administrativ leder kan når han ønsker eller finner behov for det, konferere med rådmannen i Sør-Fron kommune, men er selv ansvarlig oppover mot representantskapet og nedover mot barnevernssjefen.

Rådmannen i Sør-Fron kommune kan likevel kreve ovenfor administrativ leder å få drøfte saker som gjelder administrasjonen av barnevernskontoret.

MGBV er administrativt fullt ut underlagt vertskommunen og de reglene som gjelder i denne.

Barnevern er en lovpålagt kommunal tjeneste og er ansvarlig for å utføre de oppgaver etter loven som ikke er lagt til fylkeskommunen eller til et statlig organ.

MGBV skal på vegne av begge kommunene utføre de oppgaver som kommunene har etter Lov om barneverntjenester (barnevernloven) av 17.juni 1992 nr.100. Formålet med loven er:

- å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid,
- å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Råd og veiledning
- Omsorgsutredninger
- Forebyggende arbeid i hjemmet
- Forebyggende arbeid utenfor hjemmet
- Utredning av besøkshjem, fosterhjem og andre nødvendige oppdragstagere
- Oppfølging/tilsyn med fosterhjem



Utfordringsbildet

MGBV har blitt utfordret på 3,5 % innsparing på ansvar 760 i perioden 2018-2021.

Barnevernet er en tjeneste i vekst, som nødvendigvis ikke behøver å være negativt. Stadig flere barn får hjelp fra barnevernet som har sin bakgrunn i større årvåkenhet om barns situasjon fra mange hold som fører til at det blir oppdaget flere barn som har det vanskelig.

Barnevernsbarnet er barn som bor sammen med sine foreldre, de bor i fosterhjem og i noen tilfeller bor de på institusjon. De aller fleste får hjelpetiltak fra barnevernet da de bor hjemme.

MGBV har pr. i dag (23.08.2017) fått 55 bekymringsmeldinger. MGBV hadde på samme tidspunkt i 2016, 27 bekymringsmeldinger. MGBV har hatt en økning av bekymringsmeldinger fra i fjor, men barnevernet er uforutsigbart når det gjelder bekymringsmeldinger. Noe av økningen dette året tror tjenesteenheten at kan tilskrives mye aktivitet i det forebyggende arbeidet, både med informasjon, noe kursing og at man har en god dialog med alle samarbeidspartnerne. Tjenesteenheten har ivaretatt tidsfrister og lovpålagte oppgaver pr. i dag. Arbeidsmengden ved MGBV er stabil, men med mange saker som er kompliserte og ressurskrevende.

MGBV har i dag 5,9 stilling med faglig dyktige medarbeidere. Det er utfordrende, i tillegg til saksbehandling med utredninger og pålagt oppfølging og det å holde tidsfrister. MGBV ser et klart behov for å øke sin kunnskap og kompetanse i forhold til utviklingen innenfor det som er og vil bli barnevernets oppgaver både nå og fremover. Jfr. Ny barnevernslov som vil bli iverksatt i 2018 og endringer innenfor det statlige barnevernet, der flere oppgaver som i dag er statlige, vil bli kommunale.

Det kommunale barnevernet har, og får store utfordringer i forhold til, spesielt utgifter vedrørende tiltak som er utenfor hjemmet. Dette er fosterhjems plasseringer, institusjons plasseringer, advokatbistand og psykologutredninger.

Vurdering av tjenestetilbudet og forholdet til overordnet planverk

Barnevernet er i stadig utvikling med endringer i lovverk og retningslinjer. Det er varslet om at flere statlige barnevernsoppgaver vurderes overført kommunene, men ikke konkretisert enda.

Med bakgrunn i denne utviklingen så er det mye fokus på fra statlig hold at tjenesteenheten må jobbe aktivt med kompetanseheving i barnevernet for å kunne møte disse endringene. Dette for å få en bredere «tiltaksvifte» med flere typer tiltak til rådighet innenfor egen tjeneste/kommune.

MGBV har i de fleste sakene forebyggende tiltak i hjemmet som er hjelp i familien der barna bor hjemme og der behovet for spesialiserte tiltak blir et økende behov. Tiltak utenfor hjemmet er institusjons plasseringer for foreldre/barn og for ungdom. Det er fosterhjems plasseringer der barnet har flyttet fra biologiske foreldre og som skal følges opp ift. lovkravet for fosterhjemsoppfølging, herunder

oppfølgingsbesøk i fosterhjem, samtaler med fosterbarna, oppfølging av biologiske foreldre, tilsyn under samvær og krav fra privat part om endringer i tidligere vedtak.

For å kunne forebygge omsorgsovertakelser må tidlig tiltaksarbeid prioriteres.

MGBV's medarbeidere har deltatt i flere kompetansehevingstiltak og 3 medarbeidere tok avsluttende eksamen i april 2017 i samspillsproblematikk og tilknytning ved Høyskolen i Telemark. Pr. i dag så er tjenesteleder på barnevernslederutdanning ved NTNU Trondheim med eksamen i desember 2017.

Ansatte i tjenesteenheten er hele tiden opptatt av å tilegne seg nye kunnskaper og metoder i sitt arbeid. Her har man i tillegg til videreutdanninger og kurs, brukt psykolog til veiledning, som har vært hos tjenesteenheten noen timer en gang i måneden, både for saksveiledning, prosessveiledning og kompetanseheving i metoder. Dette tiltaket for MGBV sine medarbeidere gjør at kvaliteten på det arbeidet man gjør blir enda bedre og at man får et godt arbeidsmiljø. MGBV har pr. i dag to vikarer, barnevernspedagoger i årsvikariat, som startet i august med bakgrunn i permisjoner. Personalgruppa er faglig sterk med ulike erfaringer og bakgrunn. MGBV har pr. idag en forsvarlig drift ut fra saksmengde og de ressursene tjenesteenheten har.

Endringslogg økonomiplan 2018-2021		Tiltak	2018	2019	2020	2021
Revidert B-2017 (pr. 07.06.2017)			3 779 000	3 779 000	3 779 000	3 779 000
(overføring fra kommunene)						
Korreksjon for budsjettendringer 2016						
Ksak 57/16 Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP 16% (inkl. arb.g.avgift)						
Tiltak fra gjeldende økonomiplan (2016-2019)						
Ingen						
Administrativ innspillsfase						
Kommunalt ansvar fosterhjems plasser		(høring - ikke avklart)				
Kommunalt ansvar hjelpetiltak i hjemmet		(høring - ikke avklart)				
Endring pensjon (v801 + KLP 17,0% + SPK 10,64%)	Formelberegn.		0	0	0	0
Lønnsvekst (versjon 802 + 3,1% + pensjon og arb.g.avg.)	▼ Pristabell 2		306 500	306 500	306 500	306 500
Prisvekst (versjon 803 + 2,1% på driftsposter)	▼ Pristabell 3		74 300	74 300	74 300	74 300
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)			4 159 800	4 159 800	4 159 800	4 159 800
Administrativ rammetildeling, prosentvis utfordring			3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Administrativ rammetildeling, utfordring utgjør			(145 600)	(166 400)	(187 200)	(187 200)
Tiltak som innarbeides i budsjetttramme:			3,5 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %
Reduksjon konsulent tjenester	18Ø-71-001		-118 200	-139 000	-158 700	-158 700
Reduksjon diverse driftsposter	18Ø-71-002		-27 400	-27 400	-28 500	-28 500
Sum ny ramme for økonomiplanperioden			4 014 200	3 993 400	3 972 600	3 972 600

Vurderte tiltak som IKKE er innarbeidet:

Adm. innspillsfase:

Akkuttberedskap i kommunalt barnevern

Nye innmeldte behov:

Beskrivelse av tiltak

Reduksjon konsulentttjenester

Konsulent tjenester som er fag og prosess veiledning av psykolog for MGBV sine medarbeidere. Veilederen bidrar til kvalitetssikring og oppfølging av lovkrav i tjenesteenhetens tjeneste og arbeid.

Reduksjon diverse driftsposter

Reduksjon på diverse driftsposter som faglitteratur og inventar.

Økonomiske behov og tiltak som er vurdert, men ikke er innarbeidet i ØP 2018-2021

Akkuttberedskap i kommunalt barnevern

Det er blitt lovfestet at kommunene skal ha akuttberedskap for barnevernet tilgjengelig «24/7». Det må lages en ordning med egen beredskap utenom ordinær arbeidstid med kveld, natt og helger. Akuttberedskap for MGBV er under utredning i samarbeid med Nord-Fron, Øyer og Gausdal og vil bestå av 5 kommuner. Utredningen vil være ferdig høsten 2017 og en tenker oppstart i 2018.

Vedlegg 1 - Endringslogg

(her logges endringer i dokumentet etter hvert som de utføres)

1. Kultur: Formannskapet ba 13.09.2017 om at det utredes hva som vil være konsekvensen av å redusere merbehov Kirkelig fellesråd med kr 150.000 (fra kr 400.000 til kr 250.000). Beløpet i økonomiplanen er foreløpig ikke endret. Utredning fra Kirkelig fellesråd lagt fram for formannskapet 21.09.2017.
2. Kultur: Reduksjon tilskudd lag og foreninger flyttet til "Vurderte tiltak som ikke er innarbeidet".
3. Kultur: Nedleggelse bygdekino flyttet til "Vurderte tiltak som ikke er innarbeidet".
4. Kultur: Reduksjon innkjøpsramme bibliotek flyttet til "Vurderte tiltak som ikke er innarbeidet".
5. Kultur: Reduksjon midler til ungdomsrådet flyttet til "Vurderte tiltak som ikke er innarbeidet".
6. Ringebu skole og Fåvang skole: Utvidelse av sommer-SFO alternativ 2: en uke lengre i vårhalvåret og oppstart fra 1. august i høsthalvåret ved begge skoler, flyttet til "Tiltak som innarbeides i budsjettamme".
7. Ringebu ungdomsskole: Beløp for elev-pc/nettbrett er oppdatert i tråd med sak 52/17 vedr digitalisering i Ringebuskolen (full innføring i ungdomsskolen fra høsten 2017).
8. Ringebu ungdomsskole: Redusert tilskudd voksenopplæring flyttet til "Tiltak som innarbeides i budsjettamme".
9. Linåkertunet HDO: Forutsatt besparelse på kr 500.000 ved omlegging av kjøkkendrift settes til kr 0 (jfr. pågående utredningsarbeid).
10. Ringebu skole, Fåvang skole og Ringebu ungdomsskole: Tatt inn noen mindre tekstlige rettinger, uten at dette har betydning for tallmaterialet.

NYE ENDRINGER ETTER 21.09.2017

11. Hjemmebaserte tjenester: Økte ressurser i Miljøterapi-tjenesten knyttet til konkret bruker er flyttet til "Tiltak som innarbeides i budsjettamme".
12. Ringebu skole og Fåvang skole: Fulldigitalisering av barneskolene flyttet til "Tiltak som innarbeides i budsjettamme" etter at kompetanseheving er trukket ut av tallene. Kompetanseheving dekkes av

fondsmidler fra tidligere år (bundne fondsmidler i skolesektoren).

NYE ENDRINGER ETTER 28.09.2017

13. Fellestjenesten: Reduksjon årsverk flyttet til "Vurderte tiltak som ikke er innarbeidet". Fellestjenesten overtar nye oppgaver, bla.a. fakturering for alle enheter.
14. Helse og mestring: Oppsigelse (helt eller delvis) av intermediaerplass i Helseregion Sør-Gudbrandsdal vil få store følger for de øvrige partene i samarbeidet. Dersom et slikt tiltak skal realiseres må dette drøftes og planlegges i god tid i helseregionsamarbeidet. Tiltaket anses ikke som gjennomførbart på kort sikt og flyttes til "Vurderte tiltak som ikke er innarbeidet".
15. Plan og teknisk: Effektiviseringsgevinst knyttet til fakturering/e-orde kan ikke tas ut før fakturering er etablert som ny sentral tjeneste for alle tjenesteenheter. Bemanning er overført til Fellestjenesten fra oktober 2017. Kravet til innsparing opprettholdes og må erstattes av annet tiltak.
16. Det er foretatt ny beregning av renter og avdrag i tråd med ny investeringsplan. Netto driftsresultat er beregnet på nytt. Hovedoversikt drift er lagt inn i dokumentet. Handlingsregel 4 er innført og lagt inn i tallgrunnlaget.

NYE ENDRINGER UNDER KOMMUNESTYRETS BEHANDLING 31.10.2017

- a. kr 1 000 000 avsettes årlig i økonomiplanperioden til øremerket disposisjonsfond til bredbånd og fiberutbygging. Tiltaket finansieres ved at kr 500 000 belastes utviklingsfondet og kr 500 000 belastes disposisjonsfondet.
- b. Det bevilges kr 150 000 i 2018 til installasjon av varmpumper i leiligheter i Gruva, Fåvang. Lånefinansiering økes med kr 150 000.
- c. Bevilgning til vedlikehold av veier økes med kr 1 000 000 årlig. Overskudd som avsettes til disposisjonsfond reduseres tilsvarende.